

Materiál

na zasadnutie Mestské zastupiteľstvo v Spišských Vlachoch

Vec: Schválenie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce

Dôvod predloženia:

Bližšie špecifikované
v Dôvodovej správe

Materiál obsahuje:

- I. Dôvodová správa
- II. Návrh uznesenia

Spracoval: Ing. Svetlana Kočišová

Zodpovedá: Ing. Svetlana Kočišová

Predkladá: Vladimír Baloga

I.

Dôvodová správa

A) Zhodnotenie doterajšieho stavu:

Mesto Spišské Vlachy v súlade so zákonom č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov má povinnosť vypracovať, schváliť a pravidelne hodnotiť program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta, ktorý slúži ako jeden z hlavných nástrojov na riadenie zmien v prospech obyvateľov a rozvoja.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Spišské Vlachy je strategický strednodobý rozvojový dokument zameraný na realizáciu významných zmien s dlhodobým dopadom na rozvoj územia mesta Spišské Vlachy, analyzuje danosti a potreby mesta, definuje vízie, špecifické a tematické ciele, zámery, priority, akčný plán a princípy jeho realizácie, ktoré prostredníctvom aktivít napomôžu rozvoju mesta s ohľadom na potreby jeho obyvateľov.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja pozostáva z:

analytickej časti, ktorá obsahuje komplexné hodnotenie a analýzu východiskovej situácie obce, odhad jej budúceho vývoja, možné riziká a ohrozenia vo väzbe na existujúce stratégie a koncepcie a využívanie vnútorného potenciálu územia, jeho limitov a rozvoja, definovanie podmienok udržateľného rozvoja obce,

strategickej časti, ktorá obsahuje stratégiu rozvoja obce pri zohľadnení jej vnútorných špecifik a určí hlavné smery, priority a ciele rozvoja obce rešpektovaním princípov regionálnej politiky s cieľom dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia,

programovej časti, ktorá obsahuje najmä zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce,

realizačnej časti, ktorá je zameraná na popis postupov inštitucionálneho zabezpečenia formou partnerstva a organizačné zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce s ustanovením merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov, a

finančnej časti, ktorá obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnej a organizačnej stránky realizácie programu rozvoja obce.“

Schválenie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta je podmienkou na predkladanie žiadostí o poskytnutie finančného príspevku zo štátneho rozpočtu a z prostriedkov Európskej únie.

V súlade s § 11 ods. 4 písm. c) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení je mestskému zastupiteľstvu vyhradené schvaľovať koncepcie rozvoja jednotlivých oblastí života mesta, vrátane programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja.

B) Zdôvodnenie novej úpravy:

Nie je

C) Dopad na rozpočet a hospodárenie mesta:

Nie je

D) Dopad na personálne náklady:

Nie je

E) Potreba úpravy predpisovej základne:

Nie je

F) Dopad na činnosti ostatných orgánov samosprávy mesta:

Nie je

G) Variantné riešenia: (potrebné uviesť výhody a nevýhody jednotlivých variantov)

Nie je

H) Riešenie odporúčané spracovateľom.

Odporúča schváliť.

II.

N á v r h   u z n e s e n i a

k materiálu

Po prerokovaní materiálu **Mestské zastupiteľstvo v Spišských Vlachoch**

I. schvaľuje:

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Spišské Vlachy na roky 2022 - 2028

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Spišské Vlachy na roky 2022 – 2028

Prioritná oblasť 1: Moderné a inovatívne mesto
Rozširovať a naplňať vnútorný potenciál územia mesta, založený na dobudovaní dopravnej a technickej infraštruktúry, podporovať miestne hospodárstvo a zaviesť moderné a inovatívne prvky v rámci mesta.

Prioritná oblasť 2: Mesto atraktívne pre všetkých
Podporiť skvalitnenie občianskej, športovej a kultúrnej vybavenosti mesta. Zvýšiť atraktivnosť mesta a zlepšiť kvalitu života pre jej obyvateľov a návštevníkov.

Prioritná oblasť 3: Eko mesto
Zabezpečiť kvalitné životné prostredie pre obyvateľov mesta a návštevníkov. Podporiť nástroje smerujúce k ochrane životného prostredia.

Mesto Spišské Vlachy

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
MESTA SPIŠSKÉ VLACHY**

„Novovytvorený“

Plánovacie obdobie	2022 - 2028
Schvaľovací orgán	Mestské zastupiteľstvo mesta Spišské Vlachy
Identifikácia územnej samosprávy, pre ktorú sa dokument spracováva	Mesto Spišské Vlachy
Dátum schvaľovania	03/2023
Členovia riadiaceho výboru participatívnej tvorby PHRSR	Zadávatel' tvorby stratégie: Vladimír Baloga, primátor mesta Gestor tvorby stratégie: Vladimír Baloga, primátor mesta Koordinátor tvorby stratégie: Mgr. Judita Spišáková, externý manažment
Gestor tvorby PHRSR a jeho kontaktné údaje	Vladimír Baloga, primátor mesta, msuspv@spisskevlachy.sk
Koordinátor tvorby PHRSR a jeho kontaktné údaje	Mgr. Judita Spišáková, externý manažment, spisakovajudita@gmail.com
Tím pre koordináciu participatívnej tvorby PHRSR	Poslanci mestského zastupiteľstva: Ing., Arch. Martin Čurilla Jozef Šiška Ing. Juraj Jánošík Ing. Viliam Grega Ing. Svetlana Kočišová Mgr. Darina Dzurilová Ján Baloga Bc. Dávid Labaš Milan Biroščák
Adresa zverejnenia PHRSR na napr. webovom sídle zadávateľa tvorby stratégie	https://www.spisskevlachy.sk/dokumenty/phasr/

1. Základné východiská procesu tvorby a obsahu

1.1. Inštitucionálne východiská (legislatíva, kompetencie, partneri a inštitucionalizované štruktúry partnerstiev)

1.1.1. Legislatíva upravujúca tvorbu a implementáciu PHRSR	Zákon č. 539/2008 Z. z o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov, Metodika a inštitucionálny rámec tvorby verejných stratégií schváleného uznesením vlády SR č. 197/2017 z 26. apríla 2017.
1.1.2. Rozhodovacie kompetencie v oblasti tvorby a implementácie PHRSR	PHRSR bude schvaľovaný Mestským zastupiteľstvom mesta Spišské Vlachy.

1.1.3. Partneri	Dotknutá verejnosť	Verejnosť, ktorá má aktívny záujem o tvorbu PHRSR. <ul style="list-style-type: none"> - fyzické a právnické osoby dotknuté procesom tvorby a implementácie PHRSR, konkrétne: - fyzické osoby staršie ako 18 rokov, - právnické osoby, - občianske iniciatívy tvorené fyzickými osobami staršími ako 18 rokov, ktoré podpíšu spoločné stanovisko k návrhu strategického dokumentu.
	Hlavní aktéri rozvoja	Všetci obyvatelia mesta, ktorí majú záujem o účasť na procese rozhodovania, tvorby PHRSR a jeho implementácii: <ul style="list-style-type: none"> - obyvatelia mesta, fyzické a právnické osoby so sídlom v meste Spišské Vlachy.
	Hlavní sociálno-ekonomickí partneri	Všetci obyvatelia mesta, ktorí majú záujem o účasť na procese rozhodovania, tvorby PHRSR a jeho implementácii: <ul style="list-style-type: none"> - obyvatelia mesta, - fyzické a právnické osoby, vrátane podnikateľských subjektov, miestne predškolské a školské zariadenia.
1.2. Obsahové východiská		
1.2.1. Zdôvodnenie potreby spracovania PHRSR	Mesto Spišské Vlachy identifikovalo nasledovné okruhy problémov a impulzov pre spracovanie aktualizácie resp. nového PHRSR: <ul style="list-style-type: none"> - skvalitnenie a zefektívnenie zavedeného systému strategického riadenia rozvoja mesta, s cieľom priblížiť sa k občanovi (vypočítať jeho potreby vedúce ku kvalitnejšiemu životu v meste), pretože mesto Spišské Vlachy má mimoriadny záujem o zavedenie riadenia, ktoré je bližšie občanom; - politický dôvod - záujem zlepšiť kvalitu života občanov a podmienky pre ekonomické aktivity v meste, - legislatívny dôvod - povinnosť vyplývajúca zo zákona a ďalších právnych noriem; - vplyv zmeny vonkajších podmienok rozvoja napr. nová Národná stratégia regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, Partnerská dohoda s Európskou úniou pre nové programové obdobie, ako aj medzinárodné dohody ako napríklad Agenda 2028, akčné plány iniciované subjektmi územnej spolupráce a zároveň schvaľované uznesením vlády SR alebo príslušnými orgánmi územných samospráv); - zistenie, že existujúce PHRSR, už neriešia aktuálne výzvy a problémy; 	

	<ul style="list-style-type: none"> - splnenie podmienok pre prístup k finančným zdrojom, prípadne iným rozvoj podporujúcim zdrojom; - možnosť nového prístupu k riešeniu problémov mesta - tzv. smart prístup.
<p>1.2.2. Definícia územia pre spracovanie PHRSR a územnej štruktúry stratégie PHRSR</p>	<p>Územie mesta Spišské Vlachy - ako samostatný územný a správny celok, kde jej základnou úlohou, a to nielen pre potreby tohto PHRSR, bude starostlivosť a všestranný rozvoj o územie a o potreby jej obyvateľov.</p>
<p>1.2.3. Relevantné vstupy z nadradených programových a strategických dokumentov</p>	<p>V rámci primárnej analýzy mesta Spišské Vlachy prebehne pre účely spracovania PHRSR aj zhodnotenie relevantnosti existujúcich nadradených a súvisiacich strategických dokumentov, zhodnotenie doteraz zrealizovaných stratégií, politik a koncepcií implementovaných na všetkých úrovniach, vrátane definovania príležitosti a konkurenčných potenciálov a limitov územnej samosprávy mesta v kontexte jej okolia.</p> <p>PHRSR mesta Spišské Vlachy bude nadväzovať najmä na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Integrovanú územnú stratégiu samosprávneho kraja, pod ktorú mesto spadá - Národnú stratégiu regionálneho rozvoja SR - Koncepciu územného rozvoja Slovenska - Partnerskú dohodu medzi EÚ a SR na roky 2021 – 2027 - Agendu 2028 - Program Slovensko 2021 – 2027 schválený Európskou komisiou dňa 23.11.2022
<p>1.2.4. Informácia o procese participatívnej tvorby PHRSR</p>	<p>Etapa 1.– Identifikácia potreby a impulzov vypracovania PHRSR a rozhodnutie o začatí prípravných prác Obdobie: 02/2022</p> <p>Popis etapy: Cieľom tejto fázy je predovšetkým zistiť, či je potrebné spracovať PHRSR a na akej hierarchickej úrovni, alebo postačí pripraviť iba jeho aktualizáciu. Obsahom fázy je vykonanie predbežných analýz, ktoré jednoznačnejšie vymedzujú výzvy, problémy, či impulzy, zmapujú ich obsah a rozsah a overia, nakoľko je možné danú výzvu alebo problém riešiť v rámci už existujúceho PHRSR, prípadne je potrebné PHRSR aktualizovať alebo spracovať nový PHRSR. Výstupom prvej fázy je vytvorenie zadania, aktivácia či vytvorenie kapacít, a plán postupu tvorby PHRSR resp. jeho aktualizácie.</p>

Etapa 2. – Prípravné práce, spracovanie a schválenie vstupnej správy vrátane predbežnej vízie

Obdobie: 02/2022

Popis etapy: Cieľom Fázy 2 je vypracovanie podkladov a následné ich spracovanie do Zámeru PHRSR, ktorý slúži na zabezpečenie kompetentného schvaľovania potreby vypracovania nového PHRSR, resp. jeho aktualizácie tak, aby prebehol efektívne a bol zárukou kvalitného spracovania strategického dokumentu a vytvoril predpoklady pre úspešnú implementáciu.

Po schválení zámeru PHRSR zo strany Zadávateľa a za zabezpečeného finančného krytia v rozpočte sa bude môcť pristupovať ku tvorbe nového PHRSR alebo jeho aktualizácii.

Konkrétne kroky etapy:

Krok 2.1. Personálne zabezpečenie - zostavenie prípravného tímu.

Krok 2.2. Organizácia prípravných prác.

Krok 2.3. Detailnejšia analýza potreby a impulzov na spracovanie, resp. aktualizáciu PHRSR.

Krok 2.4. Analýza možností reakcie na potrebu a impulzy pre spracovanie PHRSR, resp. jeho aktualizáciu, návrh rozhodnutia o postupe, charaktere a obsahovom zameraní.

Krok 2.5. Návrh cieľového zamerania/predbežnej vízie PHRSR (resp. jeho aktualizácie).

Krok 2.6. Predbežná identifikácia kľúčových partnerov a ich postavenia pre proces participácie pri spracovaní a implementácii PHRSR a ich polohy v participatívnom procese tvorby a implementácie PHRSR.

Krok 2.7. Návrh koordinačnej štruktúry procesu tvorby PHRSR.

Krok 2.8. Návrh postupu a harmonogramu participatívnej tvorby a schvaľovania PHRSR.

Krok 2.9. Odhad potreby zdrojov (ľudských, finančných, dátových, iných) pre tvorbu PHRSR, resp. jeho aktualizáciu a návrh rozpočtu.

Krok 2.10. Vytvorenie Plánu riadenia rizík tvorby stratégie.

Etapa 3. – Inventarizačná, analytická a prognostická fáza spracovania PHRSR

Obdobie: 03/2022

Popis etapy: Inventarizačná, analytická a prognostická fáza je prvou časťou tvorby samotného PHRSR nadväzujúc na výstupy prípravných prác v 4 polohách:

- definície kľúčového zamerania/vízie a hlavného cieľa₂,
- definície kľúčových výziev, problémov, impulzov a možných riešení,
- súboru identifikovaných zdrojov zozbieraných, zhodnotených a sprístupnených informácií,
- definície postupu spracovania a identifikácie partnerov pre tvorbu a implementáciu stratégie.

Cieľom aktivity je: doplniť znalostnú bázu tak, aby boli identifikované nielen výzvy, problémy a impulzy doterajšieho, ale aj očakávateľného vývoja relevantné pre mesto, ale predovšetkým identifikované všetky vnútorné (prírodné, sociálne, ekonomické, technické, procesné) potenciály a zdroje budúceho vývoja.

Etapa 4. – Stanovenie vízie, strategického smerovania, priorít a strategických cieľov PHRSR

Obdobie: 04/2022

Popis etapy: Obsahom tejto fázy tvorby stratégie je spresnenie vízie a hlavného cieľa a určenie priorít a strategických cieľov PHRSR opierajúc sa o výstupy prípravnej, inventarizačnej, analytickej a prognostickej fázy.

S ohľadom na možnosť čerpania zdrojov zo štátneho rozpočtu a štrukturálnych fondov EÚ je nutné, aby boli priority a strategické ciele PHRSR mesta Spišské Vlachy priamo naviazané na priority a ciele Národnej stratégie regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, priority a ciele definované v Partnerskej dohode medzi EÚ a SR a ďalších programových dokumentoch pre čerpanie EŠIF na obdobie 2022 - 2028.

Kroky tejto fázy sa dajú rozdeliť na dve časti. **V prvej časti** (kroky 4.1. a 4.2. Metodiky tvorby PHRSR) ide o overenie, modifikáciu resp. doplnenie vízie, hlavného cieľa, definovanie priorít a strategických cieľov.

V druhej časti (kroky 4.3. až 4.5. Metodiky tvorby PHRSR) sa definuje stratégia pre dosiahnutie vízie a hlavného cieľa, priority a strategické ciele PHRSR, ktoré tvoria jadro PHRSR.

Etapa 5. – Návrh vlastnej stratégie – strategického prístupu, postupu a nástrojov na dosiahnutie vízie a cieľov

Obdobie: 05/2022

Popis etapy: V tejto fáze sa identifikuje strategický prístup, postup a nástroje (opatrenia, aktivity, programy a projekty) akými sa v časovej následnosti a priestorovej súvislosti realizujú jednotlivé kroky stratégie. Cieľom tejto fázy je navrhnúť vlastnú stratégiu, ktorou dosiahne naplnenie celého systému počínajúc víziou až po systém cieľov PHRSR.

Etapa 6. – Nastavenie implementácie, financovania, monitorovania a vyhodnocovania PHRSR

Obdobie: 05/2022

Popis etapy: Cieľom tejto fázy je vypracovať podrobný plán implementácie stratégie obsiahnutej v PHRSR. Podrobný plán implementácie stratégie je integrálnou súčasťou PHRSR a definuje predovšetkým:

- časový harmonogram implementácie stratégie a v jeho rámci konkrétne úlohy pre implementáciu navrhovaných nástrojov vrátane subjektov zodpovedných za ich splnenie a určenie výstupov realizácie týchto úloh, ktorý je reprezentovaný akčným plánom implementácie;
- implementačnú štruktúru vrátane systému riadenia implementácie PHRSR, v ktorej musí byť predovšetkým presne definovaná úloha jednotlivých subjektov zapojených do realizácie PHRSR, pravidlá a procesy riadenia implementácie stratégie a plán riadenia rizík;
- systém monitorovania a transparentného hodnotenia a naplňania cieľov stratégie, ktoré zapracovávajú;
- plán využitia zdrojov vrátane zostavenia finančného plánu implementácie stratégie.

Etapa 7. – Prerokovanie a schvaľovanie návrhu PHRSR

Obdobie: 03/2023

Popis etapy: Integrálnou súčasťou fázy schvaľovania je široko koncipovaný proces prerokovania tohto dokumentu s partnermi, dotknutou verejnosťou a dotknutými orgánmi a následného zapracovania ich námietok a pripomienok z participatívneho procesu v prvej časti tejto fázy.

Výstupom tohto participatívneho procesu môže byť úprava návrhu materiálu PHRSR tak, aby bola bližšie k očakávaniam jednotlivých partnerov a verejnosti.

Návrh PHRSR upravený na základe výstupov procesu prerokovania je predložený gestorom na schválenie v príslušnom orgáne územnej samosprávy mesta Spišské Vlachy.

2. Analytické východiská

2.1. Zhodnotenie implementácie doterajších stratégií

Jedným zo strategických dokumentov mesta bol Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Spišské Vlachy pre roky 2016 - 2022.

Na základe výstupov z vyššie uvedených analýz a na základe prieskumu verejnej mienky a ako i osobným zisťovaním boli v meste Spišské Vlachy pre roky 2016 - 2022 identifikované priority v niekoľkých oblastiach:

HOSPODÁRSKA OBLASŤ	Technická infraštruktúra
	Dopravná infraštruktúra
	Cestovný ruch
	Partnerská spolupráca s inými subjektmi
SOCIÁLNA OBLASŤ	Rozvoj bývania
	Sociálna infraštruktúra
	Školstvo, kultúra a šport
	Mestské (verejné) priestory a služby
ENVIRONMENTÁLNA OBLASŤ	Ochrana ŽP a majetku obyvateľov mesta
	Protipovodňové opatrenia

V rámci týchto priorít boli naplánované a následne zrealizované projekty, ktorých prehľad uvádza tabuľka nižšie. Slúži zároveň ako projektová základňa mesta Spišské Vlachy, na ktorej je možné budovať a plynulo nadviazať nové projektové zámery a vízie v horizonte 2022 – 2028.

Č.	Názov projektu	Rok	Výška NFP / zdroj
1	Spolu múdrejší 3	2022	4 750,00 € / MŠVVaŠ
2	Spolu múdrejší 2 + (pre Elokované pracovisko Žehra)	2022	1 650,00+5 400,00 € / MŠVVaŠ
3	Spolu múdrejší 3 + (pre Elokované pracovisko Žehra)	2022	2 750,00 € / MŠVVaŠ
4	Jednorazová dotácia na odmenu zamestnancov OS	2022	3 785,00 € / ÚPSVaR

**Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Spišské Vlachy
na roky 2022 – 2028**

5	Obnova cykloturistického chodníka v meste Spišské Vlachy, časť Zahura	2021	392 418,81 € / Úrad KSK, MIRRI SR
6	Výstavba cyklistickej dráhy PUMPTRACK a asfaltovou úpravou v meste Spišské Vlachy	2021	50 000,00 € / KSK
7	Poskytnutie mimoriadnej fin. podpory pre zamestnancov poskytovateľa sociálnych služieb - druhá vlna pandémie	2021	4 655,78 € / ÚPSVaR
8	Pokračovanie opatrovateľskej služby	2021	106 080,00 / MPSVaR SR
9	MOPS v meste Spišské Vlachy - pokračovanie	2021	64 523,77 € / MPSVaR SR
10	" Atletický ovál Spišské Vlachy" Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia športove infraštruktúry	2021	102 781,54 € / Fond na podporu športu
11	Žiadosť o poskytnutie dotácie na podporu plnenia funkcií rodiny (Detské ihrisko - ul. 9.mája)	2021	50 000,00 / MPSVaR SR
12	Dotácie na podporu výchovy k plneniu školských povinností dieťaťa ohrozeného sociálnym vylúčením od 1.1.2021 do 31.12.2021	2021	4 681,20 € / ÚPSVaR
13	Dotácie na podporu výchovy k stravovacím návykom dieťaťa ohrozeného sociálnym vylúčením od 1.1.2021 do 31.12.2021	2021	27 672,10 € / ÚPSVaR
14	Dotácia na mimoriadnu odmenu pre zamestnancov opatrovateľskej služby	2020	36 000,00 € / Úrad vlády SR
15	Čítam, čítaj, čítame	2020	2 280,00 € / MPSVR SR
16	Pokračovanie v rekonštrukcii pamätníka SNP v meste Spišské Vlachy	2020	5 000,00 € / MŠVVaŠ SR
17	RP „Čítame radi“ na podporu čitateľskej gramotnosti	2020	750,00 € / MŠVVaŠ SR
18	Modernizácia odborných učební ZŠ Spišské Vlachy	2020	30 949,35 € / MAS Sľubica z ESF
19	Financovanie realizácie národného športového projektu výstavby, rekonštrukcie a dobudovania futbalovej infraštruktúry v rokoch 2019-2021	2020	31 803,64 € / Slovenský futbalový zväz
20	Dotácia z rozpočtovej rezervy podpredsedu vlády SR	2020	36 000,00 € / Úrad vlády SR
21	Dotácie na podporu výchovy k plneniu školských povinností dieťaťa ohrozeného	2020	4 681,20 € / ÚPSVaR

**Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Spišské Vlachy
na roky 2022 – 2028**

	sociálnym vylúčením od 1.1.2020 do 31.12.2020		
22	Dotácie na podporu výchovy k stravovacím návykom dieťaťa ohrozeného sociálnym vylúčením od 1.1.2020 do 31.12.2020	2020	40 541,46 € / ÚPSVaR
23	Detské ihrisko v meste Spišské Vlachy	2019	8 000,00 € / Úrad vlády SR
24	Moderná knižnica = atraktívna cesta k poznaniu	2019	39 253,43 € / Fond na podporu umenia
25	Bezpečné mesto Spišské Vlachy - 2 etapa	2019	30 682,23 € / Ministerstvo vnútra SR
26	Novostavba Materskej školy v meste Spišské Vlachy	2019	1 303 588,38 € / Ministerstvo vnútra SR
27	Rozvoj čitateľskej, prírodovednej a matematickej gramotnosti ZŠ Sp. Vlachy	2019	105 717,61 € / MŠVVaŠ z ESF
28	Zvyšovanie energetickej účinnosti existujúcich verejných budov vrátane zateplovania. "Zateplenie pav. H ZŠ Spišské Vlachy – 1. Etapa"	2019	100 000,00 € / Environmentálny fond BA
29	Rozvoj výchovy a vzdelávania v oblasti telesnej a športovej výchovy formou dostavby, rekonštrukcie alebo výstavby novej telocvične na rok 2016 - Rekonštrukcia ÚK a zateplenie strechy	2019	143 125,00 €
30	Modernizácia odborných učební ZŠ Spišské Vlachy	2019	30 000,00 € / MAS Sľubica z ESF
31	Podpora ochrany pred požiarmi prostredníctvom výstavy, rekonštrukcie a modernizácie stavieb hasičských staníc a hasičských zbrojníc (Stavebné úpravy PZ v Sp. Vlachoch)	2019	11 138,29 € / Ministerstvo vnútra SR
32	Rekonštrukcia chodníka na Vajanského ulici v spolupráci VSD distribučná a.s.-	2019	95 500,00 €
33	Rekonštrukcia a dobudovanie základnej technickej infraštruktúry v meste Spišské Vlachy	2019	473 663,35 € / Ministerstvo vnútra SR
34	Dotácia na podporu výchovy k plneniu školských povinností ohrozeného sociálnym vylúčením (školské pomôcky)	2019	4 664,60 € / ÚPSVaR
35	Dotácia na podpora výchovy k stravovacím návykom dieťaťa (obеды zdarma)	2019	43 771,20 € / ÚPSVaR

**Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Spišské Vlachy
na roky 2022 – 2028**

36	Rozvoj výchovy a vzdelávania žiakov v oblasti telesnej a šport. výchovy formou dostavby, rekonštrukcie alebo výstavby novej telocvične na rok 2018 "Rekonštrukcia cvičebného priestoru vrátane nárad'ovní) - Telocvična"	2018	59 507,00 € / MŠVVaŠ SR
37	Zvyšovanie energetickej účinnosti existujúcich verejných budov vrátane zatepl'ovania "Zateplenie pavilónu C ZŠ Spišské Vlachy"	2018	175 669,25 € / Environmentálny fond
38	Kostol r.k. Nanebovzatia Panny Márie - Stará radnica, č. ÚZPF 812/1, Sp. Vlachy, Požiarnická 49, par.č. 194,195	2018	15 000,00 € / Ministerstvo kultúry SR
39	Podpora opatrovateľskej služby v meste Spišské Vlachy	2018	103 740, 00 € / Implementačná agentúra MPSVaR SR
40	Miestne občianske poriadkové služby v meste Spišské Vlachy	2018	98 146, 94 € / MPSVaR
41	Podpora biodiverzity prvkami zelenej infraštruktúry v obciach Slovenska - Zelené obce	2018	163 64,64 € / Slovenská agentúra životného prostredia
42	Budovanie prvkov zelenej infraštruktúry v meste Spišské Vlachy	2018	296 918,00 € / Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR
43	Bezpečné mesto Spišské Vlachy	2017	10 000,00 € / Ministerstvo vnútra SR
44	Kostol r.k. Nanebovzatia Panny Márie - Stará radnica, č. ÚZPF 812/1, Sp. Vlachy, Požiarnická 49, par.č. 194,195	2017	7 428,00 € / Ministerstvo kultúry SR

Tabuľka: prehľad projektov zrealizovaných resp. v realizácii od roku 2017

Od roku 2017 prešlo mesto viacerými pozitívnymi zmenami a realizovalo viaceré rozvojové projekty, ktoré skvalitnili život obyvateľov aj návštevníkov mesta, regiónu a jeho okolia. Mesto sa zapojilo do prípravy a následnej realizácie viacerých investičných projektov. Mesto úspešne využilo aj nenávratné finančné prostriedky a ďalšiu grantovú pomoc v prospech vlastného rozvoja a mohlo tak realizovať prioritné investičné aktivity, na ktoré by veľmi ťažko vedelo vyčleniť finančné prostriedky z vlastných zdrojov. Zrealizované projekty mali pozitívny dopad na zlepšenie kvality života v meste. Za obdobie 2017– 2022 bolo zrealizovaných resp. je v realizácii 44 projektov.

2.2. Identifikácia vnútorných potenciálov, výziev, limitov a problémov

Výzvy a potenciály	Socioekonomické	<ul style="list-style-type: none"> - vyváženosť štruktúry obyvateľstva z hľadiska produktivity, aktivity a pohlavia, - fungujúce poľnohospodárske družstvo,
---------------------------	------------------------	---

		<ul style="list-style-type: none"> - vzdelaný a kvalifikovaný ľudský potenciál, - existencia podnikateľských subjektov pôsobiacich v obci v oblasti obchodu, priemyslu, - dobré podmienky pre rozvoj služieb, - dobré podmienky pre rozvoj cestovného ruchu, - dobré podmienky pre rozvoj poľnohospodárstva, - vytváranie podmienok pre rozvoj podnikania.
	Územno-technické	<ul style="list-style-type: none"> - atraktívne prírodné prostredie, - blízkosť rekreačnej oblasti, ako možného základu pre rozvoj turizmu, - objekty vhodné pre podnikanie v agroturistike, - kultúrno-historické pamiatky, - aktívny prístup miestnej samosprávy k rozvoju cestovného ruchu.
	Prírodno-environmentálne	<ul style="list-style-type: none"> - vhodné prírodné a podnebné podmienky, - doriešený odvoz a skládky tuhého komunálneho odpadu, - vypracovaný program odpadového hospodárstva, - realizácia separovaného zberu odpadu.
	Kultúrne	<ul style="list-style-type: none"> - využívanie prírody v okolí na zimné a letné športové aktivity, - kultúrne podujatia, - každoročné tradičné kultúrno-spoločenské podujatia, - mimoškolská činnosť v meste, - možnosť športovania.
	Inštitucionálno-organizačné	<ul style="list-style-type: none"> - stretnutia občanov s predstaviteľmi samosprávy, - ochota obyvateľov spolupodieľať sa na rozvoji mesta.
Problémy a limity	Socioekonomické	<ul style="list-style-type: none"> - nezamestnanosť obyvateľov obcí v produktívnom veku, - nezamestnanosť absolventov škôl, - absencia výrobných podnikov v meste, - absencia základných a doplnkových služieb, - stagnácia rozvoja malého a stredného podnikania, - slabý rozvoj remeselnej výroby, - nízka kúpyschopnosť obyvateľstva vyplývajúca z nezamestnanosti v regióne, - slabá informovanosť o možnostiach podnikania a samozamestnania zo strany štátu.
	Územno-technické	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatočná infraštruktúra, - nedostatok finančných prostriedkov z rozpočtu mesta na rekonštrukciu miestnych komunikácií, - nevybudované parkovacie plochy v meste,

		<ul style="list-style-type: none"> - nedostatočná infraštruktúra pre rôzne športové a voľnočasové aktivity.
	Prírodno- environmentálne	<ul style="list-style-type: none"> - nezáujem mladých o poľnohospodárstvo, - nedostatočné využívanie daností pre rozvoj turizmu a agroturizmu, - malý rozvoj aktivít pre rekreačné účely, - zlý stav poľných a lesných ciest, - nevyužitý potenciál pre rozvoj cestovného ruchu, - nedostatočná propagácia cestovného ruchu v regióne.
	Kultúrne	<ul style="list-style-type: none"> - slabá tradícia folklóru, - nedostatočný záujem občanov o obnovenie tradícií v meste, - obyvatelia sú prevažne konzumenti a nie tvorcovia kultúrnych akcií v meste.
	Inštitucionálno- organizačné	<ul style="list-style-type: none"> - nevybudovaná mestská kanalizácia, - poruchový vodovod, - nedobudovaný vodovod, - nedostatok prípadne nedostupnosť finančných zdrojov.

2.3. Kľúčové trendy vývoja, ak by sa stratégia PHRSR neimplementovala

Nulový variant

Za predpokladu, že nebudú realizované žiadne opatrenia navrhovanej stratégie PHRSR, tzv. nulový variant, je možné predpokladať nasledovný lokálny dopad na zraniteľnosť mesta:

Z pohľadu ekonomického a podnikateľského prostredia v meste

- odchod mladých ľudí do zahraničia,
- znížená atraktivita územia obce/mesta/regiónu pre investorov,
- nemožnosť získať externé zdroje pre mesto na podporu rozvoja,
- silná konkurencia na trhu,
- neukončené budovanie technickej infraštruktúry v meste.

Z pohľadu poľnohospodárstva

- zmena klimatických podmienok,
- nevyužitie pôdneho fondu mesta,
- neatraktivnosť práce a podnikania v poľnohospodárstve,
- devastácia životného prostredia,
- prírodné kalamity.

Z pohľadu technickej a dopravnej infraštruktúry

- navýšenie počtu investičných akcií v obciach/mestách a ich finančná náročnosť,
- stagnácia vybudovania kanalizácie pre jej finančnú náročnosť,

- nemožnosť získať externé zdroje na dobudovanie technickej infraštruktúry.

Z pohľadu životného prostredia

- ohrozenie zdrojov pitnej vody v meste nadmerným používaním umelých hnojív a pesticídov,
- nemožnosť získať externé zdroje pre tvorbu a údržbu životného prostredia,
- prírodné katastrofy (záplavy).

Z pohľadu kultúry, školstva a športu

- hrozba papučovej kultúry obyvateľstva,
- dôsledkom zlej sociálnej situácie rodín je kultúra na poslednom mieste v rodinnom rozpočte,
- slabý sponzorovanie športu a kultúry zo strany súkromného sektora,
- bezcieľne trávenie voľného času mladými ľuďmi v meste,
- zanedbaním pozornosti v oblasti tradícií a remesiel mesta stratia svoju osobitosť.

Z pohľadu občianskej vybavenosti

- vlastníci pozemkov nebudú súhlasiť s odpredaním pozemkov pre nové individuálne bytové výstavby podľa územného plánu mesta,
- nedostatok finančných prostriedkov na výkon samosprávy a zlepšenie občianskej vybavenosti mesta,
- nedostatku finančných prostriedkov na plánované rozvojové aktivity mesta.

Z pohľadu cestovného ruchu

- nepochopenie turistického potenciálu mesta - nevyužitie daností pre rozvoj cestovného ruchu,
- izolovanosť – nezapojenie sa do združení v regióne, ktoré pomáhajú rozvoju cestovného ruchu,
- neprispôsobenie kvality a množstva poskytovaných služieb v súlade s požiadavkami návštevníkov mesta,
- nedosiahnuteľná konkurencia v oblasti cestovného ruchu.

Dopady vyššie uvedených bodov bez aktívneho prístupu mesta je možné zovšeobecniť nasledovne:

- Zníženie počtu pracovných príležitostí v meste
- Migrácia prevažne mladého obyvateľstva a z toho vyplývajúce starnutie obyvateľstva
- Nespokojnosť obyvateľov s kvalitou infraštruktúry a občianskej vybavenosti
- Vyčerpanie financovania rozvojových aktivít z vlastných zdrojov
- Strata záujmu obyvateľov participovať na veciach verejných

2.4. Identifikácia výziev, limitov a problémov z vonkajšieho prostredia

Nasledujúca tabuľka ilustruje potenciály, výzvy, limity a problémy vyplývajúce z vývoja vo vonkajšom prostredí mesta Spišské Vlachy.

Výzvy a potenciály z vonkajšieho prostredia:	Limity a problémy z vonkajšieho prostredia:
Potenciál získať nenávratný finančný príspevok z EÚ zdrojov pre krytie investičných zámerov v meste	Malý záujem investorov o menšie mestá.
V rámci Mikroregiónu existuje možnosť vytvárať spolupráce založené na synergii s obcami a mestami	Nedostatočne rozvinutý cestovný ruch v okolí mesta/mikroregiónu.
V blízkom okolí mesta funguje rozvinutý cestovný ruch.	Zlý stav životného prostredia v okolí mesta/v mikroregiónu.
Možnosť prilákať investorov.	Nepochopenie potenciálu disponibilných rozvojových zdrojov mesta.

2.5. Výstupy SWOT analýzy pre voľbu typu stratégie

Tomuto bodu je z pohľadu tvorby PHRSR venovaná mimoriadna pozornosť nakoľko výzvy, potenciály, limity a problémy vytvárajú väčšinou vzájomne previazaný logický hierarchický systém. Preto v tomto bode nedôjde len k identifikácii samostatných javov, ale najmä vzájomných väzieb a ich príčinných súvislostí. Následne budú výstupy tohto kroku spracované vo forme stromu výziev a problémov, ktorý tento systém a jeho väzby vizualizuje. Samotný strom je potom možné následne použiť k zadefinovaniu logického systému, teda stromu, cieľov a opatrení, ktoré sa budú vzťahovať na identifikované výzvy, potenciály, limity a problémy.

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> v meste je mestský vodovod mesto je plynofikované v meste je poskytovaná zdravotná starostlivosť inštalovaný kamerový systém v meste mesto je vybavené materskou školou, základnou školou, spojenou školou mesto poskytuje sociálne služby pre seniorov, osoby so zdravotným postihnutím a obyvateľov z MRK dostatok voľnej pracovnej sily ochota zo strany samosprávy riešiť zlé ekonomickú a sociálnu situáciu miestneho obyvateľstva možnosť osídľovania a budovania rodinných domov 	<ul style="list-style-type: none"> absencia kanalizácie absencia ČOV poruchový stav mestského vodovodu nepostačujúca plynofikácia zastaralé verejné osvetlenie nepostačujúci kamerový systém nedostatok oddychových zón pre deti a mládež, mladé rodiny, matky na materskej dovolenke a pre dôchodcov zlý stav rigolov nedostatok vlastných finančných zdrojov mesta na financovanie rozvojových a investičných projektov malé možnosti rekreačno-športového vyžitia v meste absencia základných a doplnkových služieb

<ul style="list-style-type: none"> • výborná spolupráca s okolitými obcami • mesto poskytuje možnosť športového vyžitia • ochota spolupráce miestneho obyvateľstva pri rozvoji mesta 	<ul style="list-style-type: none"> • nedostatočná prevencia voči kriminalite a možným protispoločenským konaniam • nedostatočný kamerový systém • nedostatočné využívanie daností pre rozvoj turizmu a agroturizmu • nevyhovujúci technický stav niektorých úsekov miestnych komunikácií • nevyhovujúci technický stav niektorých úsekov chodníkov • nedostatočná infraštruktúra • absencia výrobných podnikov v obci • absencia vhodných priestorov pre seniorov a osoby so zdravotným postihnutím • nepostačujúci stav sociálnej starostlivosti pre starších občanov • nedostatok mestských pozemkov a ich roztrieštenosť • slabá ekologická uvedomelosť občanov • nedostatočné separovanie a zhodnocovanie odpadov • nedostatočné využívanie prírodného potenciálu • nedostatočné využitie obnoviteľných zdrojov energie v prospech rozvoja mesta
<p align="center">Príležitosti</p>	<p align="center">Ohrozenia</p>
<ul style="list-style-type: none"> • využitie čerpania štrukturálnych fondov EÚ na rozvojové aktivity mesta • potenciálni investori – firmy realizácia opatrení na zvýšenie bezpečnosti ako občanov, tak aj návštevníkov • rekonštrukcia miestnych komunikácií a chodníkov • vybudovanie cyklochodníkov • existencia turistických atrakcií v blízkom okolí / mikroregiónu mesta • zlepšovanie podnikateľského prostredia • dobudovaním prvkov technickej infraštruktúry zabezpečiť ďalší rozvoj podnikateľských aktivít v meste • možnosti rekvalifikácie obyvateľov 	<ul style="list-style-type: none"> • ekonomicky stagnujúci región – pretrvávajúce negatívne dopady hospodárskej krízy • slabá osвета v oblasti ochrany životného prostredia • nárast produkcie komunálneho odpadu • nezamestnanosť • zanedbávanie podpory štátu v oblasti malého a stredného podnikania • starnutie obyvateľstva • finančne náročná a pomalá výstavba, modernizácia a rekonštrukcia technickej infraštruktúry • nevyužitie prístupných zdrojov pre rozvoj mesta vo všetkých smeroch • nedostatočný rozvoj turistických aktivít v okolí mesta • bariéry pri získavaní prostriedkov z fondov EÚ

• rozvoj športových a rekreačných aktivít s možnosťou využitia prírodného potenciálu územia • potencionálna spolupráca s okolitými obcami • podpora využívania obnoviteľných zdrojov energie • predchádzanie vzniku odpadov • zvyšovanie environmentálneho povedomia obyvateľov mesta • realizácia opatrení smerujúcich k udržaniu kvality životného prostredia	• slabá osвета v oblasti ochrany životného prostredia

Návrh strategického prístupu vyplývajúci zo SWOT analýzy

Využitím SWOT analýzy jednotlivých čiastkových oblastí boli vyšpecifikované silné a slabé stránky, príležitosti a ohrozenia, ktoré prispeli k tvorbe návrhov a odporúčaní pre vypracovanie rozvojového dokumentu mesta Spišské Vlachy. Výstupom SWOT analýzy je tak nielen identifikácia silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození, ale aj návrh jedného zo štyroch prístupov k ďalšiemu rozvoju mesta: ofenzívnej stratégie, defenzívnej stratégie, stratégie spojenectva alebo stratégie úniku.

Na základe častí SWOT analýzy je možné konštatovať, že výsledkom SWOT analýzy je prijatá OFENZÍVNA STRATÉGIA, pri ktorej silné stránky mesta majú prevahu nad slabými stránkami, nad príležitosťami a ohrozeniami. Odpoveďou pre mesto je tak potreba využiť príležitosti na svoj rozvoj prostredníctvom budovania stratégie postavenej na silných stránkach mesta.

2.6. Výstup benchmarkingu v kontexte širšieho územia

Samostatnou oblasťou analytickej časti je identifikovanie potenciálnych nástrojov a možných prístupov na riešenie výziev a problémov, ktoré sa stali osvedčenými nielen na úrovni lokálnej, ale aj v národnej alebo nadnárodnej praxi.

Pri tomto postupe sa identifikujú analýzou overené postupy - pozitívne prvky, rešpektujúc ich možné obmedzenia pri prenose skúseností. Tie môžu vyplývať z rozdielnosti prostredia (legislatívne, sociálne, ekonomické, geografické), rovnako tak z rôznej východiskovej situácie.

Metódou používanou v rámci spracovania tejto analýzy je porovnanie situácie a potenciálov rozvoja mesta so situáciou a potenciálmi rozvoja iného porovnateľného mesta v rámci tzv. benchmarkingu. Porovnanie je vhodné sústrediť na mestá, ktoré môžu byť vnímané ako konkurenti alebo naopak - sú príkladmi napredovania v dosiahnutom prograse, prípadne príkladmi dobrej praxe, ktorú je možné zohľadniť pri riešení obdobných výziev a problémov.

Benchmarking pre účel spracovania tohto dokumentu je možné zadefinovať ako proces porovnávania a merania vlastných bežiacich procesov s porovnateľnými procesmi vo vybraných (porovnávaných) subjektoch. Cieľom

takého porovnania je zisk informácií, kde vzniká odchýlka, ktorá predstavuje tzv. úzke miesto procesu. Tak môže mesto identifikovať problém a zaviesť zlepšenia. Práve cez porovnanie s najlepšími.

Východisková situácia miest v najbližšom okolí

V najbližšom okolí zápasia všetky mestá s obdobnými problémami a to nielen na úrovni rozvoja. Najčastejšími problémami miest s nízkym počtom obyvateľov sú nedostatok finančných prostriedkov a slabý ľudský kapitál v spojení s prestarnutým obyvateľstvom. Okrem frustrácie patria medzi bariéry rozvoja miest v bezprostrednom prostredí známe problémy s infraštruktúrou, nezamestnanosťou, či nízkym alebo málo využiteľným vzdelaním. Problémom je i fakt, že malé mestá sa často bránia alebo im chýba príležitosť spájať sa do mikroregiónov.

Práve predkladaný dokument môže mestu Spišské Vlachy pomôcť k zmene – priblíženiu sa k nasledoviahodným príkladom. Na obdobie 2022 – 2028 je vypracovaný detailný plán nástrojov (projektov) v súlade s cieľmi programovacích dokumentov pre najbližšie rozpočtové obdobie EÚ.

2.7. Identifikácia disparít a faktorov rozvoja

Každá obec, mesto disponuje zdrojmi, ktoré je možné definovať ako faktory jej rozvoja (ekonomického a sociálneho). Zdroje a faktory, ktoré sa nachádzajú v rámci hraníc katastrálneho územia obce/mesta sa označujú ako vnútorné (endogénne) faktory rozvoja. Zdroje a faktory, ktoré vplyvávajú na rozvoj obce/mesta spoza hraníc obce/mesta tvoria vonkajšie (exogénne) faktory rozvoja. Súbor faktorov a zdrojov rozvoja obce/mesta tvorí rozvojový potenciál konkrétnej obce/mesta.

Prehľad faktorov rozvoja mesta Spišské Vlachy

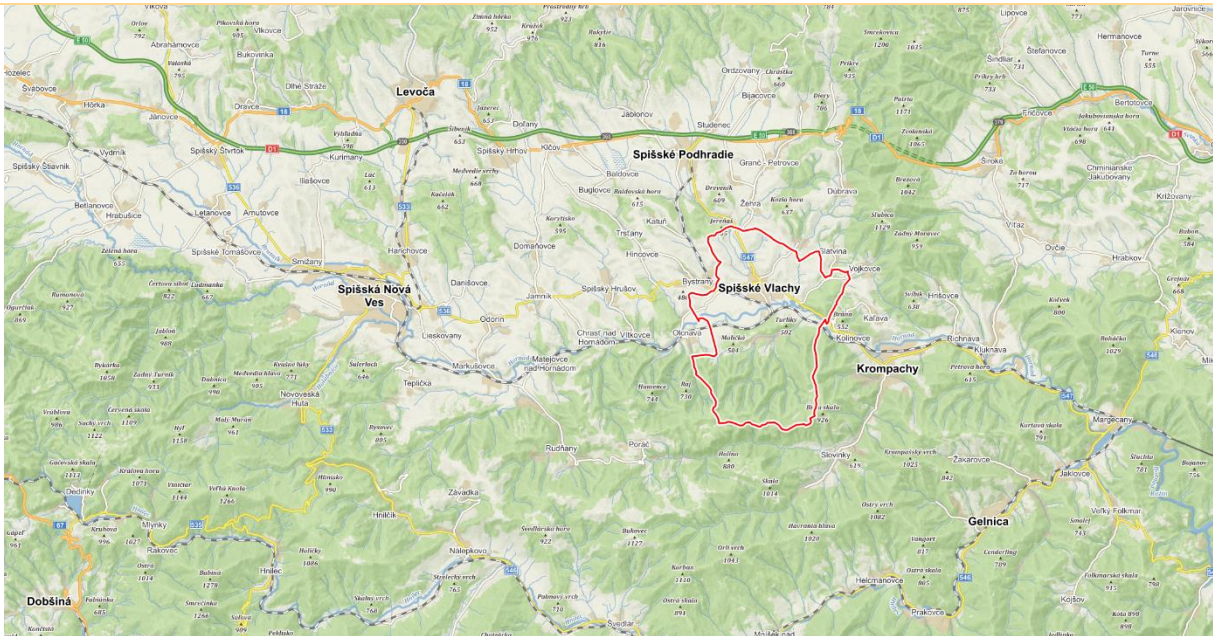
Rozvojové faktory je možné členiť do nasledovných skupín:

- prírodné zdroje,
- sociálna infraštruktúra obyvateľstva,
- technická infraštruktúra,
- ekonomické činnosti,
- rozpočet a majetok mesta.

Prírodné zdroje

Katastrálne územie mesta Spišské Vlachy sa rozprestiera v Košickom samosprávnom kraji. Mesto Spišské Vlachy s rozlohou 3 186 ha patrí do okresu Košice – okolie, ktorý je so svojou rozlohou 1 541 km² druhým najväčším okresom na Slovensku. Okres Košice – okolie sa nachádza na juhovýchode Slovenska a susedí s 9 okresmi. Mesto Spišské Vlachy sa nachádza približne 35 km od významného mesta Košice. Mesto Spišské Vlachy leží na juhovýchodných svahoch Slovenského rudohoria v doline Bodvy. Pahorkatinný až vrchovinný povrch chotára tvoria fylity a vápence. Okolo mesta je odlesnený, inde väčšinou bukový les. Okolo Šugovského potoka a Zlatnej je mnoho drobných jazierok – pozostatkov po starých hámroch.

Grafické znázornenie polohy mesta Spišské Vlachy

Obyvateľstvo

Úroveň sociálneho rozvoja charakterizuje niekoľko ukazovateľov, medzi ktoré patrí aj demografická situácia a zloženie obyvateľstva. Štruktúra obyvateľstva je výsledkom základných demografických procesov reprodukcie, či už prirodzených (pôrodnosť, úmrtnosť) alebo mechanických (sťahovanie) a sú statickými charakteristikami populácie. Predstavujú základné fakty na podporu rozhodovania v súvislosti s rozvojom ľudskej spoločnosti. Je dôležité vymedziť demografické trendy a v rámci nich aj náboženskú, národnostnú a vzdelanostnú štruktúru obyvateľstva. K základným demografickým ukazovateľom patrí aj dynamika obyvateľstva, ktorá sa vyjadruje prirodzeným a migračným pohybom. Celkový počet obyvateľov mesta v roku 2022 bol 3 332. Počet obyvateľov vykazuje prevažne klesajúci trend vývoja.

Štruktúra obyvateľstva podľa veku a pohlavia

Dôležitou charakteristikou ľudských zdrojov je veková štruktúra obyvateľstva v kategóriách predproduktívny (0-14 rokov), produktívny (15 - 65 rokov) a poproduktívny vek (65 a viac rokov). Veková štruktúra je základným ukazovateľom pre posúdenie budúceho vývoja populácie. Najväčší podiel pripadá na obyvateľov v produktívnom veku (15 - 65 rokov) konkrétne 2 248 obyvateľov, najmenší podiel na obyvateľov pripadá v predproduktívnom veku, a to 538 obyvateľov.

Štruktúra obyvateľstva podľa vzdelania

Úroveň vzdelania je výrazom sociálno-ekonomického statusu obyvateľstva, ktorú charakterizuje počet obyvateľov podľa najvyššieho dosiahnutého stupňa vzdelania. Predmetné územie má vidiecky charakter, čo sa odráža aj vo vzdelanostnej úrovni obyvateľstva. Z toho dôvodu je nutné venovať tejto oblasti zvýšenú pozornosť. Výrazné postavenie v obci má stredoškolské vzdelanie. Zvyšovanie vzdelanostnej úrovne a odbornej kvalifikácie je jedným z dôležitých predpokladov ďalšieho rozvoja životnej úrovne obyvateľov.

Ekonomická aktivita obyvateľstva

Jednou zo základných sociálno-ekonomických klasifikácií triedenia obyvateľstva je ekonomická aktivita. Z tohto hľadiska možno obyvateľstvo rozdeliť na ekonomicky aktívne a neaktívne. Medzi demografické ukazovatele zaraďujeme aj zamestnanosť obyvateľstva. Na základe zmapovania zamestnanosti možno posúdiť, koľko obyvateľov v obci je ekonomicky aktívnych, koľko obyvateľov sa nachádza na materskej dovolenke, koľko je dôchodcov, koľko sa nachádza v obci nezamestnaných a pod.. Nezamestnanosť v obci je na úrovni 1,48%. Ľudský potenciál mesta pre ďalší rozvoj možno využiť v širšom rámci na úrovni rozvoja mikroregiónu.

Technická infraštruktúra

Nasledujúca tabuľka uvádza technickú infraštruktúru v meste.

Technická infraštruktúra, občianska a dopravná infraštruktúra	Stav
Miestne komunikácie	Stav miestnych komunikácií je nevyhovujúci, úseky si vyžadujú komplexnú rekonštrukciu a dobudovanie.
Chodníky	Stav existujúcich chodníkov je nevyhovujúci, vyžadujú si komplexnú rekonštrukciu a dobudovanie.
Železničná stanica	V meste sa nachádza železničná stanica.
Autobusová zástavka	V meste sa nachádzajú 4 autobusové zastávky v nevyhovujúcom stave.
Vodovod	Mesto má vybudovaný vodovod, stav ktorého je poruchový
Kanalizácia	V meste nie je vybudovaná kanalizácia.
Čistička odpadových vôd	V meste nie je ČOV.
Rozvod plynu	Mesto je plynofikované. Plynovody sú z roku 1985.
Zásobovanie teplom	Zdroje a zariadenia na výrobu tepla väčšieho rozsahu sa v meste nenachádzajú. Zásobovanie teplom v meste je riešené po jednotlivých objektoch samostatne.
Elektrické vedenie	Mesto je zásobovaná elektrickou energiou z distribučných trafostaníc.
Verejné osvetlenie	Stav verejného osvetlenia je nevyhovujúci, mesto nevyužíva LED technológiu.

Pokrytie mobilných operátorov	Mesto je pokryté signálmi všetkých aktuálnych mobilných operátorov, kvalita signálov je slabá, je na nevyhovujúcej úrovni
Optická sieť na pripojenie internetu	Mesto čiastočne disponuje optickou sieťou

Odpadové hospodárstvo

Na území mesta vzniká hlavne komunálny odpad a biologický odpad z domácnosti, z verejných priestranstiev. Mesto zabezpečuje separovanie odpadu v hlavných komoditách papier, sklo, plast, ale aj v ďalších komoditách v súlade s aktuálnou legislatívou. Odvoz a zneškodňovanie komunálneho odpadu pravidelne zabezpečuje dodávateľsky. V meste sa čiastočne nachádza zberný dvor. Kompostovisko sa v meste nenachádza. Zmenami v systéme prístupu k nakladaniu s odpadom je potrebné sa neustále zaoberať, najmä s ohľadom na vznik nelegálnych skládok, nakoľko časti obyvateľstva ešte stále chýba dostatočné uvedomenie. Mesto neustále dbá na to, aby sa v jej katastri nevyskytli žiadne environmentálne záťaž.

Sociálna infraštruktúra mesta

Sociálnu infraštruktúru a občiansku vybavenosť v meste charakterizujú zariadenia z oblasti administratívy a kultúry, športové zariadenia, školské zariadenia. Občianska vybavenosť významnou mierou skvalitňuje život mesta. Úroveň občianskej vybavenosti je ovplyvňovaná charakterom mesta, veľkosťou mesta, počtom jej obyvateľov a návštevníkov, ich potrebami. Mesto disponuje nasledovnou občianskou vybavenosťou:

Sociálna infraštruktúra – občianska vybavenosť	ÁNO/NIE
Kultúrny dom	áno
Dom smútku	áno
Cintorín	áno
Kostol	áno
Materská škola	áno
Základná škola	áno
Stredná škola	nie
Školské ihrisko	áno
Futbalové ihrisko	áno
Ihriská (iné)	áno
Športová hala	áno
Telocvičňa	áno
Kúpalisko (umelé, prírodné)	áno
Zimný štadión (otvorený, krytý)	áno
Domov dôchodcov	áno
Knižnica	áno
Pošta	áno
Hotely, motely, penzión	áno

Turistické ubytovne	áno
Iné zariadenia cestovného ruchu	áno
Pohostinstvo	áno
Obchod, predajne	áno
Hasičská zbrojnica	áno
Zdravotné stredisko	áno
Lekáreň	áno
Mestský rozhlas	áno
Kino	áno
Denný stacionár (nezisková organizácia)	áno
Domov sociálnych služieb	áno

Štruktúra domového a bytového fondu

Väčšina obyvateľov v meste Spišské Vlachy býva v tradičných rodinných domoch. Celkový počet trvalo obývaných rodinných domov je 846. Rodinné domy sú v dobrom stave. V meste sa nachádza 22 bytových domov.

[Detailné spracovanie analýz mesta tvorí prílohu č. 1 tohto dokumentu.](#)

Prehľad disparít mesta Spišské Vlachy

Pri analýze problémov boli identifikované nasledovné disparity a limity rozvoja územia mesta Spišské Vlachy:

Oblasť rozvoja	Popis disparity
<ul style="list-style-type: none"> Prírodné zdroje 	<ul style="list-style-type: none"> nevyužitý prírodný a kultúrno-historický potenciál pre rozvoj cestovného ruchu
<ul style="list-style-type: none"> Obyvateľstvo 	<ul style="list-style-type: none"> starnúca populácia a klesajúci počet produktívneho obyvateľstva migrácia mladých obyvateľov
<ul style="list-style-type: none"> Ekonomická štruktúra a ekonomický rozvoj 	<ul style="list-style-type: none"> nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily nezamestnanosť
<ul style="list-style-type: none"> Technická infraštruktúra 	<ul style="list-style-type: none"> technický stav verejných budov vyžadujúcich si rekonštrukciu
<ul style="list-style-type: none"> Sociálna infraštruktúra mesta 	<ul style="list-style-type: none"> nedostatočná infraštruktúra zdravotnej starostlivosti chýbajúce inštitúcie poskytujúce sociálne služby

Tabuľka - disparity a limity rozvoja územia

3. Rozvojová stratégia

3.1. Vízia rozvoja a hlavný cieľ

Vízia predstavuje očakávaný stav, ktorý má mesto zo strednodobého hľadiska dosiahnuť. Definuje rámec pre vymedzenie strategických cieľov a priorít na obdobie budúcich 7 – 10 rokov pričom popisuje aj postupy na ich dosiahnutie.

Vízia mesta Spišské Vlachy predstavuje opis ideálneho stavu, ktorý si obyvatelia mesta prajú dosiahnuť a aktívnym systematickým prístupom sa chcú blížiť k jej naplneniu.

Na základe komplexnej analýzy východiskového stavu mesta, súboru kvalitatívnych a kvantitatívnych dát, analýzy silných a slabých stránok územia, identifikácii hlavných faktorov smerujúcich k rozvoju územia, pochopením väzieb územia, zohľadnením faktorov podporujúcich rast, resp. rozvoj územia, ako aj na základe funkcií, ktoré mesto v súčasnosti plní, strategická vízia mesta Spišské Vlachy je formulovaná nasledovne:

Vízia rozvoja:

Mesto Spišské Vlachy je moderným mestom, ktoré vytvára predpoklady pre systematické zlepšovanie životných podmienok a podporujúca zvýšenie životnej úrovne svojich obyvateľov všetkých vekových kategórií cez:

- podporu mobility a prepojitelnosti,
- podporu spravodlivých riešení v sociálnej oblasti tak, aby bola samospráva bližšie k občanom a viedla k skvalitneniu života v regióne,
- podporu inovatívnych a ekologických – dobu odrážajúcich – riešení pre všetkých svojich občanov.

Hlavný cieľ:

Vytvárať priestor a podmienky pre zlepšenie kvality života v meste, cez poznanie potrieb svojich obyvateľov a zabezpečiť predpoklady k trvalo udržateľnému rozvoju mesta s dôrazom na inovatívne a ekologické riešenia, ktoré reflektujú nároky ale aj benefity dnešnej doby a ponúkať sociálne riešenia ako nástroj priblíženia sa k občanom.

3.2. Štruktúra priorít a ich väzby

Zámerom tejto časti programu je **zadefinovať priority** a poskytnúť prehľad strategických a špecifických (operatívnych) cieľov **vo väzbe na hlavný cieľ a priority**, ktoré s určitosťou povedú priamo k naplneniu stanovenej vízie, pričom tieto priority a z nich plynúce návrhy projektov nemusia spadať len do kompetencie mesta.

V tejto časti je dôležité ich explicitne vymedziť a pomenovať tak, aby ich bolo možné zapracovať do plánu plnenia. Pri opatreniach, ktoré nie sú priamo v kompetencii mesta, je dôležité aby boli presne sformulované do takej podoby, v akej ich mesto bude môcť začleniť do vyšších strategických zámerov napr. samosprávneho kraja.

Naplnenie dlhodobej vízie a dosiahnutie hlavného cieľa mesta Spišské Vlachy je rozložené **do troch prioritných oblastí**, ktorých naplnenie je podmienené splnením špecifických cieľov, ktoré môžu byť v rámci dekompozície tvorené ďalšími špecifickými subcieľmi a spolu s vyššími cieľmi sa stávajú základnými piliermi pri realizácii hlavného cieľa.

Základné prioritné oblasti sú vymedzené nasledovne:

Prioritná oblasť 1: Moderné a inovatívne mesto

Prioritná oblasť 2: Mesto atraktívne pre všetkých

Prioritná oblasť 3: Eko mesto

Predstavenie obsahu jednotlivých priorít je možné najlepšie demonštrovať cez uvedenie špecifických cieľov, ktoré pod danú prioritu spadajú a práve ich jednotlivé splnenie zabezpečí aj naplnenie priority.

Prioritná oblasť 1: Moderné a inovatívne mesto

Strategický cieľ: 1.1 Rozširovať a naplňovať vnútorný potenciál územia mesta, založený na dobudovaní dopravnej a technickej infraštruktúry, podporovať miestne hospodárstvo a zaviesť moderné a inovatívne prvky v rámci mesta

Prioritná oblasť 2: Mesto atraktívne pre všetkých

Strategický cieľ: 2.1 Podporiť skvalitnenie občianskej, športovej a kultúrnej vybavenosti mesta

Strategický cieľ: 2.2 Zvýšiť atraktivnosť mesta a zlepšiť kvalitu života pre jej obyvateľov a návštevníkov

Prioritná oblasť 3: Eko mesto

Strategický cieľ: 3.1 Zabezpečiť kvalitné životné prostredie pre obyvateľov mesta a návštevníkov

Strategický cieľ: 3.2 Podporiť nástroje smerujúce k ochrane životného prostredia

Prepojenie a väzby medzi definovaním Vízie rozvoja, Hlavného cieľa a priorít mesta Spišské Vlachy, ktorých naplnenie je možné dosiahnuť prostredníctvom naplnenia cieľov jednotlivých nástrojov (projektov), ktoré povedú k naplneniu jednotlivých špecifických cieľov, prostredníctvom ktorých je možné naplniť strategické ciele určené pre každú prioritnú oblasť mesta.

3.3. Systém cieľov, ich súvislostí, indikátorov a strom cieľov

3.3.1. Prehľad strategických a špecifických (operatívnych) cieľov vo väzbe na hlavný cieľ a priority

Vízia: Mesto Spišské Vlachy je moderným mestom, ktoré vytvára predpoklady pre systematické zlepšovanie životných podmienok a podporujúca zvýšenie životnej úrovne svojich obyvateľov všetkých vekových kategórií cez:

- podporu mobility a prepojitelnosti,
- podporu spravodlivých riešení v sociálnej oblasti tak, aby bola samospráva bližšie k občanom a viedla k skvalitneniu života v regióne,
- podporu inovatívnych a ekologických – dobu odrážajúcich – riešení pre všetkých svojich občanov.

Hlavný cieľ: Vytvárať priestor a podmienky pre zlepšenie kvality života v meste, cez poznanie potrieb svojich obyvateľov a zabezpečiť predpoklady k trvalo udržateľnému rozvoju mesta s dôrazom na inovatívne a ekologické riešenia, ktoré reflektujú nároky ale aj benefity dnešnej doby a ponúkať sociálne riešenia ako nástroj priblíženia sa k občanom.

Priorita 1. Moderné a inovatívne mesto	Priorita 2 Mesto atraktívne pre všetkých		Priorita 3 Eko mesto	
<p align="center">Strategický cieľ 1.1</p> <p>Rozširovať a naplňať vnútorný potenciál územia mesta, založený na dobudovaní dopravnej a technickej infraštruktúry, podporovať miestne hospodárstvo a zaviesť moderné a inovatívne prvky v rámci mesta</p>	<p align="center">Strategický cieľ 2.1</p> <p>Podporiť skvalitnenie občianskej, športovej a kultúrnej vybavenosti mesta, celkové zvýšenie kvality života v meste</p>	<p align="center">Strategický cieľ 2.2</p> <p>Zvýšiť atraktívnosť mesto a zlepšiť kvalitu života pre jej obyvateľov a návštevníkov</p>	<p align="center">Strategický cieľ 3.1</p> <p>Zabezpečiť kvalitné životné prostredie pre obyvateľov mesta a návštevníkov</p>	<p align="center">Strategický cieľ 3.2</p> <p>Podporiť nástroje smerujúce k ochrane životného prostredia</p>

3.4. Strategický prístup pre dosiahnutie vízie a hlavného cieľa, priorít a systému cieľov PHRSR

Stratégia Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Spišské Vlachy na roky 2022 – 2028 priamo nadväzuje na analytickú časť, ktorá cez popísané oblasti predstavuje komplexnú analýzu mesta.

Predkladaná časť PHRSR sa zameriava na stratégiu rozvoja mesta Spišské Vlachy, so zohľadnením tvrdých dát, ale aj relevantných informácií získaných od miestnych aktérov, cez tzv. mäkké dáta (očakávania obyvateľov samosprávy) ale hlavne výstupov a záverov PHRSR 2016 - 2022, na ktorý priamo nadväzuje a bol podkladom pre vytvorenie nového predkladaného PHRSR na roky 2022 – 2028.

Vychádzajúc zo skúseností a relevantnej dokumentácie, ktorá stojí za vytvorením PHRSR každej obce/mesta, je pre definovanie rozvojovej stratégie nevyhnutné pochopiť aj prognostické varianty rozvoja územných celkov vyššej úrovne. Tie je potrebné zapracovať nielen z hľadiska strednodobého, ale aj dlhodobého horizontu. Tieto východiská prognózy budúceho vývoja sú prezentované v strategických dokumentoch národnej a nadnárodnej úrovne.

Tu je nutné rešpektovať nielen súlad medzi Národnou stratégiou regionálneho rozvoja Slovenskej republiky v zmysle zákona 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov, ale aj PHRSR príslušného samosprávneho kraja v prípade PHRSR mesta, aby sa zabezpečila vzájomná synergia pri plnení stanovených cieľov.

K týmto dôležitým strategickým dokumentom, ktoré prispievajú k plneniu cieľov PHRSR priradujeme aj medzinárodné dohody, ako je:

- Agenda 2028,
- Urbact III,

- Akčné plány iniciované zo strany subjektov územnej spolupráce v špecifických prípadoch schvaľované uznesením vlády SR alebo príslušnými orgánmi územných samospráv, najmä v podobe akčných plánov najmenej rozvinutých okresov,
- Integrovaná stratégia územného a miestneho rozvoja na roky 2022 - 2028.

Viacere dokumenty Európskej komisie a OECD odporúčajú spracovanie rozvojových stratégií na úrovni tzv. strategicko-plánovacích regiónov (ako čiastkových územných jednotiek pre plánovanie na subregionálnej úrovni), ktoré môžu byť chápané ako skupiny obcí pre potreby podpory regionálneho rozvoja. Predkladaná stratégia mesta Spišské Vlachy je vypracovaná za samostatnú územnú jednotku (nie je súčasťou skupiny obcí/miest s povinnosťou predkladať PHRSR za skupinu obcí/miest).

Základom tejto stratégie sú tri vzájomne sa dopĺňajúce priority, ktoré je možné preniesť aj na lokálnu úroveň – úroveň mesta:

Prioritná oblasť 1: Moderné a inovatívne mesto

Prioritná oblasť 2: Mesto atraktívne pre všetkých

Prioritná oblasť 3: Eko mesto

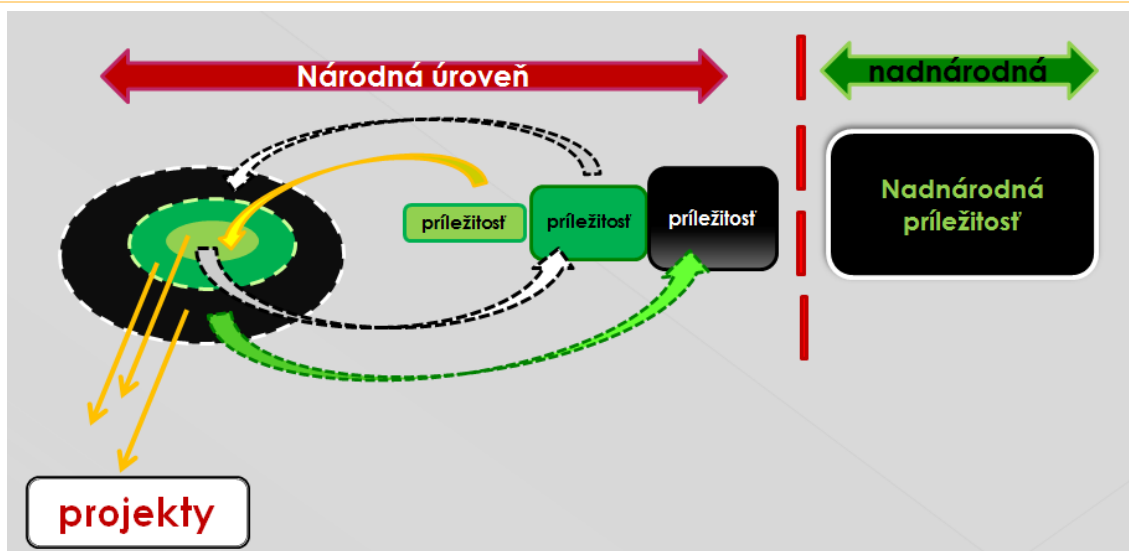
Súčasťou predloženej strategickej časti dokumentu je strategická vízia, formulácia a návrh stratégie rozvoja, a formulácia cieľov v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti.

TVORBA STRATÉGIE NA ZÁKLADE PRÍSTUPU K VYUŽITIU HODNÔT, KTORÉ PRE MESTO PONÚKA INOVAČNÝ PROJEKT (NÁSTROJ)

V súvislosti s inovačným procesom a pochopením významu **nástroja - inovačného projektu** je dôležité spomenúť možnosti ako využiť hodnotu, ktorú so sebou prináša realizácia inovačného projektu mesta Spišské Vlachy nielen z pohľadu realizátora inovácie, ale aj z pohľadu rozvoja mesta:

- krátkodobé využite príležitosti – nepochopenie hodnoty inovačného nástroja: Pri tomto pohľade býva realizácia projektu vnímaná ako konečný cieľ, ktorým sa dosiahne projektový zámer a tým jeho význam končí. Cieľ projektu je naplnený, ale nebol koncipovaný a riadený, tak výstupy získané z projektu generovali ďalšie inovačné príležitosti, ďalšie možnosti pre rozvoj mesta, napríklad získanie nových partnerstiev mesta, vytvorenie nových inovačných príležitostí v meste, atď. Potenciál inovačného projektu ostáva takto nevyužitý;
- dlhodobé využite príležitosti – pochopenie hodnoty inovačného projektu: Druhý pohľad je vnímanie inovačného projektu len ako prostriedku, doslova nástroja, ktorý napomáha dosiahnuť vyšší - strategický cieľ mesta. Tento prístup umožňuje maximálne využiť potenciál projektu, pretože využitá príležitosť generuje ďalšie príležitosti pre mesto (implementácia jedného projektu vytvára podmienky pre vytvorenie ďalšieho projektu).

Obr. Špirála rozvoja mesta pri implementácii projektov v PHRSR 2022 – 2028, jedna využitá príležitosť (projekt) generuje ďalšiu príležitosť

Využiť všetky ponúkané príležitosti a vyčerpať ich potenciál je jediná cesta k trvalo udržateľnému rozvoju mesta.

3.5. Partneri pre implementáciu PHRSR a stratégia ich zapojenia

Organizačno-inštitucionálne zabezpečenie plnenia PHRSR 2022 – 2028 a administratívna podpora

Hlavnými spoluriešiteľmi (z pohľadu PHRSR - partnermi) sú najmä miestni aktéri – obyvatelia mesta Spišské Vlachy.

V procese prípravy PHRSR 2022 - 2028 boli prizvaní obyvatelia mesta Spišské Vlachy s cieľom zapracovania ich požiadaviek a potrieb. V procese záverečného spracovania PHRSR spolu s poslancami a zamestnancami mestského úradu obyvatelia aktívne pristupovali k prerokovaniu finálneho návrhu PHRSR mesta, s dôrazom na definovanie strategickej časti dokumentu.

Inštitucionálne zabezpečenie

Strategická časť dokumentu ponúka prierezový prehľad o pripravovaných projektoch naplňajúce špecifické (sub)ciele definovaných priorít mesta v období 2022 - 2028. Široký rámec navrhovaných projektov si bude vyžadovať zodpovednú prípravu mesta, nielen čo sa týka zostavenia odborných tímov, ktoré budú zabezpečovať vecnú náplň projektov, ale aj silnú administratívnu podporu tzv. realizačný tím, ktorý bude zložený zo zamestnancov mestského úradu prípadne administratívnej podpory z externého prostredia.

Jedným z dôvodov, prečo sa bude organizačnej podpore projektov na začiatku implementačného obdobia 2022 - 2028 venovať zvýšená pozornosť je náročnosť týchto projektov.

Administratívne zaťaženie spojené s projektovou dokumentáciou, verejným obstarávaním a následným nákupom, počet riešiteľov, ktorí dosiahnuté výsledky v rámci svojich aktivít podávajú ďalej, rešpektujúc prepojenie na výsledky iných aktivít v projekte či ďalších riešiteľov, kladie enormné nároky na koordináciu,

ktorá v istých momentoch môže zlyhávať a veľakrát vyúsťuje do nemalých problémov a tie potom majú vplyv na celkový harmonogram realizácie projektu. S ohľadom na predchádzajúce skúsenosti mesta a poddimenzovanie ľudských kapacít na mestskom úrade bude potrebné spolupracovať s externými poradcami, odborníkmi, pričom realizácia projektov bude vždy rozdelená do parciálnych cieľov, ktoré budú reprezentované mini projektmi s vlastnými postupmi a cieľmi tak, aby táto vhodne zvolená organizačná podpora dokázala sprehľadniť celý proces projektového riadenia a viesť realizačný a odborný tím efektívnou cestou bez plytvania času, financiami a ďalšími zdrojmi.

Riadiacim orgánom PHRSR na úrovni mesta bude mestské zastupiteľstvo. Výkonným orgánom PHRSR na úrovni mesta bude primátor mesta, ktorého kompetencie a zodpovednosti z pohľadu projektového riadenia budú obsahovať hlavne zodpovednosť za systém riadenia PHRSR - systém čerpania dotácií, využívania úverových zdrojov a účinné, efektívne a hospodárne čerpanie štrukturálnych fondov. Výkonnou zložkou sú aj pracovníci mestského úradu či tzv. projektoví zamestnanci na dobu určitú – zamestnaní podľa potrieb konkrétneho projektu na obdobie trvania projektu.

Funkciu kontrolného orgánu mesta zabezpečí hlavný kontrolór mesta, prípadne príslušné komisie vytvorené podľa potreby jednotlivých rozvojových zámerov.

Do realizácie jednotlivých opatrení a aktivít budú podľa potreby a relevantnosti zapájané aj ďalšie subjekty – obyvatelia mesta, podnikatelia, mimovládne organizácie či partneri na úrovni mikroregiónu, regiónu, či VÚC.

Realizácia naplánovaných projektov mesta v období 2022 - 2028 si bude vyžadovať systematickosť na všetkých úrovniach a zložkách projektového riadenia.

Úlohou inštitucionálneho zabezpečenia PHRSR bude zaistiť koordinovaný postup pri efektívnom, hospodárnom a účinnom spôsobe riadenia projektových zámerov:

- optimálne rozloženie zdrojov
- efektívne a oprávnené čerpanie finančných prostriedkov
- zabránenie duplicity vykonávaných činností, odstránenie nepokrytých činností a zabránenie prelínaniu zdrojov
- koordinovaný prístup v rozdelení úloh v území
- zabezpečenie priamych informačných tokov
- prijímanie okamžitých nápravných opatrení

Zároveň, mesto si kladie za cieľ, zohľadňovať pripomienky a názory poslancov, zamestnancov MÚ, partnerov a verejnosti, preto je dokument PHRSR mesta živým dokumentom, ktorý do budúcnosti ráta s možnými aktualizáciami.

Mestské zastupiteľstvo, ktoré schvaľuje celý dokument PHRSR a raz ročne vyhodnocuje jeho plnenie, bude zároveň zodpovedné za schválenie nutného spolufinancovania projektov v procese ich prípravy.

Rovnako bude mestské zastupiteľstvo schvaľovacím orgánom pre vypracované hodnotiace a monitorovacie správy, ktoré bude mesto ako prijímateľ dotácie v stanovených termínoch predkladať poskytovateľovi dotácie.

č.	Názov partnera	Úloha partnera pri implementácii stratégie
1	Mestský úrad Spišské Vlachy	<ul style="list-style-type: none"> výkonný orgán, administratívny orgán
2	Aktívni občania – obyvatelia mesta	<ul style="list-style-type: none"> konzultačný a poradný orgán pri implementácii špecifických nástrojov PHRSR
3	Subjekty z cestovného ruchu v okrese/regióne	<ul style="list-style-type: none"> zapojené pri príprave a realizácii nástrojov v oblasti cestovného ruchu
4	Externí poradcovia – poradensko - konzultačné agentúry	<ul style="list-style-type: none"> zabezpečenie možností získať NFP k implementácii projektov
5	Susediace obce v rámci okresu/ regiónu	<ul style="list-style-type: none"> spolupráca pri projektoch presahujúcich územie mesta
6	Orgány regionálnej samosprávy	<ul style="list-style-type: none"> spolupráca a konzultácie pri realizácii a implementácii nástrojov
7	Orgány štátnej správy	<ul style="list-style-type: none"> spolupráca a konzultácie pri realizácii a implementácii nástrojov
8	Subjekty tretieho sektora – mimovládne organizácie	<ul style="list-style-type: none"> spolupráca, podľa potrieb konkrétneho projektu

Tabuľka: Prehľad partnerov pre implementáciu PHRSR

4. Implementačný plán

4.1. Nástroje na implementáciu stratégie

Prioritná oblasť 1: Moderné a inovatívne mesto

Strategický cieľ 1.1: Rozširovať a naplňovať vnútorný potenciál územia mesta, založený na dobudovaní dopravnej a technickej infraštruktúry, podporovať miestne hospodárstvo a zaviesť moderné a inovatívne prvky v rámci mesta

1.1 Zlepšenie technickej vybavenosti mesta

- Projekt: Vybudovanie miestnej kanalizácie a ČOV**

Nástroje:

Vybudovanie miestnej kanalizácie a ČOV

- Projekt: Dobudovanie a rekonštrukcia mestského vodovodu**

Nástroje:

Dobudovanie a rekonštrukcia mestského vodovodu

- Projekt: Rozšírenie plynofikácie**

Nástroje:

Rozšírenie plynofikácie

- **Projekt: Rekonštrukcia a dobudovanie verejného osvetlenia**

Nástroje:

Rekonštrukcia verejného osvetlenia, výmena za LED technológiu

Vybudovanie nového verejného osvetlenia

- **Projekt: Modernizácia a rozšírenie kamerového systému**

Nástroje:

Modernizácia a rozšírenie kamerového systému

- **Projekt: Modernizácia a rozšírenie mestského rozhlasu**

Nástroje:

Modernizácia a rozšírenie mestského rozhlasu

- **Projekt: Dobudovanie optickej siete**

Nástroje:

Dobudovanie optickej siete

1.2 Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry

- **Projekt: Rekonštrukcia a dobudovanie miestnych cestných komunikácií**

Nástroje:

Rekonštrukcia miestnych cestných komunikácií

Dobudovanie nových, miestnych cestných komunikácií

- **Projekt: Dobudovanie a rekonštrukcia chodníkov**

Nástroje:

Rekonštrukcia chodníkov

Dobudovanie chodníkov

- **Projekt: Výstavba a rekonštrukcia mostov**

Nástroje:

Výstavba a rekonštrukcia mostov

- **Projekt: Modernizácia autobusových zastávok**

Nástroje:

Modernizácia zastávok

- **Projekt: Budovanie a modernizácia bezpečnostného dopravného značenia**

Nástroje:

Budovanie a modernizácia bezpečnostného dopravného značenia

- **Projekt: Dobudovanie, rekonštrukcia parkovacích plôch v meste**

Nástroje:

Dobudovanie parkovacích plôch v meste

1.3 Podpora podnikateľov – SZČO, MSP, SHR

- **Projekt: Podpora rozvoja služieb a podnikateľských aktivít v meste**

Nástroje:

Príprava priestorových a technických podmienok pre vznik nových služieb a rozvoj podnikateľských aktivít

Podpora miestnych podnikateľských subjektov

1.4 Podpora a rozvoj spolupráce s okolitými obcami a podpora cezhraničnej spolupráce

- **Projekt: Rozvoj partnerskej spolupráce**

Nástroje:

Rozvoj spolupráce s inými subjektmi: obce, mestá, podnikatelia, investori

Rozvoj cezhraničnej spolupráce

Zbieranie pozitívnych, inšpiratívnych skúseností a príkladov dobrej praxe z okolitých obcí (ako aj zo zahraničia) a ich následná aplikácia do života mesta

Vypracovanie spoločných rozvojových dokumentov s okolitými obcami

Prioritná oblasť 2: Mesto atraktívne pre všetkých

Strategický cieľ 2.1: Podporiť skvalitnenie občianskej, športovej a kultúrnej vybavenosti mesta

Strategický cieľ 2.2: Zvýšiť atraktivnosť mesta a zlepšiť kvalitu života pre jeho obyvateľov a návštevníkov

2.1 Podpora tvorby podmienok pre rozvoj bývania v meste

- **Projekt: Podpora individuálnej bytovej výstavby**

Nástroje:

Zabezpečenie základnej infraštruktúry (cesty, chodníky, kanalizácia, vodovod, elektrické pripojenie, osvetlenie, plynofikácia, internet)

- **Projekt: Výstavba nájomných bytov**

Nástroje:

Výstavba nájomných bytov

- **Projekt: Podpora individuálnej domovej výstavby**

Nástroje:

Zabezpečenie základnej infraštruktúry (cesty, chodníky, kanalizácia, vodovod, elektrické pripojenie, osvetlenie, plynofikácia, internet)

2.2 Podpora sociálnej infraštruktúry, školstva a služieb v meste

- **Projekt: Rekonštrukcia objektu mestského úradu**

Nástroje:

Kompletná rekonštrukcia mestského úradu vrátane zateplenia

Zabudovanie elektrovoltických panelov na strechu objektu, zabezpečenie tepelného čerpadla

- **Projekt: Rekonštrukcia objektu kultúrneho domu**

Nástroje:

Kompletná rekonštrukcia kultúrneho domu (zateplenie, rekonštrukcia interiéru, zabezpečenie interiérového vybavenia a gastro vybavenia, rekonštrukcia zariadení na osobnú hygienu)

Zabudovanie elektrovoltických panelov na strechu objektu, zabezpečenie tepelného čerpadla

- **Projekt: Vybudovanie novej materskej školy a rozšírenie jej kapacít**

Nástroje:

Vybudovanie materskej školy
Rozšírenie kapacít materskej školy
<ul style="list-style-type: none">
• Projekt: Rekonštrukcia budovy základnej školy a jej areálu
Nástroje:
Rekonštrukcia budovy základnej školy
Riešenie havarijných stavov (napr. kotolňa, zariadenia na osobnú hygienu, strecha)
Revitalizácia areálu základnej školy
Zriadenie eko učební
Vybudovanie dopravného ihriska
<ul style="list-style-type: none">
• Projekt: Rekonštrukcia interiéru hasičskej zbrojnice
Nástroje:
Rekonštrukcia interiéru hasičskej zbrojnice
Zabezpečenie potrebnej protipožiarnej a protipovodňovej techniky
<ul style="list-style-type: none">
• Projekt: Modernizácia zdravotného strediska
Nástroje:
Modernizácia zdravotného strediska
<ul style="list-style-type: none">
• Projekt: Zriadenie denného stacionára
Nástroje:
Zriadenie denného stacionára
<ul style="list-style-type: none">
• Projekt: Zriadenie opatrovateľskej služby
Nástroje:
Zriadenie opatrovateľskej služby
<ul style="list-style-type: none">
• Projekt: Rekonštrukcia Domu smútku
Nástroje:
Rekonštrukcia Domu smútku (zateplenie, sanácia múrov, výmena kúrenia)
<ul style="list-style-type: none">
• Projekt: Úprava cintorína
Nástroje:
Úprava cintorína (rekonštrukcia oplotenia cintorína, dobudovanie chodníkov, výsadba zelene, terénne úpravy a pod.)
<ul style="list-style-type: none">
• Projekt: Zriadenie sociálneho podniku
Nástroje:
Zriadenie sociálneho podniku
<ul style="list-style-type: none">
• Projekt: Vybudovanie verejného WC
Nástroje:
Vybudovanie verejného WC
2.3 Podpora integrácie MRK v meste
<ul style="list-style-type: none">
• Projekt: Terénna sociálna práca
Nástroje:
Konzultácie k aktivačným prácam
Vybavenie potrebnej pracovnej dokumentácie, živnostenského listu, a pod.

<ul style="list-style-type: none">
• Projekt: Zriadenie miestnej občianskej poriadkovej služby
Nástroje:
Zriadenie miestnej občianskej poriadkovej služby
<ul style="list-style-type: none">
• Projekt: Zriadenie hygienického centra
Nástroje:
Zabezpečenie dostupnosti hygienických zariadení s cieľom zlepšenia hygieny medzi príslušníkmi z MRK
Uskutočňovať preventívno-osvetové činnosti zamerané na zlepšenie hygienických návykov
<ul style="list-style-type: none">
• Projekt: Podpora prístupu k pitnej a úžitkovej vode v prostredí MRK v meste s dôrazom na nízkonákladové opatrenia
Nástroje:
Vysporiadanie pozemkov
Dobudovanie a rekonštrukcia výdajníkov na pitnú vodu
<ul style="list-style-type: none">
• Projekt: Rekonštrukcia a dobudovanie ciest a chodníkov v časti MRK
Nástroje:
Rekonštrukcia a dobudovanie ciest a chodníkov v časti MRK
2.4 Skvalitnenie ponuky športového, kultúrneho a spoločenského vyžitia v meste
<ul style="list-style-type: none">
• Projekt: Podpora kultúrnych a športových podujatí
Nástroje:
Podpora kultúrnych podujatí
Podpora športových podujatí
<ul style="list-style-type: none">
• Projekt: Rekonštrukcia futbalového ihriska
Nástroje:
Rekonštrukcia futbalového ihriska
<ul style="list-style-type: none">
• Projekt: Výstavba detských ihrísk v meste
Nástroje:
Výstavba detských ihrísk
<ul style="list-style-type: none">
• Projekt: Mesto ako zóna oddychu
Nástroje:
Vytvorenie zelenej oázy, oddychových terás
<ul style="list-style-type: none">
• Projekt: Obnova a rozšírenie miestneho trhoviska
Nástroje:
Obnova a rozšírenie miestneho trhoviska
<ul style="list-style-type: none">
• Projekt: Rekonštrukcia multifunkčného ihriska
Nástroje:
Rekonštrukcia multifunkčného ihriska
<ul style="list-style-type: none">
• Projekt: Vybudovanie nového multifunkčného ihriska
Nástroje:
Vybudovanie nového multifunkčného ihriska
<ul style="list-style-type: none">
• Projekt: Vybudovanie workoutového ihriska

Nástroje:	
Vybudovanie workoutového ihriska	
<ul style="list-style-type: none"> • Projekt: Vybudovanie všesportového areálu 	
Nástroje:	
Vybudovanie všesportového areálu pri miestnom futbalovom ihrisku (bežecká dráha, tréningové futbalové ihrisko, stolný tenis, workoutové ihrisko, detské ihrisko)	
<ul style="list-style-type: none"> • Projekt: Revitalizácia zelených plôch 	
Nástroje:	
Revitalizácia a tvorba zelených verejných priestranstiev a oddychových zón v zastavanej časti mesta	
Osadenie prvkov drobnej architektúry	
Prírode blízke hospodárenie v mestských lesoch	
<ul style="list-style-type: none"> • Projekt: Vybudovanie amfiteátra 	
Nástroje:	
Vybudovanie amfiteátra	
2.5 Skvalitnenie služieb verejného sektora	
<ul style="list-style-type: none"> • Projekt: Rozvoj odborných a digitálnych zručností 	
Nástroje:	
Rozvoj odborných a digitálnych zručností zamestnancov Mestského úradu	
2.6 Podpora rozvoja cestovného ruchu	
<ul style="list-style-type: none"> • Projekt: Výstavba cyklochodníka 	
Nástroje:	
Vybudovanie cyklochodníka	
<ul style="list-style-type: none"> • Projekt: Zriadenie infocentra v meste 	
Nástroje:	
Zriadenie infocentra v meste	
<ul style="list-style-type: none"> • Projekt: Vybudovanie náučného chodníka 	
Nástroje:	
Vybudovanie náučného chodníka	
<ul style="list-style-type: none"> • Projekt: Obnova kultúrnych pamiatok mesta 	
Nástroje:	
Rekonštrukcia kultúrnych pamiatok mesta (obnova historických budov)	
Prioritná oblasť 3: Eko mesto	
Strategický cieľ 3.1.: Zabezpečiť kvalitné životné prostredie pre obyvateľov a návštevníkov mesta	
Strategický cieľ 3.2.: Podporiť aktivity smerujúce k ochrane životného prostredia	
3.1 Prevencia pred povodňami	
<ul style="list-style-type: none"> • Projekt: Rekonštrukcia a dobudovanie rigolov 	
Nástroje:	
Rekonštrukcia jestvujúcich rigolov	
Dobudovanie rigolov	

<ul style="list-style-type: none"> • Projekt: Protipovodňové opatrenia
Nástroje:
Riešenie odvodňovacích kanálov
Revitalizácia a ochrana tokov
Regulácia, úprava a spevnenie brehov vodného toku
<ul style="list-style-type: none"> • Projekt: Vodozádržné opatrenia
Nástroje:
Výstavba dažďových záhrad
Vybudovanie vsakovacích plôch, vodozádržných parkovísk
Zabezpečenie retenčných nádob
Sadenie prvkov zelenej infraštruktúry
<ul style="list-style-type: none"> • Projekt: Pozemkové úpravy
Nástroje:
Sceľovanie pozemkov, úprava cestných komunikácií a poľných ciest
3.2 Podpora zhodnocovania odpadov
<ul style="list-style-type: none"> • Projekt: Výstavba zberného dvora
Nástroje:
Vybudovanie zberného dvora
Zabezpečenie potrebnej techniky a vozidiel na zber a separáciu odpadov
<ul style="list-style-type: none"> • Projekt: Výstavba kompostoviska
Nástroje:
Zriadenie lokálneho kompostoviska v meste
Zabezpečenie potrebnej techniky a vozidiel na zber a zhodnocovanie BRKO
<ul style="list-style-type: none"> • Projekt: Zabezpečenie záhradných kompostérov pre obyvateľov
Nástroje:
Zabezpečenie záhradných kompostérov pre obyvateľov
3.3 Opatrenia proti čiernym skládkam a dodržiavania čistoty v meste
<ul style="list-style-type: none"> • Projekt: Predchádzanie čiernym skládkam v katastri mesta zakúpením fotopascí
Nástroje:
Zakúpenie a inštalovanie fotopascí
Monitorovanie oblasti
Kontrola dodržiavania čistoty a poriadku na verejných priestranstvách
3.4 Znižovanie energetickej náročnosti a podpora obnoviteľných zdrojov
<ul style="list-style-type: none"> • Projekt: Znižovanie energetickej náročnosti a podpora energetickej sebestačnosti mesta
Nástroje:
Zníženie energetickej náročnosti verejných budov
Zavedenie obnoviteľných zdrojov energie (slniečna)
<ul style="list-style-type: none"> • Projekt: Výstavba zariadení na využitie vybraných druhov obnoviteľných zdrojov energie
Nástroje:
Prevádzkovanie zariadení na využitie slnečnej energie
3.5 Znižovanie produkcie skleníkových plynov

- **Projekt: Zvyšovanie atraktivity a dostupnosti nízkoemisnej verejnej/osobnej dopravy a nemotorovej dopravy**

Nástroje:

Vybudovanie nabíjacej stanice pre elektrobicykle

Vybudovanie nabíjacej stanice pre elektromobily

5. Merateľné ukazovatele nástrojov, harmonogram a finančný plán

Súčasťou programovej časti je definovanie hodnôt ukazovateľov projektu, ktoré boli samosprávou vytýčené pre každý pripravovaný projekt. Základné členenie merateľných ukazovateľov je nasledovné:

- **Ukazovatele výstupu** označujú hmatateľné produkty, bezprostredne dosiahnuté realizáciou jednej alebo viacerých aktivít, často vyjadrené v merateľných fyzických alebo peňažných jednotkách. Odrážajú skutočnosť, že niečo bolo vytvorené, vyprodukované, zriadené, zrealizované.

- **Ukazovatele výsledku** sú hmatateľnými produktmi projektu a bývajú objektívne overiteľnými ukazovateľmi cieľa projektu. Východiskovou hodnotou je absolútna hodnota výsledku ku dňu začiatku realizácie aktivít projektu stanovená ako 0 a plánovanou hodnotou bude absolútna hodnota dosiahnutá realizáciou projektu ku dňu ukončenia realizácie aktivít projektu. Medzi výstupom a výsledkom je logická väzba.

- **Ukazovatele dopadu** vyjadrujú dlhodobý efekt projektu a budú merané v horizonte niekoľkých rokov po ukončení realizácie aktivít projektu. Východiskovou hodnotou je tak, ako aj pri ukazovateľoch výsledku, absolútna hodnota dopadu v roku ukončenia realizácie aktivít projektu a plánovanou hodnotou bude absolútna hodnota, dosiahnutá za obdobie 5 bežných rokov po ukončení realizácie aktivít projektu. Ukazovatele dopadu predstavujú dôsledok zrealizovaných aktivít projektu.

Pre projekty uvádzané v rámci predkladaného PHRSR mesta Spišské Vlachy budú sledované ukazovatele:

- ukazovatele výsledku, ukazovatele dopadu, ukazovatele výstupu (uvádzané pre činnosti charakterizované iba ako „Nástroje“ – tie, ktoré nespádajú pod projektový zámer).

Typ ukazovateľa	Názov ukazovateľa	Zodpovedná inštitúcia	MJ	Cieľová hodnota
				2028
Výsledok	Splašková kanalizácia	Mesto	m	12 000
Výsledok	ČOV	Mesto	počet	1
Výsledok	Dobudovaný a zrekonštruovaný mestský vodovod	Mesto	m	2 000
Výsledok	Rozšírená plynofikácia	Mesto	súbor	1

**Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Spišské Vlachy
na roky 2022 – 2028**

<i>Výsledok</i>	Zrekonštruované verejné osvetlenie	Mesto	počet	1
<i>Výsledok</i>	Dobudované verejné osvetlenie	Mesto	súbor	1
<i>Výsledok</i>	Zmodernizovaný a rozšírený kamerový systém	Mesto	počet	1
<i>Výsledok</i>	Zmodernizovaný a rozšírený mestský rozhlas	Mesto	počet	1
<i>Výsledok</i>	Dobudovaná optická sieť	Mesto	súbor	1
<i>Výsledok</i>	Zrekonštruované miestne cestné komunikácie	Mesto	m	3 000
<i>Výsledok</i>	Nové miestne cestné komunikácie	Mesto	m	5 000
<i>Výsledok</i>	Zrekonštruované chodníky	Mesto	m	2 000
	Nové chodníky	Mesto	m	2 000
<i>Výsledok</i>	Nové mosty a zrekonštruované mosty	Mesto	m	5
<i>Výsledok</i>	Zmodernizované autobusové zastávky	Mesto	počet	3
<i>Výsledok</i>	Zmodernizované prvky bezpečnostného dopravného značenia	Mesto	súbor	5
<i>Výsledok</i>	Dobudované a zrekonštruované parkovacie plochy	Mesto	súbor	5
<i>Dopad</i>	Podpora podnikateľa (SHR, SZČO, MSP)	Mesto	počet	2
<i>Výsledok</i>	Schválené projekty cezhraničnej spolupráce	Mesto	počet	2
<i>Dopad</i>	Nová partnerská spolupráca s obcami/mestami	Mesto	počet	2
<i>Dopad</i>	Spolupráca mesta s podnikateľskými subjektami	Mesto	počet	3
<i>Výsledok</i>	Bytová výstavba	Mesto	počet	2
<i>Výsledok</i>	Nájomné byty	Mesto	počet	15
<i>Výsledok</i>	Domová výstavba	Mesto	počet	10
<i>Výsledok</i>	Kompletne zrekonštruovaný objekt mestského úradu vrátane zateplenia	Mesto	počet	1
<i>Výsledok</i>	Elektrovoltické panely na streche MÚ, tepelné čerpadlo	Mesto	súbor	1

**Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Spišské Vlachy
na roky 2022 – 2028**

<i>Výsledok</i>	Kompletne zrekonštruovaný kultúrny dom	Mesto	počet	1
<i>Výsledok</i>	Elektrovoltické panely na streche KD	Mesto	počet	1
<i>Výsledok</i>	Nová budova materskej školy	Mesto	počet	1
<i>Výsledok</i>	Rozšírené kapacity MŠ	Mesto	počet	1
<i>Výsledok</i>	Zrekonštruovaná základná škola	Mesto	počet	1
<i>Výsledok</i>	Odstránené havarijné stavy ZŠ	Mesto	počet	2
<i>Výsledok</i>	Revitalizovaný areál základnej školy	Mesto	počet	1
<i>Výsledok</i>	Eko-učebne	Mesto	počet	3
<i>Výsledok</i>	Dopravné ihrisko	Mesto	počet	1
<i>Výsledok</i>	Zrekonštruovaný interiér hasičskej zbrojnice	Mesto	počet	1
<i>Výsledok</i>	Technika na protipožiarnu a protipovodňovú ochranu	Mesto	súbor	1
<i>Výsledok</i>	Zmodernizované zdravotné stredisko	Mesto	počet	1
<i>Výsledok</i>	Denný stacionár	Mesto	počet	1
	Opatrovateľská služba			
<i>Výsledok</i>	Zrekonštruovaný Dom smútku	Mesto	počet	1
<i>Výsledok</i>	Oploتنý cintorín, dobudované chodníky, upravený terén v okolí cintorína	Mesto	počet	1
<i>Výsledok</i>	Sociálny podnik	Mesto	počet	1
<i>Výsledok</i>	Verejné WC	Mesto	počet	1
<i>Výsledok</i>	Terénna sociálna práca	Mesto	počet	
<i>Výsledok</i>	Miestna občianska poriadková služba	Mesto	počet	1
<i>Výsledok</i>	Hygienické centrum	Mesto	počet	1
<i>Výsledok</i>	Prístup k pitnej a úžitkovej vode v prostredí MRK	Mesto	súbor	1
<i>Výsledok</i>	Dobudované výdajníky	Mesto	počet	3
<i>Výsledok</i>	Zrekonštruované výdajníky	Mesto	počet	1
<i>Výsledok</i>	Zrekonštruované a dobudované cesty v časti MRK	Mesto	m	3 000
<i>Výsledok</i>	Zrekonštruované a dobudované chodníky v časti MRK	Mesto	m	1 000

**Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Spišské Vlachy
na roky 2022 – 2028**

<i>Výsledok</i>	Počet podporených/ zrealizovaných kultúrnych podujatí	Mesto	počet	20
<i>Výsledok</i>	Počet podporených/ zrealizovaných športových podujatí	Mesto	počet	20
<i>Výsledok</i>	Zrekonštruované futbalové ihriško	Mesto	počet	1
<i>Výsledok</i>	Nové detské ihriská	Mesto	počet	3
<i>Výsledok</i>	Mesto ako zóna oddychu	Mesto	počet	1
<i>Výsledok</i>	Zrekonštruované a rozšírené miestne trhovisko	Mesto	počet	1
<i>Výsledok</i>	Zrekonštruované multifunkčné ihriško	Mesto	počet	1
<i>Výsledok</i>	Nové multifunkčné ihrisko	Mesto	počet	2
<i>Výsledok</i>	Workoutové ihrisko	Mesto	počet	1
<i>Výsledok</i>	Všesportový areál	Mesto	počet	1
<i>Výsledok</i>	Zrevitalizované verejné priestranstvá	Mesto	počet	3
<i>Výsledok</i>	Osadené prvky drobnej architektúry	Mesto	počet	10
<i>Výsledok</i>	Amfiteáter		počet	1
<i>Dopad</i>	Odborné a kvalitné služby pre občanov	Mesto	súbor	1
<i>Výsledok</i>	Cyklochodník	Mesto	m	3 000
<i>Výsledok</i>	Infocentrum	Mesto	počet	1
<i>Výsledok</i>	Náučný chodník	Mesto	počet	2
<i>Výsledok</i>	Obnovené kultúrne pamiatky v meste	Mesto	počet	5
<i>Výsledok</i>	Vybudované rigoly	Mesto	m	1 000
<i>Výsledok</i>	Zrekonštruované rigoly	Mesto	m	2 000
<i>Výsledok</i>	Zavedené protipovodňové opatrenia	Mesto	počet	3
<i>Výsledok</i>	Zavedené vodozádržné opatrenia v meste	Mesto	počet	5
<i>Výsledok</i>	Pozemkové úpravy	Mesto	súbor	1
<i>Výsledok</i>	Zberný dvor	Mesto	počet	1
<i>Výsledok</i>	Technika a vozidlá na zber a separáciu odpadov	Mesto	počet	5
<i>Výsledok</i>	Kompostovisko	Mesto	počet	1
<i>Výsledok</i>	Technika a vozidlá na zber a zhodnocovanie BRKO	Mesto	počet	5

Výsledok	Záhradné kompostéry pre obyvateľov	Mesto	počet	100
Výsledok	Zakúpené fotopasce	Mesto	počet	2
Výsledok	Zrekonštruované objekty s cieľom zníženia energetickej náročnosti	Mesto	počet	4
Výsledok	Zavedené obnoviteľné zdroje energie	Mesto	počet	2
Výsledok	Nabíjacia stanica pre elektrobicykle	Mesto	počet	2
Výsledok	Nabíjacia stanica pre elektromobily	Mesto	počet	2

5.2. REALIZAČNÁ ČASŤ

Realizačná časť sa venuje postupom inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia programu rozvoja mesta, systému monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja mesta na základe stanovených merateľných ukazovateľov, ako aj vecnému a časovému harmonogramu realizácie programu rozvoja mesta formou akčných plánov.

Osnova realizačnej časti PHRSR mesta Spišské Vlachy je nasledovná:

- Akčný plán mesta
- Organizačno-inštitucionálne zabezpečenie plnenia PHRSR a administratívna podpora
- Komunikačná stratégia mesta
- Návrh systému monitorovania a hodnotenia

5.2.1 Akčný plán mesta

Akčný plán vyplýva zo stratégie, tvorí jej kľúčovú časť a bude realizovaný prostredníctvom konkrétnych, vopred zadefinovaných projektov a aktivít. Jeho náplňou sú predpokladané termíny plnenia jednotlivých úloh, pričom je v ňom uvádzaná konkrétna inštitúcia zodpovedná za ich naplnenie. Nevyhnutnou súčasťou akčného plánu sú vždy aj predpokladané zdroje financovania.

Akčný plán 2022 - 2028			
Opatrenie, aktivita	Termín	Zodpovedná inštitúcia	Financovanie (EUR)
1.1 Zlepšenie technickej vybavenosti mesta			
Projekt: Vybudovanie miestnej kanalizácie a ČOV	2022-2028	mesto	20 000 000,00
Projekt: Dobudovanie a rekonštrukcia mestského vodovodu	2022-2028	mesto	800 000,00
Projekt: Rozšírenie plynofikácie	2022-2028	mesto	250 000,00

**Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Spišské Vlachy
na roky 2022 – 2028**

Projekt: Rekonštrukcia a dobudovanie verejného osvetlenia	2022-2028	mesto	60 000,00
Projekt: Modernizácia a rozšírenie kamerového systému	2022-2028	mesto	10 000,00
Projekt: Modernizácia a rozšírenie mestského rozhlasu	2022-2028	mesto	10 000,00
Projekt: Dobudovanie optickej siete	2022-2028	mesto	30 000,00
1.2 Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry			
Projekt: Rekonštrukcia a dobudovanie miestnych cestných komunikácií	2022-2028	mesto	700 000,00
Projekt: Dobudovanie a rekonštrukcia chodníkov	2022-2028	mesto	500 000,00
Projekt: Výstavba a rekonštrukcia mostov	2022-2028	mesto	1 000 000,00
Projekt: Modernizácia autobusových zastávok	2022-2028	mesto	10 000,00
Projekt: Budovanie a modernizácia bezpečnostného dopravného značenia	2022-2028	mesto	10 000,00
Projekt: Dobudovanie parkovacích plôch v meste	2022-2028	mesto	500 000,00
1.3 Podpora podnikateľov - SZČO, MSP, SHR			
Projekt: Podpora rozvoja služieb a podnikateľských aktivít v meste	2022-2028	mesto	30 000,00
1.4 Podpora a rozvoj spolupráce s okolitými obcami a podpora cezhraničnej spolupráce			
Projekt: Rozvoj partnerskej spolupráce	2022-2028	mesto	10 000,00
2.1 Podpora tvorby podmienok pre rozvoj bývania v meste			
Projekt: Podpora individuálnej bytovej výstavby	2022-2028	mesto	200 000,00
Projekt: Výstavba nájomných bytov	2022-2028	mesto	800 000,00
Projekt: Podpora individuálnej domovej výstavby	2022-2028	mesto	200 000,00
2.2 Podpora sociálnej infraštruktúry, školstva a služieb v meste			
Projekt: Rekonštrukcia objektu mestského úradu	2022-2028	mesto	300 000,00
Projekt: Rekonštrukcia objektu kultúrneho domu	2022-2028	mesto	200 000,00
Projekt: Vybudovanie novej materskej školy a rozšírenie jej kapacít	2022-2028	mesto	500 000,00
Projekt: Rekonštrukcia budovy základnej školy a jej areálu	2022-2028	mesto	400 000,00
Projekt: Rekonštrukcia interiéru hasičskej zbrojnice	2022-2028	mesto	50 000,00

**Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Spišské Vlachy
na roky 2022 – 2028**

Projekt: Modernizácia zdravotného strediska	2022-2028	mesto	200 000,00
Projekt: Zriadenie denného stacionára	2022-2028	mesto	600 000,00
Projekt: Zriadenie opatrovateľskej služby	2022-2028	mesto	20 000,00
Projekt: Rekonštrukcia Domu smútku	2022-2028	mesto	200 000,00
Projekt: Úprava cintorína	2022-2028	mesto	15 000,00
Projekt: Zriadenie sociálneho podniku	2022-2028	mesto	300 000,00
Projekt: Vybudovanie verejného WC	2022-2028	mesto	20 000,00
2.3 Podpora integrácie MRK v meste			
Projekt: Terénna sociálna práca	2022-2028	mesto	50 000,00
Projekt: Zriadenie miestnej občianskej poriadkovej služby	2022-2028	mesto	20 000,00
Projekt: Zriadenie hygienického centra	2022-2028	mesto	100 000,00
Projekt: Podpora prístupu k pitnej a úžitkovej vode v prostredí MRK v meste s dôrazom na nízkonákladové opatrenia	2022-2028	mesto	100 000,00
Projekt: Rekonštrukcia a dobudovanie ciest a chodníkov v časti MRK	2022-2028	mesto	800 000,00
2.4 Skvalitnenie ponuky športového, kultúrneho a spoločenského vyžitia v meste			
Projekt: Podpora kultúrnych a športových podujatí	2022-2028	mesto	50 000,00
Projekt: Rekonštrukcia futbalového ihriska	2022-2028	mesto	150 000,00
Projekt: Výstavba detských ihrísk v meste	2022-2028	mesto	120 000,00
Projekt: Mesto ako zóna oddychu	2022-2028	mesto	30 000,00
Projekt: Obnova a rozšírenie miestneho trhoviska	2022-2028	mesto	50 000,00
Projekt: Rekonštrukcia multifunkčného ihriska	2022-2028	mesto	100 000,00
Projekt: Vybudovanie nového multifunkčného ihriska	2022-2028	mesto	250 000,00
Projekt: Vybudovanie workoutového ihriska	2022-2028	mesto	150 000,00
Projekt: Vybudovanie všesportového areálu	2022-2028	mesto	300 000,00
Projekt: Revitalizácia zelených plôch	2022-2028	mesto	30 000,00
Projekt: Vybudovanie amfiteátra	2022-2028	mesto	60 000,00
2.5 Skvalitnenie služieb verejného sektora			

Projekt: Rozvoj odborných a digitálnych zručností	2022-2028	mesto	200 000,00
2.6 Podpora rozvoja cestovného ruchu			
Projekt: Výstavba cyklochodníka	2022-2028	mesto	1 200 000,00
Projekt: Zriadenie infocentra v meste	2022-2028	mesto	20 000,00
Projekt: Vybudovanie náučného chodníka	2022-2028	mesto	10 000,00
Projekt: Obnova kultúrnych pamiatok mesta	2022-2028	mesto	1 000 000,00
3.1 Prevencia pred povodňami			
Projekt: Rekonštrukcia a dobudovanie rigolov	2022-2028	mesto	500 000,00
Projekt: Protipovodňové opatrenia	2022-2028	mesto	300 000,00
Projekt: Vodozádržné opatrenia	2022-2028	mesto	200 000,00
Projekt: Pozemkové úpravy	2022-2028	mesto	100 000,00
3.2 Podpora zhodnocovania odpadov			
Projekt: Výstavba zberného dvora	2022-2028	mesto	500 000,00
Projekt: Výstavba kompostoviska	2022-2028	mesto	300 000,00
Projekt: Zabezpečenie záhradných kompostérov pre obyvateľov	2022-2028	mesto	10 000,00
3.3 Opatrenia proti čiernym skládkam a dodržiavanie čistoty v meste			
Projekt: Predchádzanie čiernym skládkam v katastri mesta zakúpením fotopascí	2022-2028	mesto	3 000,00
3.4 Znižovanie energetickej náročnosti a podpora obnoviteľných zdrojov energie			
Projekt: Znižovanie energetickej náročnosti a podpora energetickej sebestačnosti mesta a jej obyvateľov	2022-2028	mesto	600 000,00
Projekt: Výstavba zariadení na využitie vybraných druhov obnoviteľných zdrojov energie	2022-2028	mesto	70 000,00
3.5 Znižovanie produkcie skleníkových plynov			
Projekt: Zvyšovanie atraktivity a dostupnosti nízkoemisnej verejnej/osobnej dopravy a nemotorovej dopravy	2022-2028	mesto	20 000,00

5.2.2 Organizačno-inštitucionálne zabezpečenie plnenia PHRSR a administratívna podpora

Hlavnými spoluriešiteľmi (z pohľadu PHRSR - partnermi) sú najmä miestni aktéri – obyvatelia Mesta Spišské Vlachy. V procese prípravy PHRSR bol navrhnutý dotazník, cieľom ktorého bolo získanie názorov občanov

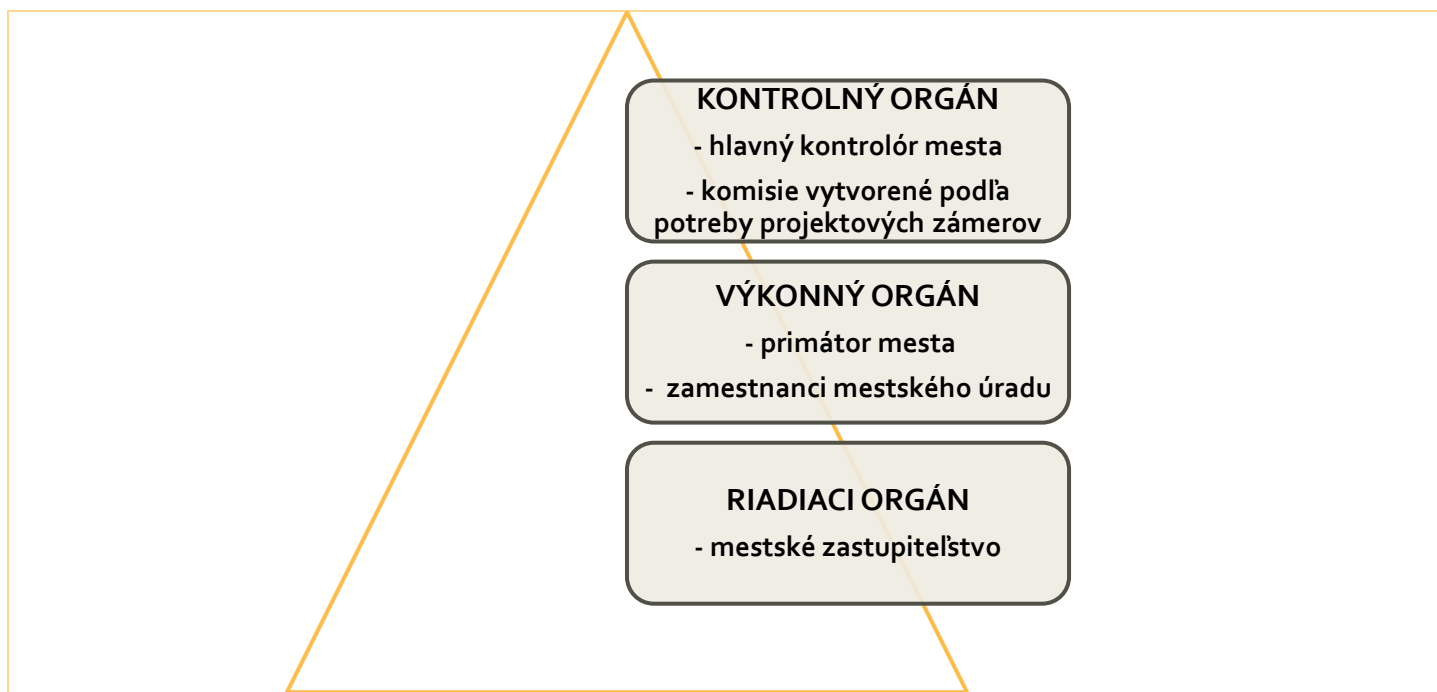
mesta na rôzne témy týkajúce sa života v meste. Takto sa obyvatelia mesta mohli stať priamymi spoluvotormi PHRSR a tým aj budúceho rozvoja mesta Spišské Vlachy. V procese záverečného spracovania PHRSR miestni obyvatelia spolu s poslancami a zamestnancami mestského úradu aktívne pristupovali k prerokovaniu finálneho návrhu PHRSR mesta, s dôrazom na definovanie strategickkej časti dokumentu.

Inštitucionálne zabezpečenie

Strategická časť dokumentu ponúka prierezový prehľad o pripravovaných projektoch a aktivitách mesta v období 2022 - 2028. Široký rámec navrhovaných projektov a aktivít si bude vyžadovať zodpovednú prípravu zo strany mesta, nielen čo sa týka zostavenia odborných tímov, ktoré budú zabezpečovať vecnú náplň projektov, ale aj silnú administratívnu podporu tzv. realizačný tím, ktorý bude zložený zo zamestnancov mestského úradu a podpory z externého odborného prostredia.

Jedným z dôvodov, prečo sa bude organizačnej podpore projektov na začiatku implementačného obdobia 2022 - 2028 venovať zvýšená pozornosť, je náročnosť týchto projektov. Administratívne zaťaženie spojené s projektovou dokumentáciou, verejným obstarávaním a následným nákupom kladie enormné nároky na koordináciu, ktorá v istých momentoch môže zlyhávať a veľakrát vyúsťuje do nemalých problémov, ktoré následne majú vplyv na celkový harmonogram realizácie projektu. S týmto problémom súvisí aj počet riešiteľov, ktorí dosiahnuté výsledky v rámci svojich aktivít podávajú ďalej, rešpektujúc prepojenie na výsledky iných aktivít v projekte či ďalších riešiteľov. S ohľadom na predchádzajúce skúsenosti mesta a poddimenzovanie ľudských kapacít na mestskom úrade bude potrebné spolupracovať s odbornými externými poradcami, pričom realizácia projektov bude vždy rozdelená do parciálnych cieľov. Parciálne ciele budú reprezentované mini projektmi s vlastnými postupmi a cieľmi. Touto vhodne zvolenou organizačnou podporou dokážeme sprehľadniť celý proces projektového riadenia a viesť realizačný a odborný tím efektívnou cestou bez plytvania času, financiami a ďalšími zdrojmi.

Riadiacim orgánom PHRSR na úrovni mesta bude mestské zastupiteľstvo. Výkonným orgánom PHRSR na úrovni mesta bude primátor mesta, ktorého kompetencie a zodpovednosti z pohľadu projektového riadenia budú obsahovať hlavne zodpovednosť za systém riadenia PHRSR - systém čerpania dotácií, využívania úverových zdrojov a účinné, efektívne a hospodárne čerpanie štrukturálnych fondov. Výkonnou zložkou sú aj pracovníci mestského úradu.

Funkciu kontrolného orgánu mesta zabezpečí hlavný kontrolór mesta prípadne príslušné komisie vytvorené podľa potreby jednotlivých rozvojových zámerov. Do realizácie jednotlivých opatrení a aktivít budú podľa potreby a relevantnosti zapájané aj ďalšie subjekty – obyvatelia mesta, podnikatelia, mimovládne organizácie ako aj partneri na úrovni mikroregiónu, regiónu či VÚC.

Realizácia naplánovaných projektov mesta v období 2022 - 2028 si bude vyžadovať systematickosť na všetkých úrovniach a vo všetkých zložkách projektového riadenia. Úlohou inštitucionálneho zabezpečenia PHRSR bude zaistiť koordinovaný postup pri efektívnom, hospodárnom a účinnom spôsobe riadenia projektových zámerov:

- optimálne rozloženie zdrojov
- efektívne a oprávnené čerpanie finančných prostriedkov
- zabránenie duplicity vykonávaných činností, odstránenie nepokrytých činností a zabránenie prelínaniu zdrojov
- koordinovaný prístup v rozdelení úloh v území
- zabezpečenie priamych informačných tokov
- prijímanie okamžitých nápravných opatrení

Zároveň si mesto kladie za cieľ zohľadňovať pripomienky a názory poslancov, zamestnancov MÚ, partnerov a verejnosti. Dokument PHRSR mesta je preto živým dokumentom, ktorý do budúcnosti s možnými aktualizáciami. Mestské zastupiteľstvo, ktoré schvaľuje celý dokument PHRSR raz ročne vyhodnocuje jeho plnenie. Zároveň zodpovedá za schválenie nutného spolufinancovania projektov v procese ich prípravy. Mestské zastupiteľstvo bude zároveň schvaľovacím orgánom pre vypracované hodnotiace a monitorovacie správy, ktoré mesto, ako prijímateľ dotácie, bude v stanovených termínoch predkladať poskytovateľovi dotácie.

Komunikačná stratégia mesta

Tak ako v každej oblasti života mesta, aj pri rozvoji komunikácie je potrebné zohľadňovať reálne potreby občanov a možnosti samosprávy. Komunikačná stratégia mesta Spišské Vlachy vychádza zo skutočnosti, že kvalita poskytovaných informácií bude mať vplyv na spokojnosť jej občanov, ako aj zo skutočnosti, že úlohou samosprávy je zabezpečiť vzájomnú komunikáciu s občanmi. To znamená, že okrem poskytovania aktuálnych informácií a zabezpečenia ich dostupnosti pre občanov, je potrebné zaistiť aj spätnú väzbu verejnosti. Z pohľadu miesta, kde komunikácia v samospráve prebieha, hovoríme o dvoch formách komunikácie:

- interná komunikácia – vo vnútri samosprávy,
- externá komunikácia – na území mesta a mimo neho.

Hlavnými cieľovými skupinami v komunikácii mesta sú:

- interná komunikácia – zamestnanci MÚ a poslanci MÚ,
- externá komunikácia – občania mesta, spolupracujúci podnikatelia, návštevníci, zamestnanci okolitých obecných úradov.

Samospráva využíva viacero komunikačných prostriedkov:

- prioritne je pre komunikáciu s občanmi určená webová stránka mesta, ktorá zabezpečuje okamžitú dostupnosť informácií,
- vzhľadom na počet obyvateľov mesta je možné využívať aj priamu - osobnú komunikáciu,
- ďalším prostriedkom poskytovania informácií je úradná tabuľa umiestnená pred mestským úradom či mestský rozhlas,
- poslednou formou komunikácie je priama účasť verejnosti na zasadnutiach mestského zastupiteľstva.

Zo skúseností mesta možno konštatovať, že mladšie a stredné vekové kategórie obyvateľov mesta dávajú prednosť komunikácii prostredníctvom web stránky, pričom staršie vekové kategórie preferujú priamu komunikáciu či prijímanie informácií prostredníctvom mestského rozhlasu.

Publicita projektov mesta

Podľa pokynov poskytovateľov dotácií, či nimi vydávaných Manuálov pre Informovanie a publicitu, je mesto zodpovedné za zabezpečenie informovania odbornej a širokej verejnosti o nenávratnej finančnej pomoci poskytnutej z fondov EÚ. Publicita si podľa typu investície (projektu) bude vyžadovať rôzne spôsoby realizácie. Mesto má povinnosť zabezpečiť, aby informácie o poskytnutej podpore boli odovzdávané všetkým zapojeným stranám. Dôraz sa kladie na čo najširšiu publicitu, ktorej zrealizovanie potom musí mesto adekvátne zdokladovať. Pri realizácii jednotlivých projektov bude mesto na komunikáciu – v závislosti od typu projektu a veľkosti investície - využívať tieto formy publicity:

- Veľkoplošná reklamná tabuľa (počas realizácie projektu)
- Trvalo vysvetľujúca informačná tabuľa (spravidla po ukončení projektu)
- Informačné plagáty, bulletiny
- Prostredníctvom mestského rozhlasu
- Propagačné a informačné predmety
- Informačné materiály a dokumenty - pri organizácii konferencií, kurzov, workshopov bude informácia o podpore projektov uvádzaná na všetkých pozvánkach, prezenčných listinách a pod.

Prostredníctvom uvádzanej komunikačnej stratégie bude počas obdobia realizácie PHRSR 2022 - 2028 prebiehať komunikácia s obyvateľmi s cieľom naplniť zadané očakávania obyvateľov o rozvoji mesta.

5.2.3 Návrh systému monitorovania a hodnotenia

Monitorovanie je pre účely predloženého PHRSR chápaný ako systematický proces zberu, triedenia, vyhodnocovania a uchovávaní relevantných informácií celého projektového tímu (realizačného aj odborného) o vecnom a finančnom plnení aktivít PHRSR. Cieľom monitorovania nebude len porovnanie dosiahnutého stavu s plánovaným stavom, ale aj celkový priebeh naplňovania stanoveného časového harmonogramu a zadaných výstupov.

Plnenie systému monitorovania a hodnotenia v praxi

Mesto bude raz ročne zbierať, vyhodnocovať a spracovávať návrhy, doplnenia a pripomienky poslancov, zamestnancov mestského úradu, zainteresovaných partnerov a verejnosti. Po spracovaní získaných informácií do jednotnej podoby bude mestskému zastupiteľstvu predložené hodnotenie PHRSR za predchádzajúci rok a návrh na zapracovanie aktualizácií prípadne doplnení. Výstupom monitorovania PHRSR na úrovni mesta bude monitorovacia správa za príslušný rok schválená mestským zastupiteľstvom, ktorej súčasťou budú monitorovacie správy schválené riadiacimi orgánmi jednotlivých OP pre daný rok. Aj napriek popísanej postupnosti krokov systému monitorovania a hodnotenia niekedy sa všetky procesy a aktivity nezrealizujú so 100% úspešnosťou tak, ako bolo pôvodne naplánované. Vzniknuté zmeny bude preto nutné, čo najrýchlejšie účinne popísať, presadiť a adresne uložiť konkrétnemu pracovníkovi s určením termínu realizácie. Aby sa tieto zmeny mohli realizovať, mesto zaistí, aby systém, ktorý využíva pre riadenie a implementáciu projektov bol otvorený takýmto úpravám a umožňoval zapracovanie zmien okamžite, bez zbytočných odkladov a neefektívneho plytvania časom a nákladmi.

Zodpovednosť za jednotlivé typy projektov resp. predkladanie monitorovacích správ nie je možné adresne zadať v tejto chvíli konkrétnemu pracovníkovi. Budú určené v čase prípravy najneskôr však v čase schválenia konkrétneho projektu. Pre tento účel s cieľom eliminovať možné pochybenia bude pre zodpovedných pracovníkov vytvorená pracovná náplň s presným vymedzením ich zodpovedností a kompetencií, ktoré vyplývajú zo zmluvy s poskytovateľom dotácie a ním určených postupov a podmienok pre hodnotenie a monitorovanie projektov.

Vyššie uvedenými bodmi nie je dotknutá povinnosť štatutárneho zástupcu mesta alebo mestských orgánov ich hlavnej zodpovednosti za všetky správne, aktuálne a úplné skutočnosti uvádzané v monitorovacích správach.

Plán priebežných hodnotení PHRSR na programové obdobie 2022 - 2028

Typ hodnotenia	Vykonať prvýkrát	Dôvod vykonania/periodicita
Strategické hodnotenie	Najskôr v roku 2025	Podľa rozhodnutia mesta ako koordinátora PHRSR prípadne identifikácii spoločenskej potreby
Operatívne hodnotenie	V súlade s plánom pre predkladanie Monitorovacích správ, minimálne 4x ročne (kvartálne)	Kontrola – porovnanie dosiahnutého stavu s plánovaným stavom (čas a zdroje – finančné, materiálové, ľudské)
Tematické hodnotenie časti PHRSR	V roku 2024	Téma hodnotenia identifikovaná ako riziková časť vo výročnej monitorovacej správe za predchádzajúci kalendárny rok
Ad hoc mimoriadne hodnotenie	Podľa potreby	Pri závažnom odklone od stanovených cieľov, pri návrhu na revíziu PHRSR
Ad hoc hodnotenie celého PHRSR alebo jeho časti	V roku 2028	Na základe rozhodnutia primátora mesta, kontrolného orgánu, podnetu poslancov, správy auditu a pod.

5.3. FINANČNÁ ČASŤ

Finančná časť obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnu a organizačnú stránku realizácie PHRSR.

Osnova kapitoly je nasledovná:

- indikatívny finančný plán na celú realizáciu PHRSR,
- model viaczdrojového financovania jednotlivých opatrení, aktivít (projektov) za účasti sociálno-ekonomických partnerov v území v prepojení na programový rozpočet mesta,
- hodnotiaci tabuľka pre výber projektov.

Všetky sumy uvádzané v tomto dokumente pre plánované projekty sú uvádzané hrubým odhadom. Dôvodom je nielen dlhší časový horizont, na ktorý sú tieto prostriedky plánované, ale fakt, že bez spracovania projektovej dokumentácie je nemožné vyčíslit' presnú sumu pre konkrétny projekt.

Pre projekt, kde je to možné, mesto zabezpečí financovanie v rámci bežnej prevádzky samosprávy, pri náročnejších projektoch sa ráta s hlavným finančným krytím z mimorozpočtových prostriedkov mesta, pričom mesto ráta s nutným spolufinancovaním, pri projektoch, kde je to relevantné.

Zoznam zdrojov, aj tých potenciálnych, ktorými je možné zabezpečiť finančné krytie projektov mesta, sú hlavne:

- vlastné zdroje,
- štátne dotácie z účelových fondov,
- financovanie z národných projektov,
- rozpočet samosprávneho kraja,
- EŠIF (európske štrukturálne a investičné fondy),
- sponzorské dary (podnikatelia či súkromné osoby),
- bankový úver.

Celkovým prehľadom plánovaných finančných prostriedkov počas celej doby platnosti schváleného PHRSR mesta je Indikatívny rozpočet – sumarizácia.

Indikatívny rozpočet – sumarizácia

	rok							Spolu (EUR)
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	
Moderné a inovatívne mesto	7 176 000	4 784 000	3 588 000	3 588 000	2 392 000	2 392 000	0	23 920 000
Mesto atraktívne pre všetkých	2 638 500	1 759 000	1 319 250	1 319 250	879 500	879 500	0	8 795 000
Eko mesto	780 900	520 600	390 450	390 450	260 300	260 300	0	2 603 000
SPO LU	10 595 400	7 063 600	5 297 700	5 297 700	3 531 800	3 531 800	0	35 318 000

5.3.1 Model viaczdrojového financovania a finančný rámec

Predložená Intervenčná matica predstavuje hrubý odhad objemu finančných zdrojov potrebných na realizáciu stanovených projektových zámerov. Definitívna výška investícií bude známa až po vypracovaní projektovej dokumentácie pre konkrétny projektový zámer pri zohľadnení výsledku verejného obstarávania.

Model viaczdrojového financovania - intervenčná matica

Opatrenie	Celkové náklady	Verejné zdroje				
		EÚ	Štát	VÚC	Mesto	Spolu
1.1 Zlepšenie technickej vybavenosti mesta	21 160 000	16 928 000	2 116 000	1 558 000	558 000	21 160 000
1.2 Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry	2 720 000	2 176 000	272 000	136 000	136 000	2 720 000
1.3 Podpora podnikateľov – SZČO, MSP, SHR	30 000	24 000	3 000	3 000	0	30 000
1.4 Podpora a rozvoj spolupráce s okolitými obcami a podpora cezhraničnej spolupráce	10 000	8 000	1 000	1 000	0	10 000
2.1 Podpora tvorby podmienok pre rozvoj bývania v meste	1 200 000	960 000	120 000	60 000	60 000	1 200 000
2.2 Podpora sociálnej infraštruktúry, školstva a služieb v meste	2 805 000	2 244 000	280 500	140 250	140 250	2 805 000
2.3 Podpora integrácie MRK v meste	1 070 000	856 000	107 000	53 500	53 500	1 070 000
2.4 Skvalitnenie ponuky športového, kultúrneho a spoločenského vyžitia v meste	1 290 000	1 032 000	129 000	64 500	64 500	1 290 000

2.5 Skvalitnenie služieb verejného sektora	200 000	160 000	20 000	10 000	10 000	200 000
2.6 Podpora rozvoja cestovného ruchu	2 230 000	1 784 000	223 000	111 500	111 500	2 230 000
3.1 Prevencia pred povodňami	1 100 000	880 000	110 000	105 000	5 000	1 100 000
3.2 Podpora zhodnocovania odpadov	810 000	648 000	81 000	60 500	20 500	810 000
3.3 Opatrenia proti čiernym skládkam a dodržiavania čistoty v meste	3 000	2 400	300	0	300	3 000
3.4 Znižovanie energetickej náročnosti a podpora obnoviteľných zdrojov	670 000	536 000	67 000	53 500	13 500	670 000
3.5 Znižovanie produkcie skleníkových plynov	20 000	16 000	2 000	1 500	500	20 000

Finančný rámec na realizáciu PHRSR

Finančný rámec na realizáciu PHRSR ako detailný prehľad finančných nárokov jednotlivých projektových zámerov, je formulárom s podrobnou štruktúrou plánovaných finančných prostriedkov na opatrenia, projekty a aktivity PHRSR na celé jeho obdobie.

5.3.2 Hodnotiaca tabuľka pre výber projektov

Pre transparentný a nespochybniteľný výber projektov a stanovenie priorit pri ich financovaní, bola vypracovaná tabuľka pre výber projektov, ktorá je súčasťou finančnej časti. Hodnotiacim kritériom s najvyššou váhou je nielen výsledok projektu, ale aj jeho dopad – prínos pre rozvoj mesta z pohľadu trvalo udržateľného rozvoja.

Hodnotiacia tabuľka pre výber projektov

Kategória	Úroveň dôležitosti	Hodnotiace kritérium (podmienky pre zaradenie do úrovne dôležitosti)	Projekt
1	Najvyššia priorita	<ul style="list-style-type: none"> - projekty zamerané na okamžité riešenie náhlych havarijných situácií, prírodných katastrof alebo mimoriadnych situácií - projekty, ktorých plnenie je pre mesto povinné (usmernenie na úrovni SR alebo EÚ, projekty plynúce zo zmeny legislatívy) 	
2	Vysoká Priorita	<ul style="list-style-type: none"> - projekty na predchádzanie dôsledkov prírodných katastrof alebo mimoriadnych situácií - projekty smerujúce k rozvoju mesta, ktorých financovanie je možné realizovať zo zdrojov mesta - projekty smerujúce k rozvoju mesta, ktorých financovanie je možné získať zo zdrojov EÚ - projekty, ktorých realizáciu považujú obyvatelia mesta za nevyhnutnú (silná podpora miestnych obyvateľov) - projekty, ktorých plnenie je možné zaradiť pod Všeobecne záväzné nariadenia mesta 	<p>Projekt: Vybudovanie miestnej kanalizácie a ČOV</p> <p>Projekt: Dobudovanie a rekonštrukcia mestského vodovodu</p> <p>Projekt: Rozšírenie plynofikácie</p> <p>Projekt: Rekonštrukcia a dobudovanie miestnych cestných komunikácií</p> <p>Projekt: Dobudovanie a rekonštrukcia chodníkov</p> <p>Projekt: Výstavba a rekonštrukcia mostov</p> <p>Projekt: Podpora rozvoja služieb a podnikateľských aktivít v meste</p> <p>Projekt: Rozvoj partnerskej spolupráce</p> <p>Projekt: Protipovodňové opatrenia</p> <p>Projekt: Vodozadržné opatrenia</p> <p>Projekt: Rekonštrukcia a dobudovanie rigolov</p> <p>Projekt: Rozvoj odborných a digitálnych zručností</p>

3	Stredná priorita	<ul style="list-style-type: none"> - projekty, ktoré robia mesto prítlačivejšou, zaujímavejšou v očiach obyvateľov, návštevníkov - projekty, ktoré sú pre mesto, vhodné a podporujú rozvoj mesta - projekty, na ktoré je možné získať financovanie z mimorozpočtových zdrojov a sú v súlade so rozvojovým smerovaním mesta 	<p>Projekt: Modernizácia a rozšírenie kamerového systému</p> <p>Projekt: Rekonštrukcia a dobudovanie verejného osvetlenia</p> <p>Projekt: Modernizácia a rozšírenie mestského rozhlasu</p> <p>Projekt: Dobudovanie optickej siete</p> <p>Projekt: Modernizácia autobusových zastávok</p> <p>Projekt: Budovanie a modernizácia bezpečnostného dopravného značenia</p> <p>Projekt: Dobudovanie, rekonštrukcia parkovacích plôch v meste</p> <p>Projekt: Podpora individuálnej bytovej výstavby</p> <p>Projekt: Výstavba nájomných bytov</p> <p>Projekt: Podpora individuálnej domovej výstavby</p> <p>Projekt: Rekonštrukcia objektu mestského úradu</p> <p>Projekt: Rekonštrukcia objektu kultúrneho domu</p> <p>Projekt: Vybudovanie novej materskej školy a rozšírenie jej kapacít</p> <p>Projekt: Rekonštrukcia budovy základnej školy a jej areálu</p> <p>Projekt: Rekonštrukcia interiéru hasičskej zbrojnice</p>
---	------------------	---	--

			<p>Projekt: Modernizácia zdravotného strediska</p> <p>Projekt: Zriadenie denného stacionára</p> <p>Projekt: Zriadenie opatrovateľskej služby</p> <p>Projekt: Rekonštrukcia Domu smútku</p> <p>Projekt: Úprava cintorína</p> <p>Projekt: Zriadenie sociálneho podniku</p> <p>Projekt: Vybudovanie verejného WC</p> <p>Projekt: Terénna sociálna práca v obci</p> <p>Projekt: Zriadenie miestnej občianskej poriadkovej služby</p> <p>Projekt: Zriadenie hygienického centra</p> <p>Projekt: Podpora prístupu k pitnej a úžitkovej vode v prostredí MRK v obci s dôrazom na nízkonákladové opatrenia</p> <p>Projekt: Rekonštrukcia a dobudovanie ciest a chodníkov v časti</p> <p>Projekt: Podpora kultúrnych a športových podujatí</p> <p>Projekt: Rekonštrukcia futbalového ihriska</p> <p>Projekt: Výstavba detských ihrísk v meste</p> <p>Projekt: Mesto ako zóna oddychu</p> <p>Projekt: Obnova a rozšírenie miestneho trhoviska</p>
--	--	--	--

			<p>Projekt: Rekonštrukcia multifunkčného ihriska</p> <p>Projekt: Vybudovanie nového multifunkčného ihriska</p> <p>Projekt: Vybudovanie všešportového areálu</p> <p>Projekt: Vybudovanie workoutového ihriska</p> <p>Projekt: Revitalizácia zelených plôch</p> <p>Projekt: Vybudovanie amfiteátra</p> <p>Projekt: Výstavba zberného dvora</p> <p>Projekt: Výstavba kompostoviska</p> <p>Projekt: Zabezpečenie záhradných kompostérov pre obyvateľov</p> <p>Projekt: Predchádzanie čiernym skládkam v katastri mesta zakúpením fotopascí</p> <p>Projekt: Znižovanie energetickej náročnosti a podpora energetickej sebestačnosti mesta a jej obyvateľov</p> <p>Projekt: Výstavba zariadení na využitie vybraných druhov obnoviteľných zdrojov energie</p> <p>Projekt: Zriadenie infocentra v meste</p> <p>Projekt: Výstavba cyklochodníka</p> <p>Projekt: Vybudovanie náučného chodníka</p> <p>Projekt: Obnova kultúrnych pamiatok mesta</p>
--	--	--	--

4	Nízka priorita	<ul style="list-style-type: none"> - projekty, ktorých prínos pre rozvoj mesta je minimálny - projekty bez silnej podpory obyvateľov mesta - projekty na základe nepresne zadaných projektových úvah bez jasného cieľa 	<p>Projekt: Pozemkové úpravy</p> <p>Projekt: Zvyšovanie atraktivity a dostupnosti nízkoemisnej verejnej/osobnej dopravy a nemotorovej dopravy</p>
---	----------------	---	---

Na základe vyššie uvádzanej tabuľky pre výber projektov, ktorá stanovuje kritéria pre výber projektov mesta Spišské Vlachy, sa v nasledujúcom programovom období plánuje zrealizovať celkovo 62 projektov, pričom 12 projektov má vysokú prioritu, 48 projektov bude realizovaných ako projekty so strednou prioritou a 2 projekty s nízkou prioritou.

Tabuľka je však iba rámcovým prehľadom pripravovaných projektov a je otvorená ďalším úpravám a doplneniam. Približuje projektové zámery mesta, avšak finálna verzia predkladaných projektov bude vždy závislá na finančných možnostiach mesta, podmienok konkrétnych výziev a pokynov poskytovateľov.

6. Riziká implementácie a ich prevencia

V nasledujúcej tabuľke sú uvedené možné riziká súvisiace s prípravou, schvaľovaním a riešením nástrojov (projektov) a odhadnutý ich dopad na projekt a jeho kvalitu ako aj uvedené spôsoby a postupy eliminácie rizík.

Popis rizika	Väzba rizika na cieľ resp. nástroj implementácie PHRSR	Zhodnotenie významnosti rizika	Opatrenie na zníženie rizika	Spôsob monitorovania rizika	Zodpovednosť za monitorovanie a realizáciu opatrenia
Schválenie a podpísanie projektu v neskoršom ako avizovanom termíne	Skrátenie doby realizácie projektu	Stredný	Naplánovanie dostatočnej časovej rezervy. Od podania projektu po schválenie projektu, podpísanie zmluvy	Dôsledné plánovanie vychádzajúce zo skúseností a poznania vlastných zdrojov.	mestský úrad, primátor mesta.

			a začiatok riešenia sa uvažuje s periódou 6 mesiacov.		
Nedostatky vo finančných tokoch všetkých zainteresovaných	Ohrozenie realizácie projektu zo strany dodávateľov	Stredný	Dohoda s dodávateľom prác, tovarov a služieb na 90 dňovej splatnosti faktúr.	Finančné plánovanie, komunikácia k finančnému plneniu všetkých zainteresovaných.	mestský úrad, primátor mesta.
Stabilita personálneho zabezpečenia projektu zo strany všetkých zainteresovaných	Ohrozenie plánovaných výsledkov aktivity	Nízky	Do projektu je navrhnutý vysoko profesionálny tím pracovníkov. Navrhovaný počet osôb v projekte vychádza z doterajších skúseností mesta s realizáciou obdobných nástrojov/ projektov.	Dôsledné plánovanie vychádzajúce zo skúseností a poznania vlastných zdrojov.	mestský úrad, primátor mesta.
Nezvládnutie projektu po riadiacej stránke - neukončenie projektu v stanovenom termíne	Nepreplatenie výdavkov zo strany kontraktáča orgánu, ohrozenie dokončenia projektu	Nízky	Navrhnutá dostatočná časová rezerva.	Dôsledné plánovanie, priebežná kontrola a vyhodnocovanie dosiahnutých míľnikov a špecifických cieľov.	mestský úrad, primátor mesta.

Nedodržanie zmluvných podmienok zo strany dodávateľov služieb a tovarov	Ohrozenie realizácie projektu, ohrozenie plánovaných výsledkov projektu	Stredný	Výber najvhodnejších o dodávateľa cestou transparentného verejného obstarávanie je zárukou výberu spoľahlivého partnera /dodávateľa/.	Kontrola procesu poverenou osobou.	mestský úrad, primátor mesta.
Neúspešné VO alebo potreba opakovať verejné obstarávanie	Časový posun, ohrozenie termínu ukončenia projektu	Nízky	Verejné obstarávanie bude zabezpečené osobou spôsobilou vo verejnom obstarávaní. (externé zdroje).	Využitie externých odborníkov v procese prípravy projektu.	mestský úrad, primátor mesta, externý partner.
Riziká politické a legislatívne	Možné ohrozenie realizácie projektu	Nízky	Dôsledná znalosť legislatívnych noriem. Prioritný záujem mesta a partnerov na realizácii projektu.	Znalosť legislatívy, využitie externých odborníkov v procese prípravy projektu.	mestský úrad, primátor mesta, externý partner.
Nezvládnutie projektu po technickej stránke	Ohrozenie dosiahnutia plánovaných výsledkov projektu	Nízky	Mesto disponuje potrebným technickým vybavením, ktoré bude po dobudovaní umožňovať generovanie	Dôsledné plánovanie a priebežný monitoring.	mestský úrad, primátor mesta.

			plánovaných výstupov.		
Nedostatok disponibilných kapacít	Ohrozenie postupu prác na projekte, ohrozenie harmonogramu a plánovaných výsledkov projektu	Stredný	Mesto vyčlení dostatok disponibilných kapacít s možnou alternáciou pracovníkov pri odbornom dozeraní a kontrole implementácie.	Dôsledné plánovanie a priebežný monitoring.	mestský úrad, primátor mesta.
Riziko nezáujmu občanov o projektové dianie	Efektívna správa mesta s využitím nástrojov pri plánovaní a implementovaní stratégií rozvoja	Stredné	Transparentný prístup vedenia mesta k obyvateľom postavený na aktívnom postoji mesta, smart nástroje.	Monitoring zapájania sa obyvateľov do účasti na verejnom živote, priebežné vyhodnocovanie a zlepšovanie procesu.	mestský úrad, primátor mesta, mestské zastupiteľstvo.
Riziko úbytku obyvateľov	Mesto atraktívne pre život	Nízke	Osveta, v spojení s realizáciou nástrojov príslušného strategického cieľa.	Monitoring stavu kvality života v meste, dotazníky a smart nástroje pre komunikáciu s obyvateľmi.	mestský úrad, primátor mesta.

Pre nastavenie riadenia rizík je vhodné v prípade závažnosti a početnosti rizík vytvoriť plán riadenia rizík, ako uvádza tabuľka vyššie. Základnými bodmi tohto postupu sú:

- identifikovanie možných rizík tvorby PHRSR resp. jeho aktualizácie,
- zhodnotenie ich významnosti,
- návrh opatrení na zníženie rizík a zodpovednosti za ich realizáciu,
- návrh postupov monitorovania a priebežného hodnotenia rizík.

Platí však, že základom pre zníženie rizík je už ich zohľadnenie pri ich identifikácii.

7. Riadenie implementácie

Názov štruktúry kontroly implementácie PHRSR	Úlohy a kompetencie v rámci implementácie PHRSR		
Mestské Zastupiteľstvo	Úlohy a kompetencie : <ul style="list-style-type: none"> • bude schvaľovať PHRSR, • vyjadruje sa k procesu monitoringu, • priebežne prehodnocuje a v prípade potreby aktualizuje PHRSR. 		
Hlavný kontrolór mesta	Úlohy a kompetencie : <ul style="list-style-type: none"> • zabezpečuje kontrolu plnenia zadefinovaných cieľov, • zabezpečuje finančnú kontrolu (finančné krytie, súlad projektových rozpočtov s aktuálnym PHRSR mesta). 		
Názov štruktúry riadenia implementácie PHRSR	Členovia a ich funkcie	Popis kompetencií štruktúry implementácie pri implementácii PHRSR	Popis princípov práce štruktúry implementácie, organizácie práce a rozhodovacích procesov
Riadiaci výbor	9 členov – poslanci Mestského zastupiteľstva	Rozhoduje o začatí prípravných prác, presadzuje, zadáva úlohy, lobuje smerom k nadriadeným orgánom a zabezpečuje všeobecnú podporu realizácie plánu	<p>Zasadá minimálne kvartálne alebo podľa potreby, (členovia výboru budú menovaní po schválení PHRSR).</p> <p>Riadiaci výbor svoju činnosť môžu spustiť po menovaní.</p> <p><u>Dôležité:</u> Zloženie výboru musí byť / bude vystavané tak, aby každý člen v rámci mesta zohrával významnú úlohu v aktívnom živote mesta (tým sa zabezpečí jeho schopnosť zasiahnuť pri realizácii a predchádzať tak vzniku problémov a možných odchýlok od plánu.)</p>
Gestor	Primátor mesta	<u>V príprave:</u> Rozhoduje o začatí prípravných prác na základe predchádzajúceho	Gestor PHRSR je najvyšší reprezentant realizácie PHRSR do vnútra mesta aj smerom navonok, teda vo vzťahu k nadriadeným orgánom.

		súhlasu zastupiteľstva mesta, <u>V procese:</u> Koordinuje všetky zložky zodpovedné za implementáciu PHRSR	- Vede riadiaci výbor, zvoláva a vedie jeho zasadnutie.
Názov výkonnej štruktúry v procese implementácie PHRSR	Členovia a ich funkcie	Popis kompetencií štruktúry implementácie pri implementácii PHRSR	Popis princípov práce štruktúry implementácie, organizácie práce a rozhodovacích procesov
Koordinátor tvorby stratégie (Koordinátor prípravných prác)	Pozícia obsadená externým dodávateľom	Koordinuje činnosti smerujúce k tvorbe dokumentu, spracováva dokument na základe dát z participatívneho procesu tvorby, metodicky usmerňuje proces kreovania PHRSR	Je poradným orgánom v procese tvorby. Usmerňuje a koordinuje činnosti tak, aby proces aj výsledok boli v súlade s metodikou a platnou legislatívou.
Poverenie koordinátora prípravných prác mesta Spišské Vlachy bude jasne a jednoznačne formálne komunikované, aby bola zaistená transparentnosť a nevznikali pochybnosti o jeho osobe a jeho právomociach. Poverenie koordinátora prípravných prác od gestora bude mať písomnú formu a bude dostupné ďalším stranám, ktoré budú zapojené do prípravy tvorby stratégie vrátane verejnosti.			
Prípravný tím + logistický tím	Zamestnanci mestského úradu	V príprave: Pripravuje podklady na rozhodnutie o aktualizácii, resp. o spracovaní nového PHRSR V procese: Podieľa sa na plnení realizácie jednotlivých úloh nástrojov, zabezpečuje činnosti spojené s monitoringom PHRSR. Zároveň zabezpečuje administratívnu podporu a zabezpečuje technicko – obslužné činnosti.	Pripravuje podklady a zabezpečuje práce spojené s implementáciou a hodnotením PHRSR.

8. Odporúčania a požiadavky vyplývajúce zo spracovania PHRSR

8.1. Odporúčania a požiadavky vyplývajúce zo spracovania PHRSR pre nadradené a nižšie úrovne strategického riadenia

Odporúčania pre nižšie úrovne strategického riadenia

Nakoľko predkladaný dokument (PHRSR mesta) je sám programom na najnižšom stupni verejnej správy, nie je možné z neho odvádzať odporúčania pre nižšie stupne riadenia.

Odporúčania pre nadradené úrovne strategického riadenia

Pri tvorbe PHRSR mesta Spišské Vlachy boli zohľadňované strategické dokumenty nadradenej úrovne. Pri aktualizácii strategických dokumentov vyšších úrovni na obdobie niekoľko rokov je potrebné prihliadať na konkrétne plány jednotlivých obcí/miest, pretože práve tie dokážu – na základe poznania skutočných potrieb svojich obyvateľov – detailne reflektovať aktuálne problémy, ktoré je potrebné aj aktuálne riešiť. Zovšeobecňovanie konkrétnych problémov napr. malých miest a obcí na úroveň regiónu totiž neodzrkadľuje vždy skutkový stav v konkrétnom meste alebo konkrétnej obci.

8.2. Odporúčania a požiadavky pre partnerské a spolupracujúce subjekty

V procese implementácie PHRSR sa môžu objaviť problémy, ktoré následne ovplyvnia dosiahnutie vízie a naplnenie zadaných cieľov a celkovú efektívnosť implementácie. Možnosť výskytu týchto problémov predstavuje riziko pre naplnenie stratégie, preto je potrebné pomenovať potenciálne problémy ešte pred tým ako sa vyskytnú, a pripraviť postupy na zníženie ich výskytu resp. na minimalizáciu ich dopadov.

Jedným z kľúčových prostriedkov na elimináciu rizika je definovanie a poznanie právomocí subjektov zapojených do procesu realizácie, spolu s odporúčaniami a požiadavkami na partnerské a spolupracujúce subjekty.

Tím pre koordináciu tvorby navrhne postup na zníženie rizík už pri formulovaní PHRSR a to voľbou stratégie, vhodných nástrojov a následne pri jej implementácii. Základom pre zníženie rizík je už ich zohľadnenie pri ich identifikácii.

V tomto kroku sa nastavia mechanizmy rozhodovacích a schvaľovacích procesov a to najmä kompetencie a pravidlá:

- monitoringu a hodnotenia plnenia úloh a výstupov implementácie PHRSR,
- operatívneho riadenia implementácie (koordinácie prác, komunikácia, riadenie využitia zdrojov a operatívne rozhodnutia),
- adaptácie a zmien stratégie na základe výstupov procesu monitorovania,
- manažmentu rizík.

Tabuľka nižšie uvádza prehľad odporúčaní a požiadaviek na partnerské a spolupracujúce subjekty.

č.	Názov partnera	Prehľad odporúčaní a požiadaviek
1	Mestský úrad mesta Spišské Vlachy	- vytvára zázemie (technické a administratívne) pre koordináciu, implementáciu a monitoring PHRSR
2	Aktívni občania – obyvatelia mesta	- aktívny prístup a angažovanosť pri realizácii jednotlivých nástrojov
3	Subjekty z cestovného ruchu v okrese/regióne	- poradenstvo a spolupráca pri implementácii nástrojov, podľa podielu zapojenia do konkrétneho nástroja
4	Externí poradcovia – poradensko - konzultačné agentúry	- Odborné poradenstvo a spolupráca vedúca k získaniu nenávratných finančných príspevkov
5	Susediace obce v rámci okresu/regiónu	- spolupráca pri projektoch presahujúcich územie mesta
6	Orgány regionálnej samosprávy	- profesionálny a ústretový prístup pri schvaľovacích a povoľovacích konaniach - spolupráca a konzultácie pri realizácii a implementácii nástrojov
7	Orgány štátnej správy	- profesionálny a ústretový prístup pri schvaľovacích a povoľovacích konaniach - spolupráca a konzultácie pri realizácii a implementácii nástrojov.

8.3. Záverečná správa

Na základe analýzy vykonanej pre účely tohto dokumentu je zrejmé, že hlavným problémom mesta Spišské Vlachy je nízky počet podnikateľských príležitostí či formy samozamestnania v meste, z čoho plynie vysoká miera dochádzky do zamestnania mimo mesta.

Ďalšími problémami sa javia mobilita mladých ľudí, štrukturálna zaostalosť územia a celkový vidiecky charakter územia (čo nie je nutné vnímať vždy len ako negatívum). Uvedené problémy obmedzujú samotné možnosti mesta ovplyvniť svoju východiskovú situáciu. Výrazným progresom pre mesto je však dobudovanie chýbajúcej technickej a sociálnej infraštruktúry.

V rámci predkladaného dokumentu sa bude mesto snažiť o zlepšenie a skvalitnenie stavu občianskej a technickej vybavenosti, čo v dlhodobom horizonte môže pomôcť k vytvoreniu predpokladov pre nárast počtu obyvateľov.

Vypracované súbory nástrojov vo forme tu uvádzaných návrhov projektov, môžu prispieť k novým podnikateľským a investičným príležitostiam mesta spojenými s tvorbou nových pracovných miest v meste.

Podstatné je, aby bolo zachované smerovanie mesta navrhnuté v tomto dokumente, ktoré vzniklo na základe východiskovej situácie (nadväzujúc na výstupy PHRSR 2016 - 2022), na základe definovaných potrieb obyvateľov so zapojením širokej verejnosti a na základe konsenzu všetkých zúčastnených partnerov.

PHRSR nie je fixným dokumentom pre nadchádzajúce obdobie, je možné ho v čase odôvodnene upravovať a aktualizovať. Ak sa do budúcnosti objaví nová spoločenská potreba, ktorá sa pretaví do nového nástroja PHRSR, teda projektu, bude musieť prejsť štandardizovanou procedúrou prípravy a pripomienkovania, aby sa následne zaradil do aktualizovaného programu.

A aj keď najväčšia váha zodpovednosti pri plánovaní rozvoja mesta sa kladie na čelných predstaviteľov mesta, je na všetkých aktéroch podieľajúcich sa na plánovaní, aby naplnením svojho „balíka úloh“ prispeli k napĺňaniu vytýčených cieľov v snahe zlepšiť kvalitu života obyvateľov mesta Spišské Vlachy.

9. Využitie literárne zdroje

1. Metodika tvorby a implementácie programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja regiónov, programov rozvoja obcí a skupín obcí s uplatnením princípov udržateľného smart (inteligentného, rozumného) rozvoja.
2. Program Slovensko 2021 – 2027 schválený Európskou komisiou dňa 23. 11. 2022.
3. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja.
4. Agenda 2028.
5. Partnerská dohoda 2021 – 2027.

10. Prílohy

Príloha č. 1 Vstupné analýzy pre analytickú časť

História mesta

Prvá písomná zmienka o meste je z roku 1243, kedy sa nazývala Olazi, ale známky osídlenia siahajú až do obdobia 5000 rokov p. n. l.. V ďalšom historickom vývoji sa jej názov menil nasledovne: z roku 1258 je písomne doložený názov Olozy, z roku 1270 Latina Villa, z roku 1283 Olosci, z roku 1328 Wallendorff, z roku 1337 Villa Latina vulgariter Olazy, z roku 1786 Wlahi, z roku 1808 Wlachy, z roku 1920 Spišské Vlachy. Po maďarsky sa obec úradne nazývala Szepesolaszi.

Spišské Vlachy patria do územia Spiša. Po tatárskom vpáde sa uhorský kráľ Belo IV. snažil osídliť spustošené územie, pozýval hostí, a tak sa k pôvodnému obyvateľstvu usadili Valóni (pravdepodobne z Valónska). Aby si ich Belo IV. získal, udelil im listinou z 31. mája 1243 významne práva a privilégia, ktoré sú zároveň prvou písomnou zmienkou o meste. V roku 1404 daroval Žigmund tunajšej fare obec Kolinovce. O osem rokov neskôr sa ako jedno z 13-tich najvýznamnejších zo zväzku 24 spišských miest ocitajú na dlhých 360 rokov v poľskom zálohu. V roku 1923 im bol titul mesta odňatý a stali sa obcou, avšak uznesením Slovenskej národnej rady z 28. apríla 1992 boli Spišské Vlachy znovu vyhlásené za mesto. V erbe majú v hornej časti v červenom poli dvojramenný kríž, v dolnej časti v modrom poli na zlatom podnose hlavu sv. Jana Krstiteľa.

K rozvoju mesta a zvýšeniu jeho obchodného významu výrazne prispela jeho priaznivá poloha pri tzv. „Veľkej“ gemerskej ceste, ktorá spájala Spiš s Dolnou zemou a Poľskom. Spišské Vlachy, označované aj ako banícke mesto „Bergstat“, mali podľa privilégií získaných od uhorských panovníkov právo konať štyri výročné jarmoky v roku, neskôr aj týždenné trhy.

Richtár „prepositus“, čiže predstavený, bol nielen prvým predstaviteľom mesta, ale aj sudcom. V 14. storočí fungoval v Spišských Vlachoch mestský hospital sv. Vavrinca. Najväčší rozmach zaznamenalo mesto v 16. až 18. storočí v období rozvoja remesiel.

V roku 1770 malo asi 150 remeselníkov, najviac bolo krajčirov (ševcov).

V roku 1888 patrili Spišské Vlachy k mestám so zriadenou sporiteľňou a v roku 1905 sa podieľali na vybudovaní prvej telefónnej linky na Spiši. Z vlastnej elektrárne si zabezpečovali verejné osvetlenie. Po roku 1900 tu vznikol závod na spracovanie ľanu, tehelňa, bratia Zavillovci založili klampiarsku dielňu a začala pracovať drevená a kamenná píla. Stredoveký vzhlad stratilo mesto po ničivých požiaroch, kedy pri opravách boli štítové strechy nahradené sedlovými. Niekoľko meštianskych domov sa však zachovalo. Rozsiahle ničivé požiare v roku 1666 a 1862 podnietili 12. októbra 1863 mestské zastupiteľstvo k založeniu prvého dobrovoľného požiarneho zboru na Slovensku.

Medzi historické pamiatky mesta patri pôvodne románsky kostol sv. Jana Krstiteľa, po roku 1434 neskorogotický, prestavaný s barokovým interiérom, dvojdielna bronzová krstiteľnica z roku 1497,

Príloha č. 1 Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Spišské Vlachy na roky 2022 – 2028

krucifix z okruhu Majstra Pavla z Levoče, pôvodne gotická budova bývalej radnice, postavená v 15. storočí s prístavbou zo 17. storočia, kde časť budovy slúži ako kostolík s neskorogotickým skriňovým oltárom z čias okolo roku 1500, budova rímsko – katolíckej fary pôvodne gotická z 15. storočia, neskôr renesančne prefasádovaná, Mariánsky barokový stĺp z roku 1727, evanjelický románsky kostol z roku 1787, ku ktorému bola neskôr pristavená veža, a tak nadobudol dnešnú podobu. Najstaršia zmienka o knižnici, ktorá vznikla pri kostole v Spišských Vlachoch pochádza z 15. storočia. Fond knižnice tvorili náboženské knihy – kódexy. Najstaršia zmienka o škole, kde sa vyučovalo latinsky, je z roku 1592. V roku 1787 vznikla v Spišských Vlachoch prvá zmiešaná obecná škola na Spiši. Popri ľudovej škole bola v roku 1926 otvorená učňovská škola. Rozhodnutím ministerstva školstva národnej osvety bola zriadená Štátna meštianska škola. V roku 1931 vznikla kuratoriálna Odborná hospodárska škola, ktorú v roku 1941 preložili do Spišskej Novej Vsi. Medzi najvýznamnejších rodákov patria medailér a sochár Jozef Daniel Böhm, akademickí maliari Ján Ilavský a Michal Petrek, spisovateľ Ján Štiavnický, spišský biskup František Tondra, Pavol Vasarhelyi – zememerač vodohospodár a Ján Vajdovský – teológ, historik umenia, pedagóg. Pôsoobil tu aj známy mykológ Karol Kalchbrenner. Detstvo tu prežili aj akademickí maliari Štefan Cpin a Jozef Fabini, ktorý je v Spišských Vlachoch aj pochovaný. Zaujímavé je aj blízke okolie mesta. Nachádzajú sa tu kultúrno-historické a prírodné pamiatky svetového významu, zapísané v UNESCO: Spišský hrad s okolím, kostol sv. Ducha v Žehre a Dreveník.

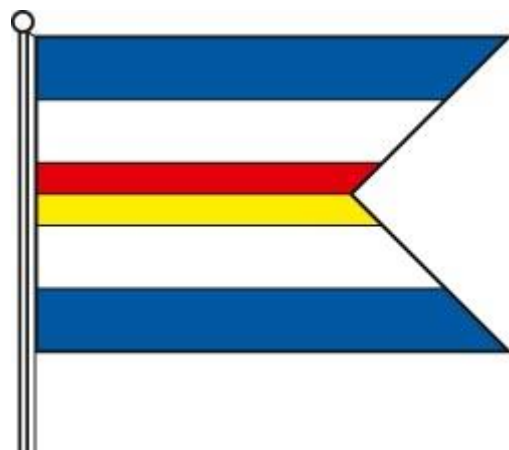
Zachované historické pamiatky dnes tvoria mestskú pamiatkovú zónu.

Symboly mesta

Erb mesta

Vlajka mesta

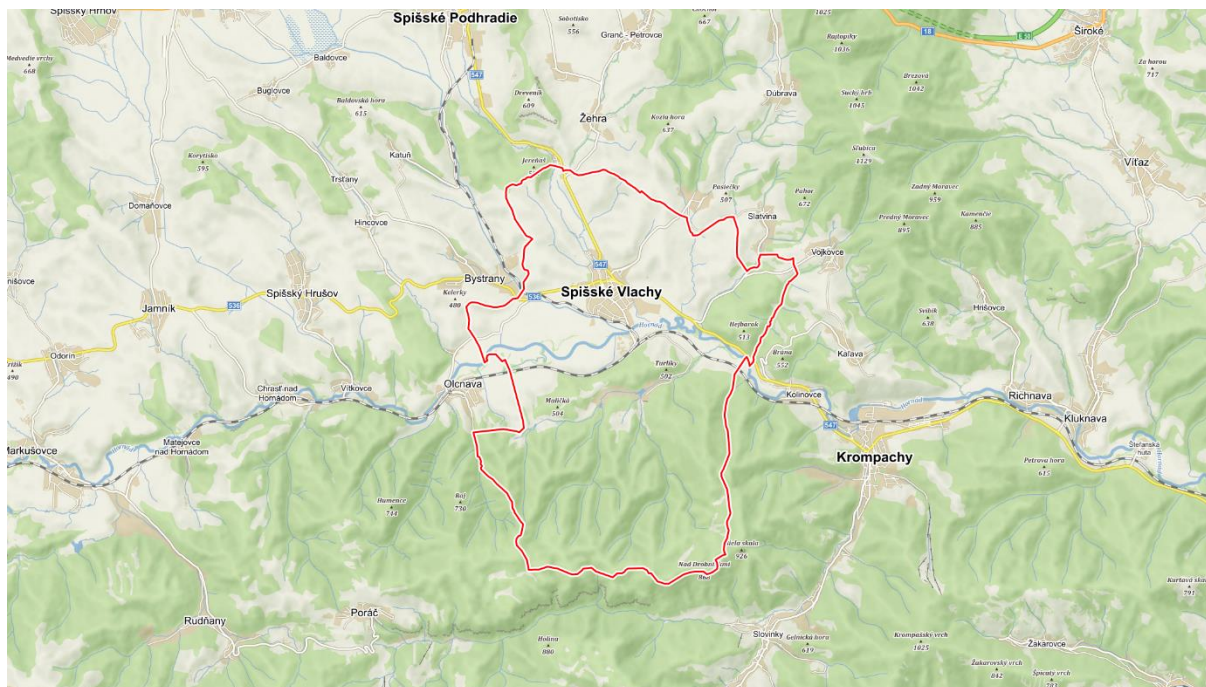

Územie mesta

Mesto Spišské Vlachy je administratívne začlenené v okrese Spišská Nová Ves a v Košickom kraji. Patri k najmenším obciam so štatútom mesta na Slovensku. Ma dve miestne časti: Dobra Voľa a Spišské Vlachy. Jeho katastrálne územie susedí s katastrálnym územím mesta Spišské Podhradie a obcí Žehra, Oľšavka, Slatvina, Vojkovce, Kaľava, Kolinovce, Kropachy, Slovinky, Olnava a Bystrany. Okresné mesto Spišská Nová Ves je vzdialené 23 km a krajské mesto Košice je vzdialené cca 56 km juhovýchodne od mesta Spišské Vlachy.

Mesto Spišské Vlachy leží v juhovýchodnej časti Hornádskej kotliny pri vtoku potoka Margecanka do Hornádu. Pahorkatinný až vrchovinný povrch chotára tvorí tret'ohorná flyš, pozdĺž tokov sú nívne uloženy. Priemerná ročná teplota je pod 6°C, ročný úhrn zrážok je 650 mm. V južnej časti chotára sú jaskyne a jazerá na Svätójánskom potoku. Má nívne, lužné a hnedé lesné pôdy, v južnej časti rendziny. Nadmorská výška mesta v jeho strede je 389 m, v jej chotári je 380 – 868 m.n.m..

Graficky znázornená poloha mesta Spišské Vlachy

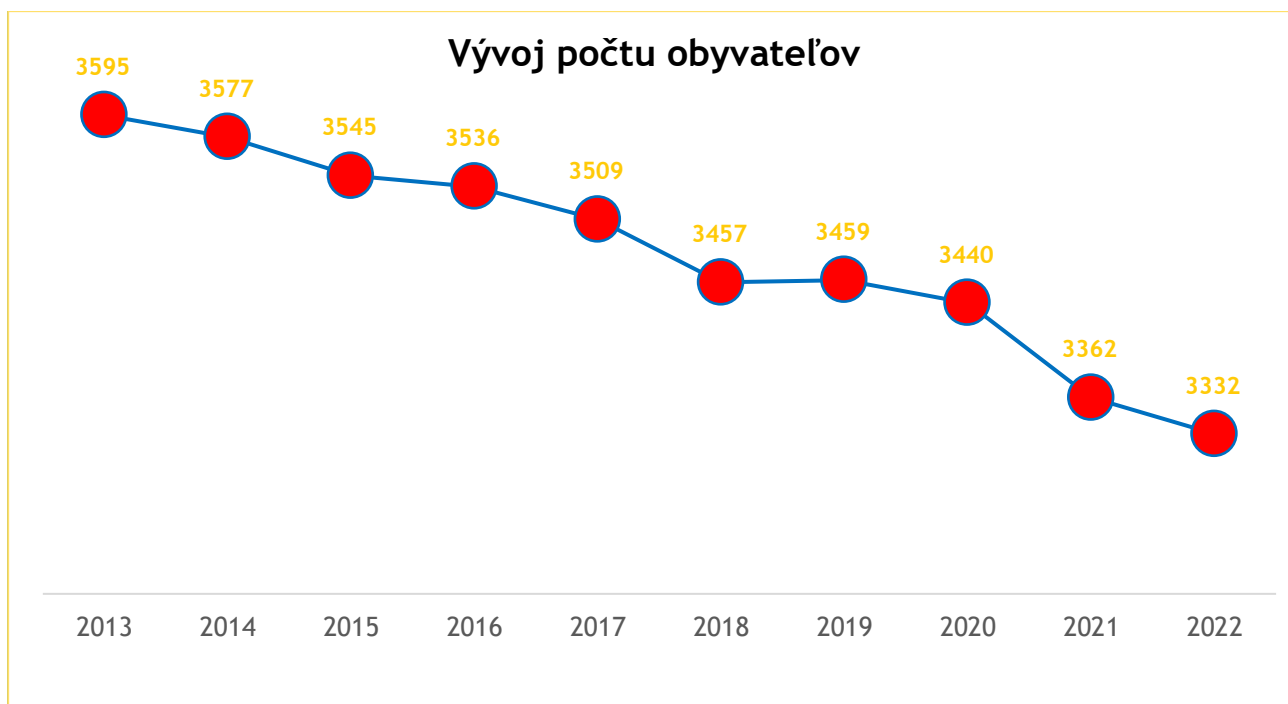
Demografické údaje mesta

Úroveň sociálneho rozvoja charakterizuje niekoľko ukazovateľov, medzi ktoré patrí aj demografická situácia a zloženie obyvateľstva. Štruktúra obyvateľstva je výsledkom základných demografických procesov reprodukcie, či už prirodzených (pôrodnosť, úmrtnosť) alebo mechanických (sťahovanie) a sú statickými charakteristikami populácie. Predstavujú základné fakty na podporu rozhodovania v súvislosti s rozvojom ľudskej spoločnosti. Je dôležité vymedziť demografické trendy a v rámci nich aj náboženskú, národnostnú a vzdelanostnú štruktúru obyvateľstva. K základným demografickým ukazovateľom patrí aj dynamika obyvateľstva, ktorá sa vyjadruje prirodzeným a migračným pohybom. Tabuľka č. 1 uvádza vývoj počtu obyvateľov za posledných 10 rokov. V sledovanom období (2013 – 2022) počet obyvateľov vykazuje prevažne klesajúci trend vývoja. Celkový počet obyvateľov mesta v roku 2022 bol 3 332.

Tabuľka 1 Vývoj počtu obyvateľov v meste v období od 2013 do 2022

Rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
počet obyvateľov	3 595	3 577	3 545	3 536	3 509	3 457	3 459	3 440	3 362	3 332
počet narodených	29	35	29	27	28	29	34	24	33	22
počet zomrelých	34	17	28	27	36	36	34	38	48	44
celkový prírastok/úbytok	-15	-18	-32	-9	-27	-52	2	-19	-25	-30
prirodzený prírastok/úbytok	-5	18.1	1	0	-8	-7	0	-14	-15	-17
migračný prírastok/úbytok	-10	-36	-33	-9	-19	-45	2	-5	-10	-8

Zdroj: mesto, vlastné spracovanie

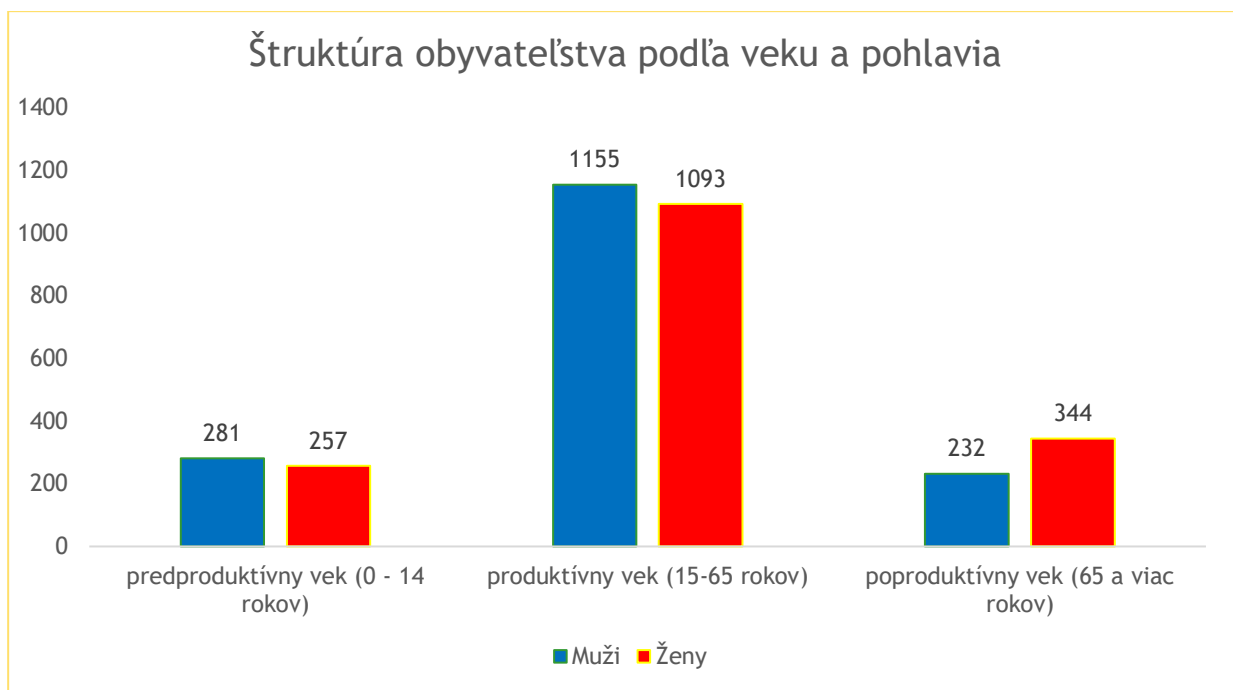
Štruktúra obyvateľstva podľa veku a pohlavia

Dôležitou charakteristikou ľudských zdrojov je veková štruktúra obyvateľstva v kategóriách predproduktívny (0-14 rokov), produktívny (15-65 rokov) a poproduktívny vek (65 a viac rokov). Veková štruktúra je základným ukazovateľom pre posúdenie budúceho vývoja populácie. Najväčší podiel pripadá na obyvateľov v produktívnom veku (15-65 rokov) konkrétne 2 248 obyvateľov, najmenší podiel na obyvateľov pripadá v predproduktívnom veku, a to 538 obyvateľov.

Tabuľka 2 Veková štruktúra obyvateľstva

VEKOVÁ ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽSTVA	MUŽI	ŽENY	SPOLU
predproduktívny vek (0-14 rokov)	281	257	538
produktívny vek (15-65 rokov)	1155	1093	2248
poproduktívny vek (65 a viac rokov)	232	344	576

Zdroj: mesto, vlastné spracovanie

Štruktúra obyvateľstva podľa vzdelania

Úroveň vzdelania je výrazom sociálno-ekonomického statusu obyvateľstva, ktorú charakterizuje počet obyvateľov podľa najvyššieho dosiahnutého stupňa vzdelania. Predmetné územie má vidiecky charakter, čo sa odráža aj vo vzdelanostnej úrovni obyvateľstva. Z toho dôvodu je nutné venovať tejto oblasti zvýšenú pozornosť. Výrazné postavenie v meste má stredoškolské vzdelanie. Zvyšovanie vzdelanostnej úrovne a odbornej kvalifikácie je jedným z dôležitých predpokladov ďalšieho rozvoja životnej úrovne obyvateľov.

Tabuľka 3 Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva

NAJVYŠŠIE DOSIAHNUTÉ VZDELANIE	POČET OBYTATEĽOV	PODIEL V %
Základné vzdelanie	568	16,5
Stredné odborné (učňovské) vzdelanie - bez maturity	522	15,3
Úplné stredné vzdelanie – s maturitou	1 217	35,5

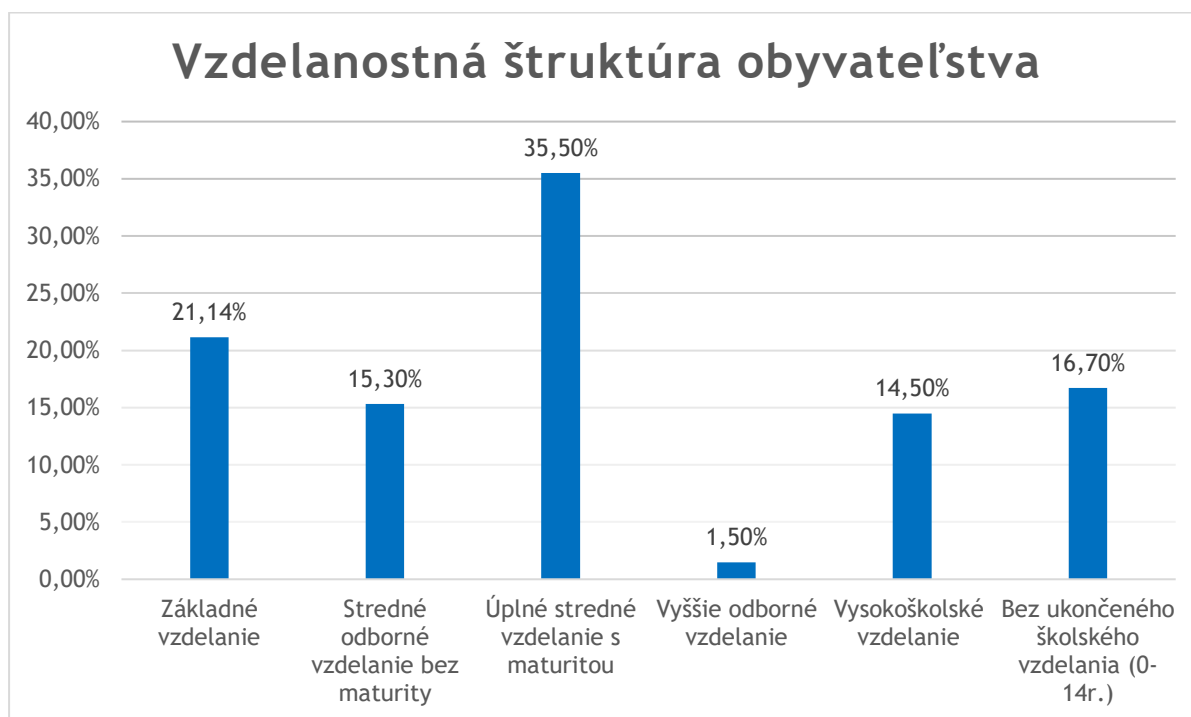

**Príloha č. 1 Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
mesta Spišské Vlachy na roky 2022 – 2028**

Vyššie odborné vzdelanie	51	1,5
Vysokoškolské vzdelanie	500	14,5
Bez ukončeného vzdelania (0-14r.)	572	16,7

Zdroj: mesto vlastné spracovanie

Ekonomická aktivita obyvateľstva

Jednou zo základných sociálno-ekonomických klasifikácií triedenia obyvateľstva je ekonomická aktivita. Z tohto hľadiska možno obyvateľstvo rozdeliť na ekonomicky aktívne a neaktívne. Medzi demografické ukazovatele zaradujeme aj zamestnanosť obyvateľstva. Na základe zmapovania zamestnanosti možno posúdiť, koľko obyvateľov v meste je ekonomicky aktívnych, koľko obyvateľov sa nachádza na materskej dovolenke, koľko je dôchodcov, koľko sa nachádza v meste nezamestnaných a pod.. Nezamestnanosť v meste je na úrovni 1,48%. Ľudský potenciál mesta pre ďalší rozvoj možno využiť v širšom rámci na úrovni rozvoja mikroregiónu.

**Príloha č. 1 Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
mesta Spišské Vlachy na roky 2022 – 2028**

Tabuľka 4 Ekonomická aktivita obyvateľstva

EKONOMICKÁ AKTIVITA	POČET OBYVATEĽOV	PODIEL V %
Pracujúci	2 247	66,86
Osoba na materskej dovolenke	32	0,95
Osoba na rodičovskej dovolenke	96	2,8
Nezamestnaný	56	1,48
Žiak SŠ	185	5,5
Dôchodca	576	17,13
Žiak ZŠ	351	10,44
Dieťa do začatia povinnej školskej dochádzky	221	6,57

Zdroj: mesto, vlastné spracovanie

Štruktúra domového a bytového fondu

Väčšina obyvateľov v meste Spišské Vlachy býva v tradičných rodinných domoch. Celkový počet trvalo obývaných rodinných domov je 846. Rodinné domy sú v dobrom stave. V meste sa nachádza 22 bytových domov.

Tabuľka 5 Bytová/domová štruktúra

BYTOVÁ/DOMOVÁ ŠTRUKTÚRA	POČET
Trvalo obývané rodinné domy	846
Trvalo obývané bytové domy	22
Neobývané domy/byty	94
S nezistenou obývanosťou	10
CELKOM	972

Zdroj: mesto, vlastné spracovanie

Infraštruktúra

Sociálna infraštruktúra

Sociálnu infraštruktúru a občiansku vybavenosť v meste charakterizujú zariadenia z oblasti administratívy a kultúry, športové zariadenia, školské, zdravotnícke a sociálne zariadenia. Občianska vybavenosť významnou mierou skvalitňuje život meste. Úroveň občianskej vybavenosti je ovplyvňovaná charakterom mesta, veľkosťou mesta, počtom jej obyvateľov a návštevníkov, ich potrebami. V rámci administratívnych budov sa v meste nachádza mestský úrad. Predmetná budova je určená pre potreby obyvateľov a návštevníkov mesta. V rámci kultúrno-spoločenského vyžitia je

**Príloha č. 1 Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
mesta Spišské Vlachy na roky 2022 – 2028**

obyvateľom k dispozícii sála kultúrneho domu. V meste sa organizujú rôzne významné kultúrno - spoločenské podujatia. Pravidelne usporadúvanie rôznych spoločenských podujatí pozitívne vplýva na sociálno-kultúrny rozvoj mesta a na udržiavanie dobrých medziľudských vzťahov obyvateľov mesta. Rozvoj spoločenského života v meste podporujú rôzne podujatia. Nasledujúca tabuľka uvádza občiansku vybavenosť.

Tabuľka 6 Sociálna infraštruktúra

Sociálna infraštruktúra – občianska vybavenosť	ÁNO/NIE
Kultúrny dom	áno
Dom smútku	áno
Cintorín	áno
Kostol	áno
Materská škola	áno
Základná škola	áno
Stredná škola	nie
Školské ihrisko	áno
Futbalové ihrisko	áno
Ihriská (iné)	áno
Športová hala	áno
Telocvična	áno
Kúpalisko (umelé, prírodné)	áno
Zimný štadión (otvorený, krytý)	áno
Domov dôchodcov	áno
Knižnica	áno
Pošta	áno
Hotely, motely, penzión	áno
Turistické ubytovne	áno
Iné zariadenia cestovného ruchu	áno
Pohostinstvo	áno
Obchod, predajne	áno
Hasičská zbrojnica	áno

**Príloha č. 1 Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
mesta Spišské Vlachy na roky 2022 – 2028**

Zdravotné stredisko	áno
Lekáreň	áno
Mestský rozhlas	áno
Kino	áno
Denný stacionár (nezisková organizácia)	áno
Domov sociálnych služieb	áno

Zdroj: mesto, vlastné spracovanie

Zdravotnícke a sociálne zariadenia

V meste sa nachádza zdravotné stredisko, lekáreň aj ambulancia rýchlej zdravotnej pomoci. Obyvatelia dochádzajú za odbornou zdravotnou do okresného alebo krajského mesta.

Sociálne služby zabezpečuje mesto prostredníctvom Domova sociálnych služieb. Pre dôchodcov je k dispozícii Klub dôchodcov a denný stacionár, ten je v prevádzke neziskovej organizácie.

Pre opustené deti je zriadený Detský domov Spišské Vlachy, ktorý má v súčasnosti 5 samostatných skupín fungujúcich v rodinných domoch a desať profesionálnych rodičov. Starostlivosť deťom v samostatných skupinách zabezpečujú vychovávatelia, ktorí sa starajú o deti ako bežní rodičia v rodinách, čomu je prispôsobovaný aj každodenný život.

Školské zariadenia

Na území mesta sa nachádzajú vzdelávacie inštitúcie: materská škola, Základná škola Komenského 6, Základná škola sv. Jána Krstiteľa, Základná škola SNP 13 a Spojená škola. Pri základných školách sú zriadené školské kluby detí. Spojená škola internátna Spišské Vlachy patrí do siete škôl a školských zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti Okresného úradu Košice, odboru školstva. Sídli na Partizánskej ulici 13 v Spišských Vlachoch a má tri organizačné zložky: Špeciálnu materskú školu internátnu, Špeciálnu základnú školu internátnu a Praktickú školu internátnu. Poskytuje výchovu a vzdelávanie deťom a žiakom s mentálnym postihnutím vo veku od 3 do 6 rokov v triede Špeciálnej materskej školy, od 6 do 15 rokov v Špeciálnej základnej škole a pre žiakov od 16 rokov vzdelávanie v Praktickej škole. Organizačnou súčasťou školy je školská jedáleň, školský klub detí a školský internát. Iné druhy školských zariadení sa na území mesta nenachádzajú. Študenti stredných škôl tieto navštevujú v sídle kraja resp. v iných mestách.

Športové zariadenia

V rámci športového vyžitia majú obyvatelia mesta, predovšetkým deti a mládež možnosť využívať školské ihrisko, telocvičňu, športovú halu, multifunkčné ihrisko kúpalisko, zimný štadión a tiež futbalové ihrisko, kde sa usporadúvajú športové i kultúrne podujatia.. V meste je zriadený tenisovo-hokejový klub, lukostreľba, športový klub stolného tenisu, lyžiarsko-turistický oddiel a futbalový klub. Mesto pre svojich obyvateľov každoročne organizuje množstvo športových podujatí.

Služby

Mesto má obchodnú a obslužnú vybavenosť na úrovni primeranej jej veľkosti. Zastúpené sú tu hlavne potraviny, rozličný a drogériový tovar. V oblasti služieb je pohostinstvo, reštaurácia a denný bar. Obchodná sieť a služby v súčasnosti postačujú primerane potrebám obyvateľstva. Chýbajúce služby obyvateľstvo využíva v neďalekom okresnom alebo krajskom meste. Pri rozvoji cestovného ruchu v rámci aktivít mikroregiónu je potrebné uvažovať o modernizácii súčasnej štruktúry ako aj s rozšírením služieb.

Potenciál rozvoja cestovného ruchu

V meste sa nachádza viacero cenných kultúrno-historických pamiatok.

Zo všetkých môžeme spomenúť napríklad:

Radnica – tvorí dominantu a azda najkrajšiu stavbu námestia. Postavená bola v 15. storočí.

Najzaujímavejšou časťou je cibulovitá veža s balkónom. Časť stavby dnes slúži ako rímsko-katolícky kostol Nanebovzatia Panny Márie s neskorogotickým skriňovým oltárom pochádzajúcim okolo roku 1500. V roku 1886 bol objekt rekonštruovaný.

Rímskokatolícky kostol sv. Jána Krstiteľa – jeho počiatky siahajú do polovice 13. storočia. V roku 1434 poškodenú budovu kostola zbúrali a prestavali v neskorogotickom slohu. K vzácnym pamiatkam v kostole patri krucifix pochádzajúci z dielne Majstra Pavla datovaný okolo roku 1520 a dvojdielna bronzová gotická krstiteľnica z roku 1497. Ostatné zariadenie je barokové.

Barokový mariánsky stĺp z roku 1728 bol renovovaný roku 1873.

V parku na námestí stojí **pamätník** s bustou Pavla Országha - Hviezdoslava.

V meste sa nachádza aj **pamätník gen. Milana Rastislava Štefánika**, ktorý je umiestnený na dome, v ktorom sa zdržiaval počas svojich návštev v Spišských Vlachoch.

Evanjelický kostol stojí na južnej časti námestia. Postavený bol v roku 1787. Neskôr k nemu dobudovali vežu. Nahradil takto starý drevený evanjelický kostol.

Neďaleko mesta sa nachádzajú kultúrno-historické a prírodné pamiatky svetového významu, zapísané v UNESCO: Spišský hrad s okolím, kostol sv. Ducha v Žehre a Dreveník.

Letná a zimná pešia turistika

Pešia turistika má na celom Slovensku vybudované dobré zázemie postavené na vyše 120-ročnej histórii. Dobrá je kvalita značenia turistických chodníkov a ich aktualizácia do turistických máp. Využívajú sa pre letnú aj zimnú turistiku (aj lyžiarsku).

V okolí mesta prechádzajú:

- diaľkové značené trasy.

- Teplička nad Hornádom – Krompachy – Branisko, 65 km
- Krompachy – Galmus – Rožňava, 47 km
- Poráč – Slovinky – Margecany 30 km

- Hrebeňom Volovských vrchov prechádza Európska diaľková cesta E8 na Slovensku označená ako Cesta hrdinov SNP.

- miestne značené trasy:

- Spišské Vlachy – Zahura - Biela Skala

Lyžovanie a rekreačný beh na lyžiach

Tento druh aktivity je podmienený atraktivnosťou prostredia a vhodnými klimatickými podmienkami, čo dané územie spĺňa. Snehová pokrývka v horách trvá viac ako 100 dni v roku.

Lokalita s upravovanou a vyznačenou trasou pre bežecké lyžovanie sa tu nenachádza, možné je využiť značené pešie trasy, resp. sieť lesných neznačených ciest.

Najbližšie strediská pre bežecké lyžovanie sú:

- Levoča, Krúžok

- Krompachy, okolie Plejsov

Rozšírenejšou formou lyžovania je zjazdové lyžovanie, pre ktoré má blízke okolie veľmi dobré podmienky:

- Krompachy Plejsy – stredisko európskeho významu, hodinová kapacita 5 100 osôb

- Poráčska dolina – miestne stredisko, kapacita 1 200 osôb

Príloha č. 1 Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Spišské Vlachy na roky 2022 – 2028

- Gelnica (Šibeničný vrch, Tokáreň) – miestne stredisko, kapacita 1 560 osôb
- Levoča – Levočská dolina – miestne stredisko
- Slovinky – Hrbok

Na území stredného Spiša je 22 lokalít s aspoň jedným prepravným zariadením a s celkovou kapacitou 15 tisíc osôb. Väčšina stredísk nie je riešená komplexne a neposkytuje mnohé služby, resp. na nízkej úrovni. V hlavnej zimnej sezóne kapacitne nepostačujú záujmu návštevníkov.

Cykloturistika

Rozvoj masovej cykloturistiky nastal až v posledných 20-tich rokoch. Nastal aj rozvoj patričnej infraštruktúry – značených cykloturistických trás, chodníkov, ciest.

V území, resp. v jeho okolí prechádzajú nasledovné trasy:

- Hnilecká cyklomagistrála (č. 25 - Mlynky – Gelnica - Margecany) 74 km
- Spišská cyklomagistrála (č. 26 - Hrabušice – Spišské Vlachy - Margecany) 60 km
- Spišská cyklomagistrála (č. 27 – Kežmarok – Spišské Vlachy) 66 km
- Olcava – Zahrou – Spišské Vlachy (č. 22) 10 km
- Krompachy – Gelnica (č. 21) 11 km
- Poráč – Slovinky (č. 24) 9,5 km
- Poráč – Grétla (č. 20) 21 km

Trasy sú vedené rôznym povrchom, profilom a sú rôznej náročnosti (od rekreačnej cez šport až po náročné). Hustota trás v území stredného Spiša predstavuje 0,45 km / km².

Vodné športy

Možnosti s čiastočne vybudovanými zariadeniami (vodné lyžovanie) poskytuje nádrž Ružín pri Jaklovciach. V meste sa nachádza kúpalisko. Kryté bazény sa v meste nenachádzajú, možnosť využitia je v Krompachoch a Spišskej Novej Vsi, alebo Levoči.

Jazda na koňoch

Príležitostne organizované aktivity pre záujemcov jazdenia, rodea a práce s koňmi v areáli Blatná. Motokrosový areál – Turlíky – organizovanie terénnych motokrosových súťaží.

Technická infraštruktúra

Nasledujúca tabuľka uvádza technickú infraštruktúru v meste.

Tabuľka 7 Technická infraštruktúra

Technická infraštruktúra, občianska a dopravná infraštruktúra	Stav
Miestne komunikácie	Stav miestnych komunikácií je nevyhovujúci, úseky si vyžadujú komplexnú rekonštrukciu a dobudovanie.
Chodníky	Stav existujúcich chodníkov je nevyhovujúci, vyžadujú si komplexnú rekonštrukciu a dobudovanie.
Železničná stanica	V meste sa nachádza železničná stanica.
Autobusová zástavka	V meste sa nachádzajú 4 autobusové zastávky v nevyhovujúcom stave.
Vodovod	Mesto má vybudovaný vodovod, stav ktorého je poruchový
Kanalizácia	V meste nie je vybudovaná kanalizácia.
Čistička odpadových vôd	V meste nie je ČOV.
Rozvod plynu	Mesto je plynofikované. Plynovody sú z roku 1985.
Zásobovanie teplom	Zdroje a zariadenia na výrobu tepla väčšieho rozsahu sa v meste nenachádzajú. Zásobovanie teplom v meste je riešené po jednotlivých objektoch samostatne.
Elektrické vedenie	Mesto je zásobovaná elektrickou energiou z distribučných trafostaníc.
Verejné osvetlenie	Stav verejného osvetlenia je nevyhovujúci, mesto nevyužíva LED technológiu.
Pokrytie mobilných operátorov	Mesto je pokryté signálmi všetkých aktuálnych mobilných operátorov, kvalita signálov je slabá, je na nevyhovujúcej úrovni
Optická sieť na pripojenie internetu	Mesto čiastočne disponuje optickou sieťou

Zdroj: mesto, vlastné spracovanie

Odpadové hospodárstvo

Na území mesta vzniká hlavne komunálny odpad a biologický odpad z domácnosti, z verejných priestranstiev. Mesto zabezpečuje separovanie odpadu v hlavných komoditách papier, sklo, plast, ale aj v ďalších komoditách v súlade s aktuálnou legislatívou. Odvoz a zneškodňovanie komunálneho odpadu pravidelne zabezpečuje dodávateľsky. V meste sa čiastočne nachádza zberný dvor. Kompostovisko sa v meste nenachádza. Zmenami v systéme prístupu k nakladaniu s odpadom je potrebné sa neustále zaoberať, najmä s ohľadom na vznik nelegálnych skládok, nakoľko časti obyvateľstva ešte stále chýba dostatočné uvedomenie. Mesto neustále dbá na to, aby sa v jej katastri nevyskytli žiadne environmentálne záťaž.

Mesto Spišské Vlasy
SNP 34, 053 61 Spišské Vlasy
www.spisskevlasy.sk

História mesta

Prvá písomná zmienka o meste je z roku 1243, kedy sa nazývala Olazi, ale známky osídlenia siahajú až do obdobia 5000 rokov p. n. l.. V ďalšom historickom vývoji sa jej názov menil nasledovne: z roku 1258 je písomne doložený názov Olozy, z roku 1270 Latina Villa, z roku 1283 Olosci, z roku 1328 Wallendorff, z roku 1337 Villa Latina vulgariter Olazy, z roku 1786 Wlahi, z roku 1808 Wlachy, z roku 1920 Spišské Vlachy. Po maďarsky sa obec úradne nazývala Szepesolaszi.

Spišské Vlachy patria do územia Spiša. Po tatárskom vpáde sa uhorský kráľ Belo IV. snažil osídliť spustošené územie, pozýval hostí, a tak sa k pôvodnému obyvateľstvu usadili Valóni (pravdepodobne z Valónska). Aby si ich Belo IV. získal, udelil im listinou z 31. mája 1243 významne práva a privilégia, ktoré sú zároveň prvou písomnou zmienkou o meste. V roku 1404 daroval Žigmund tunajšej fare obec Kolinovce. O osem rokov neskôr sa ako jedno z 13–tich najvýznamnejších zo zväzku 24 spišských miest ocitajú na dlhých 360 rokov v poľskom zálohu. V roku 1923 im bol titul mesta odňatý a stali sa obcou, avšak uznesením Slovenskej národnej rady z 28. apríla 1992 boli Spišské Vlachy znovu vyhlásené za mesto. V erbe majú v hornej časti v červenom poli dvojramenný kríž, v dolnej časti v modrom poli na zlatom podnose hlavu sv. Jana Krstiteľa.

K rozvoju mesta a zvýšeniu jeho obchodného významu výrazne prispela jeho priaznivá poloha pri tzv. „Veľkej“ gemerskej ceste, ktorá spájala Spiš s Dolnou zemou a Poľskom. Spišské Vlachy, označované aj ako banícke mesto „Bergstat“, mali podľa privilégií získaných od uhorských panovníkov právo konať štyri výročné jarmoky v roku, neskôr aj týždenné trhy.

Richtár „prepositus“, čiže predstavený, bol nielen prvým predstaviteľom mesta, ale aj sudcom. V 14. storočí fungoval v Spišských Vlachoch mestský hospital sv. Vavrinca. Najväčší rozmach zaznamenalo mesto v 16. až 18. storočí v období rozvoja remesiel.

V roku 1770 malo asi 150 remeselníkov, najviac bolo krajčírov (ševcov).

V roku 1888 patrili Spišské Vlachy k mestám so zriadenou sporiteľňou a v roku 1905 sa podieľali na vybudovaní prvej telefónnej linky na Spiši. Z vlastnej elektrárne si zabezpečovali verejné osvetlenie. Po roku 1900 tu vznikol závod na spracovanie ľanu, tehelňa, bratia Zavillovci založili klampiarsku dielňu a začala pracovať drevená a kamenná píla. Stredoveký vzhlad stratilo mesto po ničivých požiaroch, kedy pri opravách boli štítové strechy nahradené sedlovými. Niekoľko meštianskych domov sa však zachovalo. Rozsiahle ničivé požiare v roku 1666 a 1862 podnietili 12. októbra 1863 mestské zastupiteľstvo k založeniu prvého dobrovoľného požiarneho zboru na Slovensku.

Medzi historické pamiatky mesta patrí pôvodne románsky kostol sv. Jana Krstiteľa, po roku 1434 neskorogotický, prestavaný s barokovým interiérom, dvojdielna bronzová krstiteľnica z roku 1497,

Príloha č. 1 Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Spišské Vlachy na roky 2022 – 2028

krucifix z okruhu Majstra Pavla z Levoče, pôvodne gotická budova bývalej radnice, postavená v 15. storočí s prístavbou zo 17. storočia, kde časť budovy slúži ako kostolík s neskorogotickým skriňovým oltárom z čias okolo roku 1500, budova rímsko – katolíckej fary pôvodne gotická z 15. storočia, neskôr renesančne prefasádovaná, Mariánsky barokový stĺp z roku 1727, evanjelický románsky kostol z roku 1787, ku ktorému bola neskôr pristavená veža, a tak nadobudol dnešnú podobu. Najstaršia zmienka o knižnici, ktorá vznikla pri kostole v Spišských Vlachoch pochádza z 15. storočia. Fond knižnice tvorili náboženské knihy – kódexy. Najstaršia zmienka o škole, kde sa vyučovalo latinsky, je z roku 1592. V roku 1787 vznikla v Spišských Vlachoch prvá zmiešaná obecná škola na Spiši. Popri ľudovej škole bola v roku 1926 otvorená učňovská škola. Rozhodnutím ministerstva školstva národnej osvety bola zriadená Štátna meštianska škola. V roku 1931 vznikla kuratoriálna Odborná hospodárska škola, ktorú v roku 1941 preložili do Spišskej Novej Vsi. Medzi najvýznamnejších rodákov patria medailér a sochár Jozef Daniel Böhm, akademickí maliari Ján Ilavský a Michal Petrek, spisovateľ Ján Štiavnický, spišský biskup František Tondra, Pavol Vasarhelyi – zememerač vodohospodár a Ján Vajdovský – teológ, historik umenia, pedagóg. Pôsoobil tu aj známy mykológ Karol Kalchbrenner. Detstvo tu prežili aj akademickí maliari Štefan Cpin a Jozef Fabini, ktorý je v Spišských Vlachoch aj pochovaný. Zaujímavé je aj blízke okolie mesta. Nachádzajú sa tu kultúrno-historické a prírodné pamiatky svetového významu, zapísané v UNESCO: Spišský hrad s okolím, kostol sv. Ducha v Žehre a Dreveník.

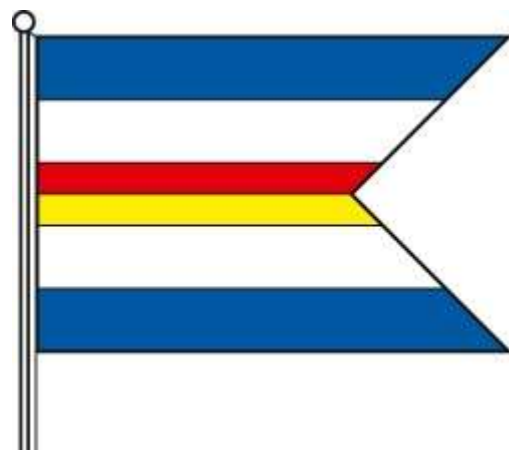
Zachované historické pamiatky dnes tvoria mestskú pamiatkovú zónu.

Symboly mesta

Erb mesta

Vlajka mesta

Územie mesta

Mesto Spišské Vlarchy je administratívne začlenené v okrese Spišská Nová Ves a v Košickom kraji. Patri k najmenším obciam so štatútom mesta na Slovensku. Ma dve miestne časti: Dobra Voľa a Spišské Vlarchy. Jeho katastrálne územie susedí s katastrálnym územím mesta Spišské Podhradie a obcí Žehra, Oľšavka, Slatvina, Vojkovce, Kaľava, Kolinovce, Krompachy, Slovinky, Olcnav a Bystrany. Okresné mesto Spišská Nová Ves je vzdialené 23 km a krajské mesto Košice je vzdialené cca 56 km juhovýchodne od mesta Spišské Vlarchy.

Mesto Spišské Vlarchy leží v juhovýchodnej časti Hornádskej kotliny pri vtoku potoka Margecanka do Hornádu. Pahorkatinný až vrchovinný povrch chotára tvorí tret'ohorná flyš, pozdĺž tokov sú nívne uloženy. Priemerná ročná teplota je pod 6°C, ročný úhrn zrážok je 650 mm. V južnej časti chotára sú jaskyne a jazerá na Svätójánskom potoku. Má nívne, lužné a hnedé lesné pôdy, v južnej časti rendziny. Nadmorská výška mesta v jeho strede je 389 m, v jej chotári je 380 – 868 m.n.m..

Graficky znázornená poloha mesta Spišské Vlarchy

Demografické údaje mesta

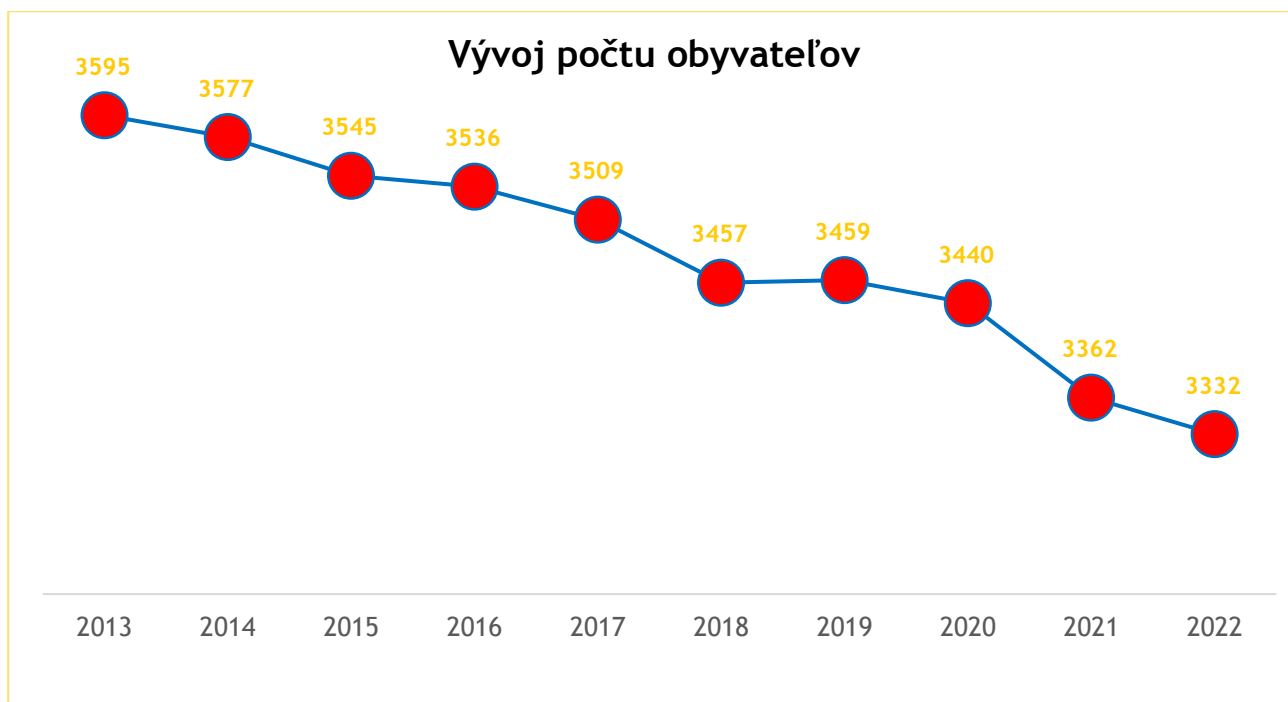
Úroveň sociálneho rozvoja charakterizuje niekoľko ukazovateľov, medzi ktoré patrí aj demografická situácia a zloženie obyvateľstva. Štruktúra obyvateľstva je výsledkom základných demografických procesov reprodukcie, či už prirodzených (pôrodnosť, úmrtnosť) alebo mechanických (sťahovanie) a sú statickými charakteristikami populácie. Predstavujú základné fakty na podporu rozhodovania v súvislosti s rozvojom ľudskej spoločnosti. Je dôležité vymedziť demografické trendy a v rámci nich aj náboženskú, národnostnú a vzdelanostnú štruktúru obyvateľstva. K základným demografickým ukazovateľom patrí aj dynamika obyvateľstva, ktorá sa vyjadruje prirodzeným a migračným pohybom. Tabuľka č. 1 uvádza vývoj počtu obyvateľov za posledných 10 rokov. V sledovanom období (2013 – 2022) počet obyvateľov vykazuje prevažne klesajúci trend vývoja. Celkový počet obyvateľov mesta v roku 2022 bol 3 332.

Tabuľka 1 Vývoj počtu obyvateľov v meste v období od 2013 do 2022

Rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
počet obyvateľov	3 595	3 577	3 545	3 536	3 509	3 457	3 459	3 440	3 362	3 332
počet narodených	29	35	29	27	28	29	34	24	33	22
počet zomrelých	34	17	28	27	36	36	34	38	48	44
celkový prírastok/úbytok	-15	-18	-32	-9	-27	-52	2	-19	-25	-30
prirodzený prírastok/úbytok	-5	18.1	1	0	-8	-7	0	-14	-15	-17
migračný prírastok/úbytok	-10	-36	-33	-9	-19	-45	2	-5	-10	-8

Zdroj: mesto, vlastné spracovanie

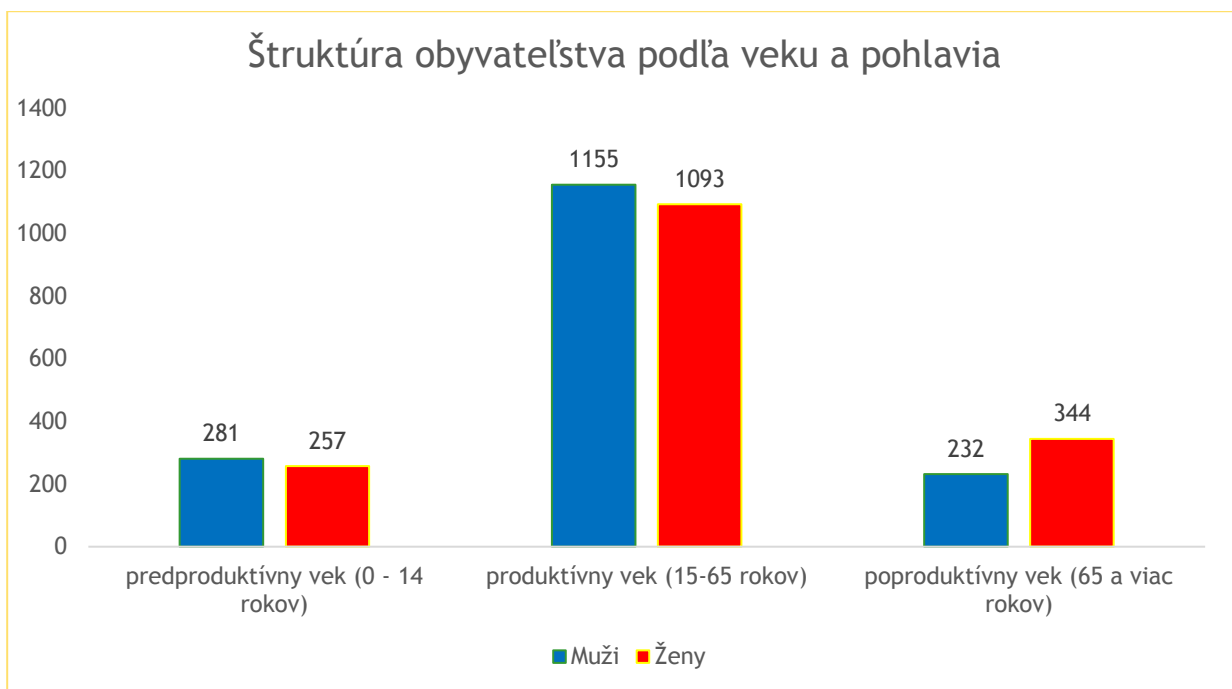
Štruktúra obyvateľstva podľa veku a pohlavia

Dôležitou charakteristikou ľudských zdrojov je veková štruktúra obyvateľstva v kategóriách predproduktívny (0-14 rokov), produktívny (15-65 rokov) a poproduktívny vek (65 a viac rokov). Veková štruktúra je základným ukazovateľom pre posúdenie budúceho vývoja populácie. Najväčší podiel pripadá na obyvateľov v produktívnom veku (15-65 rokov) konkrétne 2 248 obyvateľov, najmenší podiel na obyvateľov pripadá v predproduktívnom veku, a to 538 obyvateľov.

Tabuľka 2 Veková štruktúra obyvateľstva

VEKOVÁ ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽSTVA	MUŽI	ŽENY	SPOLU
predproduktívny vek (0-14 rokov)	281	257	538
produktívny vek (15-65 rokov)	1155	1093	2248
poproduktívny vek (65 a viac rokov)	232	344	576

Zdroj: mesto, vlastné spracovanie

Štruktúra obyvateľstva podľa vzdelania

Úroveň vzdelania je výrazom sociálno-ekonomického statusu obyvateľstva, ktorú charakterizuje počet obyvateľov podľa najvyššieho dosiahnutého stupňa vzdelania. Predmetné územie má vidiecky charakter, čo sa odráža aj vo vzdelanostnej úrovni obyvateľstva. Z toho dôvodu je nutné venovať tejto oblasti zvýšenú pozornosť. Výrazné postavenie v meste má stredoškolské vzdelanie. Zvyšovanie vzdelanostnej úrovne a odbornej kvalifikácie je jedným z dôležitých predpokladov ďalšieho rozvoja životnej úrovne obyvateľov.

Tabuľka 3 Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva

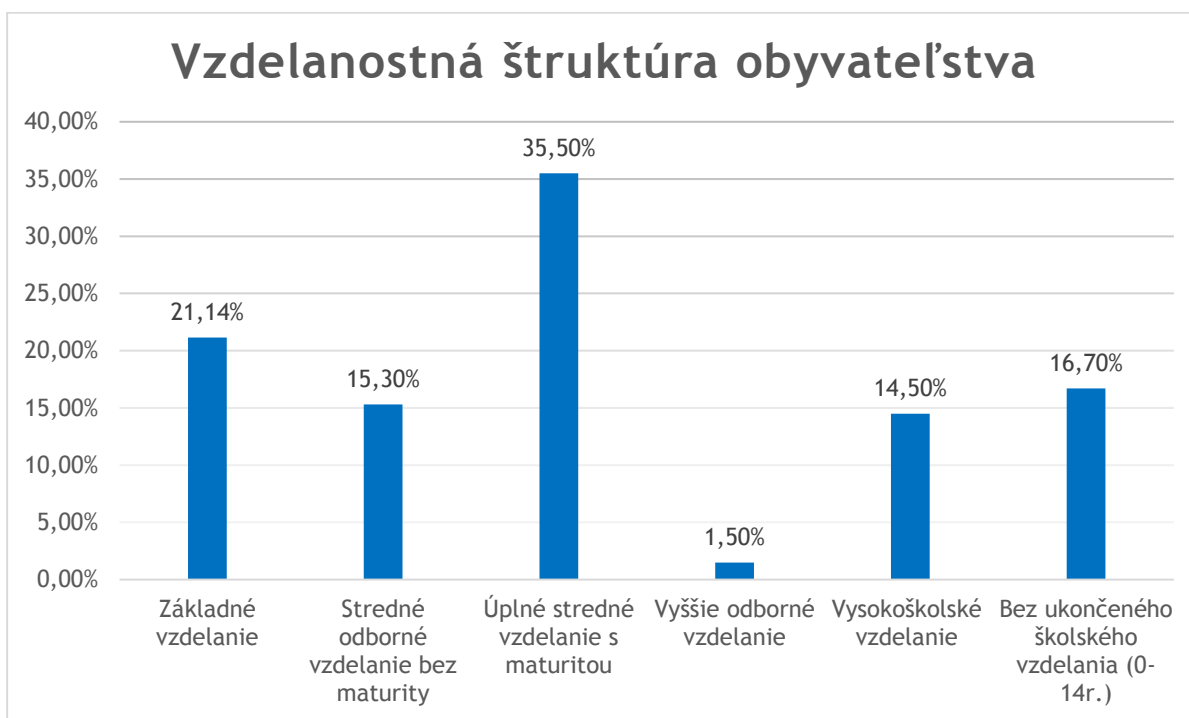
NAJVYŠŠIE DOSIAHNUTÉ VZDELANIE	POČET OBYTATEĽOV	PODIEL V %
Základné vzdelanie	568	16,5
Stredné odborné (učňovské) vzdelanie - bez maturity	522	15,3
Úplné stredné vzdelanie – s maturitou	1 217	35,5

**Príloha č. 1 Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
mesta Spišské Vlachy na roky 2022 – 2028**

Vyššie odborné vzdelanie	51	1,5
Vysokoškolské vzdelanie	500	14,5
Bez ukončeného vzdelania (0-14r.)	572	16,7

Zdroj: mesto vlastné spracovanie

Ekonomická aktivita obyvateľstva

Jednou zo základných sociálno-ekonomických klasifikácií triedenia obyvateľstva je ekonomická aktivita. Z tohto hľadiska možno obyvateľstvo rozdeliť na ekonomicky aktívne a neaktívne. Medzi demografické ukazovatele zaradujeme aj zamestnanosť obyvateľstva. Na základe zmapovania zamestnanosti možno posúdiť, koľko obyvateľov v meste je ekonomicky aktívnych, koľko obyvateľov sa nachádza na materskej dovolenke, koľko je dôchodcov, koľko sa nachádza v meste nezamestnaných a pod.. Nezamestnanosť v meste je na úrovni 1,48%. Ľudský potenciál mesta pre ďalší rozvoj možno využiť v širšom rámci na úrovni rozvoja mikroregiónu.

**Príloha č. 1 Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
mesta Spišské Vlachy na roky 2022 – 2028**

Tabuľka 4 Ekonomická aktivita obyvateľstva

EKONOMICKÁ AKTIVITA	POČET OBYVATEĽOV	PODIEL V %
Pracujúci	2 247	66,86
Osoba na materskej dovolenke	32	0,95
Osoba na rodičovskej dovolenke	96	2,8
Nezamestnaný	56	1,48
Žiak SŠ	185	5,5
Dôchodca	576	17,13
Žiak ZŠ	351	10,44
Dieťa do začatia povinnej školskej dochádzky	221	6,57

Zdroj: mesto, vlastné spracovanie

Štruktúra domového a bytového fondu

Väčšina obyvateľov v meste Spišské Vlachy býva v tradičných rodinných domoch. Celkový počet trvalo obývaných rodinných domov je 846. Rodinné domy sú v dobrom stave. V meste sa nachádza 22 bytových domov.

Tabuľka 5 Bytová/domová štruktúra

BYTOVÁ/DOMOVÁ ŠTRUKTÚRA	POČET
Trvalo obývané rodinné domy	846
Trvalo obývané bytové domy	22
Neobývané domy/byty	94
S nezistenou obývanosťou	10
CELKOM	972

Zdroj: mesto, vlastné spracovanie

Infraštruktúra

Sociálna infraštruktúra

Sociálnu infraštruktúru a občiansku vybavenosť v meste charakterizujú zariadenia z oblasti administratívy a kultúry, športové zariadenia, školské, zdravotnícke a sociálne zariadenia. Občianska vybavenosť významnou mierou skvalitňuje život meste. Úroveň občianskej vybavenosti je ovplyvňovaná charakterom mesta, veľkosťou mesta, počtom jej obyvateľov a návštevníkov, ich potrebami. V rámci administratívnych budov sa v meste nachádza mestský úrad. Predmetná budova je určená pre potreby obyvateľov a návštevníkov mesta. V rámci kultúrno-spoločenského vyžitia je

**Príloha č. 1 Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
mesta Spišské Vlachy na roky 2022 – 2028**

obyvateľom k dispozícii sála kultúrneho domu. V meste sa organizujú rôzne významné kultúrno - spoločenské podujatia. Pravidelne usporadúvanie rôznych spoločenských podujatí pozitívne vplýva na sociálno-kultúrny rozvoj mesta a na udržiavanie dobrých medziľudských vzťahov obyvateľov mesta. Rozvoj spoločenského života v meste podporujú rôzne podujatia. Nasledujúca tabuľka uvádza občiansku vybavenosť.

Tabuľka 6 Sociálna infraštruktúra

Sociálna infraštruktúra – občianska vybavenosť	ÁNO/NIE
Kultúrny dom	áno
Dom smútku	áno
Cintorín	áno
Kostol	áno
Materská škola	áno
Základná škola	áno
Stredná škola	nie
Školské ihrisko	áno
Futbalové ihrisko	áno
Ihriská (iné)	áno
Športová hala	áno
Telocvičňa	áno
Kúpalisko (umelé, prírodné)	áno
Zimný štadión (otvorený, krytý)	áno
Domov dôchodcov	áno
Knižnica	áno
Pošta	áno
Hotely, motely, penzión	áno
Turistické ubytovne	áno
Iné zariadenia cestovného ruchu	áno
Pohostinstvo	áno
Obchod, predajne	áno
Hasičská zbrojnica	áno

**Príloha č. 1 Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
mesta Spišské Vlachy na roky 2022 – 2028**

Zdravotné stredisko	áno
Lekárň	áno
Mestský rozhlas	áno
Kino	áno
Denný stacionár (nezisková organizácia)	áno
Domov sociálnych služieb	áno

Zdroj: mesto, vlastné spracovanie

Zdravotnícke a sociálne zariadenia

V meste sa nachádza zdravotné stredisko, lekárň a ambulancia rýchlej zdravotnej pomoci. Obyvatelia dochádzajú za odbornou zdravotnou do okresného alebo krajského mesta.

Sociálne služby zabezpečuje mesto prostredníctvom Domova sociálnych služieb. Pre dôchodcov je k dispozícii Klub dôchodcov a denný stacionár, ten je v prevádzke neziskovej organizácie.

Pre opustené deti je zriadený Detský domov Spišské Vlachy, ktorý má v súčasnosti 5 samostatných skupín fungujúcich v rodinných domoch a desať profesionálnych rodičov. Starostlivosť deťom v samostatných skupinách zabezpečujú vychovávateľa, ktorí sa starajú o deti ako bežní rodičia v rodinách, čomu je prispôsobovaný aj každodenný život.

Školské zariadenia

Na území mesta sa nachádzajú vzdelávacie inštitúcie: materská škola, Základná škola Komenského 6, Základná škola sv. Jána Krstiteľa, Základná škola SNP 13 a Spojená škola. Pri základných školách sú zriadené školské kluby detí. Spojená škola internátna Spišské Vlachy patrí do siete škôl a školských zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti Okresného úradu Košice, odboru školstva. Sídli na Partizánskej ulici 13 v Spišských Vlachoch a má tri organizačné zložky: Špeciálnu materskú školu internátnu, Špeciálnu základnú školu internátnu a Praktickú školu internátnu. Poskytuje výchovu a vzdelávanie deťom a žiakom s mentálnym postihnutím vo veku od 3 do 6 rokov v triede Špeciálnej materskej školy, od 6 do 15 rokov v Špeciálnej základnej škole a pre žiakov od 16 rokov vzdelávanie v Praktickej škole. Organizačnou súčasťou školy je školská jedáleň, školský klub detí a školský internát. Iné druhy školských zariadení sa na území mesta nenachádzajú. Študenti stredných škôl tieto navštevujú v sídle kraja resp. v iných mestách.

Športové zariadenia

V rámci športového vyžitia majú obyvatelia mesta, predovšetkým deti a mládež možnosť využívať školské ihrisko, telocvičňu, športovú halu, multifunkčné ihrisko kúpalisko, zimný štadión a tiež futbalové ihrisko, kde sa usporadúvajú športové i kultúrne podujatia.. V meste je zriadený tenisovo-hokejový klub, lukostrel'ba, športový klub stolného tenisu, lyžiarsko-turistický oddiel a futbalový klub. Mesto pre svojich obyvateľov každoročne organizuje množstvo športových podujatí.

Služby

Mesto má obchodnú a obslužnú vybavenosť na úrovni primeranej jej veľkosti. Zastúpené sú tu hlavne potraviny, rozličný a drogériový tovar. V oblasti služieb je pohostinstvo, reštaurácia a denný bar. Obchodná sieť a služby v súčasnosti postačujú primerane potrebám obyvateľstva. Chýbajúce služby obyvateľstvo využíva v neďalekom okresnom alebo krajskom meste. Pri rozvoji cestovného ruchu v rámci aktivít mikroregiónu je potrebné uvažovať o modernizácii súčasnej štruktúry ako aj s rozšírením služieb.

Potenciál rozvoja cestovného ruchu

V meste sa nachádza viacero cenných kultúrno-historických pamiatok.

Zo všetkých môžeme spomenúť napríklad:

Radnica – tvorí dominantu a azda najkrajšiu stavbu námestia. Postavená bola v 15. storočí.

Najzaujímavejšou časťou je cibulovitá veža s balkónom. Časť stavby dnes slúži ako rímsko-katolícky kostol Nanebovzatia Panny Márie s neskorogotickým skriňovým oltárom pochádzajúcim okolo roku 1500. V roku 1886 bol objekt rekonštruovaný.

Rímskokatolícky kostol sv. Jána Krstiteľa – jeho počiatky siahajú do polovice 13. storočia. V roku 1434 poškodenú budovu kostola zbúrali a prestavali v neskorogotickom slohu. K vzácnym pamiatkam v kostole patri krucifix pochádzajúci z dielne Majstra Pavla datovaný okolo roku 1520 a dvojdielna bronzová gotická krstiteľnica z roku 1497. Ostatné zariadenie je barokové.

Barokový mariánsky stĺp z roku 1728 bol renovovaný roku 1873.

V parku na námestí stojí **pamätník** s bustou Pavla Országha - Hviezdoslava.

V meste sa nachádza aj **pamätník gen. Milana Rastislava Štefánika**, ktorý je umiestnený na dome, v ktorom sa zdržiaval počas svojich návštev v Spišských Vlachoch.

Evanjelický kostol stojí na južnej časti námestia. Postavený bol v roku 1787. Neskôr k nemu dobudovali vežu. Nahradil takto starý drevený evanjelický kostol.

Neďaleko mesta sa nachádzajú kultúrno-historické a prírodné pamiatky svetového významu, zapísané v UNESCO: Spišský hrad s okolím, kostol sv. Ducha v Žehre a Dreveník.

Letná a zimná pešia turistika

Pešia turistika má na celom Slovensku vybudované dobré zázemie postavené na vyše 120-ročnej histórii. Dobrá je kvalita značenia turistických chodníkov a ich aktualizácia do turistických máp. Využívajú sa pre letnú aj zimnú turistiku (aj lyžiarsku).

V okolí mesta prechádzajú:

- diaľkové značené trasy.

- Teplička nad Hornádom – Krompachy – Branisko, 65 km
- Krompachy – Galmus – Rožňava, 47 km
- Poráč – Slovinky – Margecany 30 km

- Hrebeňom Volovských vrchov prechádza Európska diaľková cesta E8 na Slovensku označená ako Cesta hrdinov SNP.

- miestne značené trasy:

- Spišské Vlachy – Zahura - Biela Skala

Lyžovanie a rekreačný beh na lyžiach

Tento druh aktivity je podmienený atraktivnosťou prostredia a vhodnými klimatickými podmienkami, čo dané územie spĺňa. Snehová pokrývka v horách trvá viac ako 100 dni v roku.

Lokalita s upravovanou a vyznačenou trasou pre bežecké lyžovanie sa tu nenachádza, možné je využiť značené pešie trasy, resp. sieť lesných neznačených ciest.

Najbližšie strediská pre bežecké lyžovanie sú:

- Levoča, Krúžok

- Krompachy, okolie Plejsov

Rozšírenejšou formou lyžovania je zjazdové lyžovanie, pre ktoré ma blízke okolie veľmi dobré podmienky:

- Krompachy Plejsy – stredisko európskeho významu, hodinová kapacita 5 100 osôb

- Poráčska dolina – miestne stredisko, kapacita 1 200 osôb

Príloha č. 1 Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Spišské Vlachy na roky 2022 – 2028

- Gelnica (Šibeničný vrch, Tokáreň) – miestne stredisko, kapacita 1 560 osôb
- Levoča – Levočská dolina – miestne stredisko
- Slovinky – Hf bok

Na území stredného Spiša je 22 lokalít s aspoň jedným prepravným zariadením a s celkovou kapacitou 15 tisíc osôb. Väčšina stredísk nie je riešená komplexne a neposkytuje mnohé služby, resp. na nízkej úrovni. V hlavnej zimnej sezóne kapacitne nepostačujú záujmu návštevníkov.

Cykloturistika

Rozvoj masovej cykloturistiky nastal až v posledných 20-tich rokoch. Nastal aj rozvoj patričnej infraštruktúry – značených cykloturistických trás, chodníkov, ciest.

V území, resp. v jeho okolí prechádzajú nasledovné trasy:

- Hnilecká cyklomagistrála (č. 25 - Mlynky – Gelnica - Margecany) 74 km
- Spišská cyklomagistrála (č. 26 - Hrabušice – Spišské Vlachy - Margecany) 60 km
- Spišská cyklomagistrála (č. 27 – Kežmarok – Spišské Vlachy) 66 km
- Olcava – Zahrou – Spišské Vlachy (č. 22) 10 km
- Krompachy – Gelnica (č. 21) 11 km
- Poráč – Slovinky (č. 24) 9,5 km
- Poráč – Grétla (č. 20) 21 km

Trasy sú vedené rôznym povrchom, profilom a sú rôznej náročnosti (od rekreačnej cez šport až po náročné). Hustota trás v území stredného Spiša predstavuje 0,45 km / km².

Vodné športy

Možnosti s čiastočne vybudovanými zariadeniami (vodné lyžovanie) poskytuje nádrž Ružín pri Jaklovciach. V meste sa nachádza kúpalisko. Kryté bazény sa v meste nenachádzajú, možnosť využitia je v Krompachoch a Spišskej Novej Vsi, alebo Levoči.

Jazda na koňoch

Príležitostne organizované aktivity pre záujemcov jazdenia, rodea a práce s koňmi v areáli Blatná. Motokrosový areál – Turlíky – organizovanie terénnych motokrosových súťaží.

Technická infraštruktúra

Nasledujúca tabuľka uvádza technickú infraštruktúru v meste.

Tabuľka 7 Technická infraštruktúra

Technická infraštruktúra, občianska a dopravná infraštruktúra	Stav
Miestne komunikácie	Stav miestnych komunikácií je nevyhovujúci, úseky si vyžadujú komplexnú rekonštrukciu a dobudovanie.
Chodníky	Stav existujúcich chodníkov je nevyhovujúci, vyžadujú si komplexnú rekonštrukciu a dobudovanie.
Železničná stanica	V meste sa nachádza železničná stanica.
Autobusová zástavka	V meste sa nachádzajú 4 autobusové zastávky v nevyhovujúcom stave.
Vodovod	Mesto má vybudovaný vodovod, stav ktorého je poruchový
Kanalizácia	V meste nie je vybudovaná kanalizácia.
Čistička odpadových vôd	V meste nie je ČOV.
Rozvod plynu	Mesto je plynofikované. Plynovody sú z roku 1985.
Zásobovanie teplom	Zdroje a zariadenia na výrobu tepla väčšieho rozsahu sa v meste nenachádzajú. Zásobovanie teplom v meste je riešené po jednotlivých objektoch samostatne.
Elektrické vedenie	Mesto je zásobovaná elektrickou energiou z distribučných trafostaníc.
Verejné osvetlenie	Stav verejného osvetlenia je nevyhovujúci, mesto nevyužíva LED technológiu.
Pokrytie mobilných operátorov	Mesto je pokryté signálmi všetkých aktuálnych mobilných operátorov, kvalita signálov je slabá, je na nevyhovujúcej úrovni
Optická sieť na pripojenie internetu	Mesto čiastočne disponuje optickou sieťou

Zdroj: mesto, vlastné spracovanie

Odpadové hospodárstvo

Na území mesta vzniká hlavne komunálny odpad a biologický odpad z domácnosti, z verejných priestranstiev. Mesto zabezpečuje separovanie odpadu v hlavných komoditách papier, sklo, plast, ale aj v ďalších komoditách v súlade s aktuálnou legislatívou. Odvoz a zneškodňovanie komunálneho odpadu pravidelne zabezpečuje dodávateľsky. V meste sa čiastočne nachádza zberný dvor. Kompostovisko sa v meste nenachádza. Zmenami v systéme prístupu k nakladaniu s odpadom je potrebné sa neustále zaoberať, najmä s ohľadom na vznik nelegálnych skládok, nakoľko časti obyvateľstva ešte stále chýba dostatočné uvedomenie. Mesto neustále dbá na to, aby sa v jej katastri nevyskytli žiadne environmentálne záťaž.